

Sevgili yoksa yandık valla

Ferhat Uludere 07.12.2010

Sevgili yoksa yandık valla Hiç olmadı 'esnaf kazansın' mantığından yola çıkılarak tasarlanmış günlerden biri "Sevgililer Günü..." Anne, baba, vesaire gibi günlerden bir farkı yok aslında. Takvimin diğer günlerden tek farkı ise bir efsaneyle kutsanmış olması. Ama nedense insanlar olduğundan fazla anlam yüklüyor, gereksiz yere yüceltiyor 14 Şubat'ı. Mağaza ve markaların güne özel hazırladığı fırsat kampanyalarından alınan hediyeler sevgiliye veriliyor ve çiftler birbirlerine duydukları aşkı hediyein fiyatıyla ölçüyor arkadaş toplantılarında...

Sevgililer Günü için özel programlar yapıyor. Çiçek kokularıyla tütsülenmiş odalarda şarap eşliğinde yemekler yeniyor, gül kokulu yataklarda sevişiliyor. Her zamanki insandan başka biri olması bekleniyor ve böylece bir gün bitiyor... Tabii sevgilisi olan, hadi en azından Sevgililer Günü'nü yalnız geçirmeyecek biri için gün böyle bitiyor. Peki ya o günü geçirecek biri yoksa. Sevgilisi insanı en olmadık, en beklenmedik zamanda terk ettiyse ve bunu da ona haber vermeden yaptıysa... Sevgililer Günü talihsiz bir güne dönüşebiliyor birden ve olanları, olmuş olacakları hatta daha da fazlasını Cezmi Ersöz, Kendi Kendine Konuşmaktır Aşk adlı kitabında anlatıyor.

Sevgililer Günü'nde kız arkadaşını bekleyen bir adam, gelmeyen sevgili ve gelmiş geçmiş tüm kadınlarla hesaplaşmalar üzerinden kurulu kitap İstanbul Devlet Tiyatroları tarafından sahneye taşındı. Serap Eyüboğlu'nun yönettiği oyunda Kürşat Alnıaçık oynuyor...

"Çok kadın hiç kadındır" klişesinin sıkça kullanıldığı ama bir yandan da doğruluğunun kanıtlandığı oyunda Kürşat Alnıaçık üst düzey bir performans sergiliyor. Tek başına sahneyi kaplamaya çabılıyor, koltukla sevişiyor, içiyor, gülüyor, ağlıyor ve ziyadesiyle efor gerektiren bu işlerin altından kalkıyor. Lakin farklı duyguları aynı şekilde, sıkça elleriyle kelini sıvazlayarak anlatması izleyeni biraz tedirgin ediyor. Çünkü duygular değişse de hareket değişmiyor, "bize anlatmak istediği bir şey var ama ne?" sorusu insanın aklına düşüyor.

Serap Eyüboğlu oyunu yönetirken kullandığı dış seslerle Kürşat Alnıaçık'ı sahnede rahatlatmak için elinden gelini yapmış. Haliyle zor ve tek kişilik bir oyunda insanın biraz da olsa dinlenmesi gerekiyor. Hatta oyunun bazı bölümlerinde oyuncunun sesini kaybetmemek için onlarda da dış sese başvurmuş... Tüm bunlar çok başarılıyken, İsmail Kavrakoğlu'nun oynadığı sarhoşa gerek var mıydı diye düşünmeden edemiyorsunuz. Çünkü sahnedeki oyuncuyu rahatlatmıyor, seyircilerin arasından laf atıyor ve bu da seyircinin ilgisini dağıtmaktan başka bir işe yaramıyor. Hadi bunları bir kenara bırakalım varlığı oyunun gidişatına da pek hizmet etmiyor.

Oyundaki bir ayrıntıya da özellikle dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum... İçki meselesi daha iyi düşünülebilir ve içkilerin sembolize ettiği duygulardan faydalanma işine de gidilebilirdi. Ama sahnede bu pek yapılmışa benzemiyor. Şarap, rakı ve viski bir arada, sadece ergenlerin yapacağı kadar bilinçsiz tüketiliyor. Yıllardır içki içen ve içmeyi seven bir adamın ne kadar sancılı bir gece geçirse de bu kadar bilinç dışı bir içki tüketeceğini düşünmüyor, neticede kendimden biliyorum...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savaş erkek işidir

Ferhat Uludere 28.12.2010

 Savaş erkek işidir Önce sıradan ama sıradan olduğu kadar zor bir soruyla başlayalım: Barış tam olarak nedir? Soru çok açık... Cevap bir o kadar da net olabilir. Hatta Thomas Brasch'e göre "barış"; "Bir sonraki savaştan önce verilen moladır." Buradan hareketle savaşın her zaman var olduğunu söyleyebiliriz. Savaş varlığını sürekli hale getirmiş bir şeydir. Kadınlar kusura bakmasın ama Thomas Brasch'e göre savaş tam bir erkek işidir. Cephede erkeklerin, gençlerin olması gerekir, onlar savaşmak durumundadır ve her savaş Halide Edipler yaratmamıştır... Şair, oyun yazarı, senarist ve yönetmen hatta tiyatro ve edebiyat için daha pek çok şey ifade eden Thomas Brasch'e göre savaş kadınların erkeklerinden başka hiçbir şey kaybetmediği garip bir yerdir. Hatta savaşta kadınların yapacakları iki şey olduğunu söyler Brasch: Hemşirelik ve fahişelik...

Thomas Brasch tüm bunları *Kadınlar. Savaş. Komedi* adlı oyununda söylüyor. Sibel Arslan Yeşilay'ın çevirdiği oyun İstanbul Büyükşehir Belediye Tiyatroları'nın düzenlediği "Gençlik Günleri"nin bir uzantısı olarak başlayan, kendi sahnesi, kendi teknik ekibiyle çalışmalarına sürdüren Genç Tiyatro tarafından sahneleniyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Meddah değiller stand up yapıyorlar

Ferhat Uludere 04.01.2011

 Meddah değiller stand up yapıyorlar Yıllar önceki bir tartışmayı hatırlatmak istemiyorum aslında, ama konu ister istemez buraya geliyor. Çünkü tartışmanın ana başlığı; "stand up" nedir? Bu sorunun yanıtı bir türlü verilemedi. Matah bir şey değil, tek kişinin yaptığı gösteridir "stand up". Ama ülke sınırları dâhilinde bu gösterinin ismi de şekli de bir dönem acayip haller almıştı. Kısacası tiyatrosunu eskiye götürüp gelenekselleştirmeye çalışan bir ulus için zorlu bir şeydi stand up... Bir kısım tiyatro âlimi konu hakkında "kökünde meddahlık geleneği olan bir toplum için bu kavram yeni değil" dese de, aslında çok yeniydi. Mehmet Esen alınmasın ama memlekete Cem Yılmaz'la birlikte giriş yaptı stand up ve daha sonra Cem Yılmaz'ın taklitleri türedi. Tek kişilik gösteriler para getirmeye başlayınca herkes işin bir ucundan tuttu. Şov insanı Beyaz, tiyatro sahnesini tek başına kullanamadığını stand up gösterileriyle anladı. Tek kelimeyle berbattı yaptığı şey... Yılmaz Erdoğan zekice davrandı, işin içinden çıkamayacağını anlayınca, stand up olan gösterisini "tek kişilik oyun" diye pazarladı. Biz de yedik, hatta tiyatronun duayenleri kendisine bu oyunla birlikte Yılın En İyi Erkek Oyuncusu ödülünü verdi... Bu da bir duayen bunaklığıydı neticede.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başka türlü oynanmazdı albayım

Ferhat Uludere 11.01.2011

 Başka türlü oynanmazdı albayım Hikmet kendini balkondan aşağıya bıraktıktan, yani Hikmet kendini öldürdükten sonra, üstümüze sinen o sevimsiz hüznü, o katlanılmaz acıyı, o tarifsiz boşluğu anlatmak için söylediğin son sözler vardı ya albayım... Hatırlarsın eminim... Ne kadar çok zaman geçse de yüreğimize kazınmıştı Hikmet'in kendini ansızın öldürmesi. Sen de: "Neler olduğunu hatırlamıyorum" demiştin... "İfade edemediğim bir eksiklik var içimde, Hikmet oğlum. Sanki herşey başka türlü olabilirdi, başka türlü

oynanabilirdi." O gün sana o kadar çok hak vermiştim albayım, üzerinden yıllar geçse de başka türlü olması gerektiğini düşündüm, başka türlü oynanmalıydı. Ama şimdi haksız olduğunu düşünüyorum albayım... O gün sen onları acının tazeliğiyle söylemiştin. Ve o gün biz Seyyar Sahne'yi bilmiyorduk daha. Ama ben biliyorum artık albayım ve sana katılmıyorum. İşaret parmağı dimdik tutup sertçe yüzüne doğrultup haykırıyorum işte... Tam da böyle olmalıydı albayım... Böyle oynanmalıydı *Tehlikeli Oyunlar*... Biliyorum kızılıyorsun, şimdi karşında olsam "seni askerde benim elime vereceklerdi ki" diye başlayacaksın söze... İşte bu yüzden başlama albayım ben konuşacağım şimdi... Ne Hikmet bir şey söyleyecek ne de sen albayım; yarım kalmış generalim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şişman sevdim herkes pişman

Ferhat Uludere 25.01.2011

 Şişman sevdim herkes pişman Amerikan toplumunun en büyük korkularından biri obezite... Modern dünya Ortaçağ'a inat ince bedenleri idealize ederken Amerikan toplumu şişmanlıyor ve düşünmeden alınan bu kilolar zamanla "öteki" olmanın bir nedeni haline geliyor... Ya da biz öyle görüyoruz. Başkanını bile bir dönem kabul etmediği bir ırktan seçen toplum şişmanlara karşı nedense oldukça acımasız davranıyor. Bu ya yıllarca sürdürdükleri ırkçılığın başka tezahürü olarak ortaya çıkıyor ya da şişmanların çirkinliğinden kaynaklanıyor. Bunun nedenlerini araştırmak bana düşmez elbette. Ben sadece Neil LaBute'un oyunu *Şişman Domuz*'la alakalıyım. Aslında meselem tam olarak oyunun kendisiyle de değil, Kadriye Kenter tarafından Bakırköy Belediye Tiyatroları'nda sahneye konan yorumuyla alakalıyım... *Şişman Domuz*, haliyle Amerikan toplumunun acımasızlığından şikâyet eden ve şişmanları insana yakın bir canlı olarak gören, ama yine de onları tam anlamıyla insan olarak kabul etmeyen bir toplumun eleştirisi, hatta oldukça başarılı ve komik bir eleştiri...

Kenter ailesinin hegemonyasındaki Bakırköy Belediye Tiyatroları, sanırım bu yüzden de bir türlü istenen seviyeye gelemiyor. *Aklı Havada*, *Dava* ve daha birçok başarılı oyuna imza atsa da bazen *Şişman Domuz* gibi yerle yeksan giden, oyuncuların bile neden sahnede olduklarını çözemediği oyunlar da oynuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cesur bir tokat: 'Çatı'

Ferhat Uludere 01.02.2011

 Cesur bir tokat: 'Çatı' Uyuşturucu, seks, şiddet, kan ve vahşet... Bizler efendi insanlardık bir zamanlar ve tiyatromuzu böyle edepsizliklere karşı korumakta üstümüze yoktu. Gençleri oyalayacak, onları doğru yola sevk edecek, örnek kişilerin hayatlarını sahneye koyardık ve böylece muhafazakâr nesiller yetiştirdik. Şimdi de yapılmak istenen başka bir şey değil. Gençleri kötü alışkanlıkların uzağında tutardık örneğin. Ama herşey birden değişti, **"in yer face"** yani **"suratına tiyatro"** belası memlekete girdi ve tüm bu edepsizlikler sahnelerden gençlerimize zuhur etti. Ve de ne iyi oldu... Yahu gömleği ütülü, kravatlı ve ceketinin önünü kapatan tiyatrodan bir sıkılmıştık ki "suratına tiyatro" meselesini ansızın ithal ettik ülkeye, önce oynadık sonra

da kendi oyunlarımızı yazmaya başladık. Kendi oyunlarımızı yazmaya başlamak elbette umut verici, lakin her zaman olduğu gibi ithal oyunları oynamakta daha başarılıyız, kendi yazdıklarımız biraz çığ duruyor sanki.

Yeni bir tiyatro topluluğu **Serbest Bölge** ve onların oyunları **Çatı** da tiyatromuz için yeni sayılan bir metin. Nedensiz, sonuçsuz ve kendi halinde bir oyun gibi duruyor ama hiç de öyle değil. Görkem Şarkan'ın yazıp yönettiği hatta oynadığı oyun beş gencin bir evi paylaşması üzerine kurulu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğurursan çığ düşer

Ferhat Uludere 08.02.2011

 Doğurursan çığ düşer Tuncer Cücenoglu'nun 40. Sanat Yılı vesilesiyle Şehir Tiyatroları tarafından sahnelenen 'Çığ' oldukça başarılı olacakken yönetmen cinlikleri sayesinde inandırıcılığını yitiyor

Her an çığ altında kalma tehlikesiyle yaşayan bir toplum... Susmak zorundalar ve susuyorlar da. Yüksek sesle konuşmak yok, gürültü çıkaran herşey, hayvanlar dâhil yok edilmiş. İnsanlar bağırıyor, söyleniyor, neredeyse konuşmuyor, sevişmiyor ve doğurmuyorlar. Çünkü gürültü yapmak ölmek demek... Böyle olunca da insanlar vahşileşiyor, kurallar daha sertleşiyor ve hayatlar kolayca feda edilebiliyor. İşte bu yüzden de çığ tehlikesi ortadan kalkmadan doğum yapmak zorunda kalan bir kadın tıpkı elli yıl önce olduğu gibi diri diri bir tabuta konup gömülme tehlikesi yaşıyor.

İstanbul Büyükşehir Belediye Tiyatroları'nın Tuncer Cücenoglu'nun 40. sanat yılı vesilesiyle armağan olarak sahnelediği Çığ özetle böyle bir oyun. Bireyin değil toplumun önemli olduğu bir yerde sadece birey değil insan bile olamamanın yarattığı sıkıntıları anlatıyor. Ama burada asıl olan Kemal Başar'ın armağan olarak yönettiği oyun değil Tuncer Cücenoglu'nun kendisi.

Bu yıl tiyatrodaki 40. yılını kutlayan Tuncer Cücenoglu'yla yollarımız 1998 yılında Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nde kesişti. Ben konservatuara yeni girmiş bir tiyatro öğrencisi, o ise Yaratıcı-Yazarlık bölümünün başkanıydı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yel üfürse yıkılır bu hayatlar

Ferhat Uludere 15.02.2011

 Yel üfürse yıkılır bu hayatlar Kendimize ait sandığımız küçük dünyalarımızın riyakârlık üzerine kurulu olduğunu biliyor musunuz? Aslında herkes biliyor, ama kendimize bile itiraf edemiyoruz bu gerçeği. Herkesten gizliyor ve gizleniyoruz. Etrafımızı kimseye söylemediğimiz hatalarımızla, "sır" diyerek meşruiyet kazandırdığımız yalanlarla kaplıyoruz. Ve tüm bunları yaptıktan sonra yaşamımızın normal seyirde devam etmesini istiyoruz. Herşeyi yapıp hiçbir şeyden vazgeçemiyoruz. İşte bu yüzden de sırlarımız biriktikçe birikiyor. Bunlar neyse de bu sırların bizimle yok olup gideceğini düşünüyoruz. İşte **Levent Kazak'ın yazdığı, Laçın**

Ceylan'ın yönettiği Cam, bu sırların saklı kalamayacağını anlatıyor izleyiciye. Hatta o riyakâr, küçük hayatlarımızın yel üfürse yıkılacak cinsten olduğunu gösteriyor. Zaten oyunda da herşeyi ansızın esen sert bir rüzgâr değiştiriyor. Sadece değiştirmekle de kalmıyor, esme zamanına göre kimin hayatta kalacağını kimin öleceğini belirliyor.

AYSA Prodüksiyon Tiyatrosu tarafından sahnelenen *Cam*, bir resim atölyesinde geçiyor. Oyunun kişileri ise kocasından boşanmaya gidecek olan bir ressam, onun iki öğrencisi ve modellik yapan yakın arkadaşı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

On beş dakika insan olun

Ferhat Uludere 22.02.2011

 On beş dakika insan olun Benim de ait olduğum bir kuşaktan bazıları “kayıp” diye bahsediyor. Abilerimiz ablalarımız bizlere istedikleri kadar politik olamadık diye kızıyorlar. Hatta bazen bu işi hakarete kadar götürüyorlar, ama bunda onların hiç mi kabahati yok. Politik olanlarımızla gurur duydukları kadar, bizden utanıyorlar. Aslında bu utançlarında reklam şirketlerinde çalışarak kandırdıkları halkın utancı yatıyor, artık savunamadıkları değerler yatıyor, yaptıkları yalan haberler yatıyor, muhafazakâr partilerle birlikte kazanılan başarılar yatıyor, arabalar, banka hesapları, yatlar yatıyor... Çünkü biz onların gençken yaratmak istedikleri değil, büyüyünce yarattıkları kuşağız, işte bu yüzden tiksiniyorlar bizden, çünkü bizim failimiz müşterek. Tek kelimeyle onlar...

Geçen sezon İstanbul Büyükşehir Belediye Tiyatroları tarafından sahnelenen *Mephisto*'daki performansını hâlâ unutamadığım Yiğit Sertdemir, yazdığı, tasarladığı ve aktardığı *Fail-i Müşterek*'te bunları ve daha birçok şeyi çekinmeden söylüyor. Bir yönetmeni yok bu oyunun, sadece Sertdemir'e eşlik eden “dış gözler” var. Özgür Tanık, Semah Tuğsel, Gülhan Kadim, Yaman Ömer Erzurumlu ve Onur Tuna da bu dış gözleri oluşturuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Generaller, savaşmamız lazım!

Ferhat Uludere 02.03.2011

 Generaller, savaşmamız lazım! Bizim lise ve dengi okullardaki tarih kitaplarında herşey ne kadar da kolaydı. Tarih büyük adamların oynadığı küçük oyunlarmış gibi anlatılır ve “geçmiş zaman işte” deyip geçilirdi. Tarih öğretmenlerinin bile tarihi sevdiğini hissetmedim hiçbir zaman. Alınan maaşlar yetiyordu, çocukları da dershaneler yetiştiriyordu artık... Birinci Dünya Savaşı zaten Avusturya-Macaristan İmparatorluğu veliahdı Ferdinand'ın bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürülmesiyle başladı. Çünkü bu Ferdinand çok mühim bir adamdı, o ölünce herkes birbirine kızdı. Savaşmaya başladılar. Neden sadece bu, diğerlerini bilmemize gerek görmemişti resmî tarih... Tarih öğretmenleri de bu resmî tarihin yalancılarıydı işte...

Ama **Boris Vian, Birinci Dünya Savaşı'nın değil de, savaşların genelde nasıl çıktığını açık açık anlatıyor, hem bunu üstüne vazife olmamışken yapıyor. Ona göre savaşların çıkışı ekonomik nedenlere dayanıyor. Bizim tarih kitapları yalan söylüyor ona göre.** Hatta Vian, bunları **General, Savaş ve Barbekü** adlı oyunda söylüyor. Ama bu kadar ve acımasız bir gerçeği o kadar eğlenceli anlatıyor ki, savaş çıksa bile o süre boyunca kimsenin umurunda olmaz.

Daha önce *Albay Kuş* adlı oyunla başka bir savaş komedisine el atmış ve onun altından başarıyla kalkmış olan Tiyatro Adam, Boris Vian'ın *Generaller, Savaş ve Barbekü* adlı oyunuyla bu başarısını tekrarlıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Artık kimse eve dönemez

Ferhat Uludere 29.03.2011

 Artık kimse eve dönemez Aslında hayatın şifresi çok basit: Huzurlu bir yaşam için düşleriniz yaşadığınız yer kadar olmalı. Ama şunu da iyi bilmek gerekiyor; düşlerin alanını biraz genişletmek, biraz dışarıya açılmak ya da bunların dışında aklınıza gelecek herhangi bir "biraz" huzurunuzu kaçırabilir ve kendinizi bambaşka bir yerde bulabilirsiniz. Başka insanlar, başka bedenler, başka caddeler, başka kentler, bazen başka ülkeler karşınıza çıkar ve bunca "başka" içerisinde tek bir şey geçer aklınızdan: Eve dönmek yok... İsmet Özel'in de dediği gibi "Eve dönmek kendime sarkıntılık etmekten başka nedir?" Eğer yeteri kadar cesursanız zaten eve dönmezsiniz... 15 yaşındaki Madalina, Romanya'dan İrlanda'ya giderken bir daha eve dönmeyeceğini düşünüyordu. Ve oldukça da cesurdu... Orada hayatı çok güzel olacak ve hiçbir zaman geri dönmek istemeyecekti. İrlanda'da bir kebabçıda çalışmaya başladığında ise hayatı kötüydü, ama artık geri dönmeyeceğini biliyordu.

Rumen yazar Gianina Carbutariu'nun 2004'te İngiltere Royal Court Tiyatrosu'nda geliştirdiği Kebab, Madalina, sevgilisi ve öğrenci üzerinden geri dönüşün olmadığı bir dünyayı sınırlarını zorlayarak anlatıyor. Kurduğu mutluluk hayallerini sürekli değiştirmek, sürekli yenilemek zorunda kalan bir kadın, erkeklerin egemen olduğu karanlık gecelerde kebabçı garsonundan bir fahişeye dönüşür.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Batı vahşi ama oyun harika

Ferhat Uludere 05.04.2011

Gezginler, motosiklet çeteleri, kumarbazlar, rodeocular, kısacası bela arayan herkes... Çöl insanları, çölün vahşeti; yalnızlık, aidiyetsizlik... Kulağa ilk geldiğinde Amerikan Rüyası'na pek yakışmayan kavramlar bunlar değil mi? Ama yine de Amerika'ya aitler... Görkemli yaşamların ardında kalan yalnızlıklar bunlar.

Amerika'nın batısı burası, her zamanki gibi 'vahşi' ve her zamanki gibi 'gerçek'... Hatta burası Amerikan tarihinin en önemli tiyatro yazarlarından Sam Shepard'ın oyunlarının mekânı. Bu mekân oyunlarda öylesine etkin ki bazen karakterlerin bile önüne geçiyor. Karakterler mekândan çıkarıldığında cılız ve biçare kalıyorlar,

sahnedeyse, yani mekânın içinde de pek sağlam değiller, yel üfürse yıkılacak cinsteler. Çünkü onlar Batı kadar gerçek ve bir Batılı kadar köksüz... Nerede olduklarına karar vermemiş ve bir arayışın içinde oradan oraya savrulmuşlar...

Oyunları tüm dillerde oynanan, dünya çapında haklı bir şöhreti olan Sam Shepard, Amerikan ahlakının içine düştüğü batağı ve bu bataкта çırpınan insanları anlatıyor her oyununda. Çoğunlukla, Gömülü Çocuk ve Aç Sınıfın Laneti 'yle tanınan yazarın Vahşi Batı adlı oyunu Tiyatro Baykuş tarafından sahneleniyor. 1 nisanda ilk kez seyirci karşısına çıkan oyun, Sam Shepard ruhunu her anında yansıtmayı başarıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tanrı beyaz, ezilenler zenci

Ferhat Uludere 12.04.2011

 Tanrı beyaz, ezilenler zenci Türkiye'nin artık çok fazla tanımadığı yazar Par Lagerkvist, Tanrı ve insan arasındaki ilişkinin hiçbir zaman gerçek bir ilişki olmadığı üzerinden hareket ederek, "Tanrı acımasızdır" derdi ve şöyle devam ederdi: "En insansal olmayan şeydir o. Vahşidir. Apansız vurur insana, tüm zulmünü ortaya çıkartarak. Ya da aşkını. Her şey gelebilir ondan. Tanrısal olan insansal değildir. Yabancıdır, tiksindiricidir, deliliktir o. Uğursuz, tehlikeli ve sakınılmaz."

Lagerkvist, Tanrı'nın nasıl bir şey olduğunu tanımlarken Jean Genet de onun rengini tahmin etmeye çalışıyordu. Genet'ye göre Tanrı beyazdı. Sadece beyazların Tanrı'sı değil, zencilerin Tanrı'sı da beyazdı. Bu beyaz olmanın nasıl bir şey olduğunu anlamak için Genet'ye göre Zenci'nin, ya da popüler lisanla söylersek, 'siyah'ın nasıl bir şey olduğunu açıklamak gerekiyor. "Zenciler, sömürgeleştirilmiş topraklarda yaşamış olan, insanla hayvan arası yaratıklardır" diye söze başlıyor ve gerisini şöyle getiriyor Genet: "Politik haklarından ve güçlü bir zorlayıcı sistem dolayısıyla zenginliklerin eşit bir biçimde yeniden dağılımından yoksun kalan insanlardır onlar. Dünyada liberal sistemin neoliberallik boyutuna erdiği günümüzde saflar artık ikiye bölünmüş halde. Tam da bu noktada karşımıza zaten çoktan keşfedilmiş olan 'beyaz zencilik' kavramı çıkıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hürrem'in memuriyeti fenaymış

Ferhat Uludere 19.04.2011

 Hürrem'in memuriyeti fenaymış Yazıya başlamadan önce pazarlık yapalım. Çünkü gerekli bu... Öncelikle **ödenekli tiyatrolara karşı değilim. "Devletin ve belediyelerin tiyatroları olmaz" fikrini sonuna kadar savunsam da, en azından var olanın kaldırılmasından yana değilim.** Çünkü biliyorum devlet tiyatrosunu kapatırsak cemaat yani iktidar tiyatroları dönemi başlayacak bu ülkede. Hısım akrabanın vasat oyunları desteklenecek gerçekten tiyatro yapmak isteyenler avucunu yalayacak.

Böyle bir girizgâh yapmaktan utanıyorum ama ülkemizin ödenekli tiyatroları, oyunları hakkında yazılan eleştiriler sonrasında, oyunlarını yeniden düşünmek yerine, eleştirene kızmak, hakaret etmek ve onu ödenekli tiyatro düşmanı olarak görmeyi, böyle lanse etmeyi seviyor. Onların bu sözlerinden sonra da ne yaparsanız yapın siz kesinlikle o kurumların düşmanısınız. Ama asıl düşmanlar eleştirenler değilmiş... Son dönem Ankara Devlet Tiyatroları'nda yaşananlar bunu gösteriyor. Hatta bu kurumların varlığının neler yarattığını da gösteriyor. Tiyatronun sahibi devlet ya da belediye olursa, devlet ya da belediyenin sahibinin karısı, kızı, oğlu, yakın akrabası, eşi-dostu, konu-komşusu gelir sana patronun kim olduğunu hatırlatır. Turizmle melezleştirilmiş Kültür Bakanlığı'nın başındaki adam da oyuncusunu savunmak yerine "Haddinizi bilin" diye ortalıkta dolaşmaya başlar... Hatta salonun seyirci görülmesin diye karartıldığını zanneder, "Neden seyirciyle ilişki kuruyorsun" diye tiyatrodan anlamadığını açık açık ortaya koyar... Yönetmeninden oyuncusuna kadar herkes de alkışlar bu sözleri, bu davranışları... Kimse itiraz edemez.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Uzun bir sevgililer günü

Ferhat Uludere 26.04.2011

 Uzun bir sevgililer günü Sevgililer günü geçeli epey bir zaman oldu. Koca kışı devirmemize bile az kaldı. Aslında havalarda biraz izin verse büsbütün baharı yaşayacağız. Ama bir türlü olmuyor işte, nedense gecikiyor hep. İstanbul'da sabırsızlıkla baharı beklerken Kadıköy Barış Manço Kültür Merkezi pazar günleri kara kışa teslim oluyor. Soğuk, hem de çok soğuk bir kış gecesi hâkim oluyor salondaki her koltuğa, sahnede kar yağıyor. Karanlık bir gökyüzü ve karanlık bir gece... Bu soğuğu ortadan kaldırmak, her yanı ısıtmak için elbette salonun ısıtıcıları yetersiz kalıyor. Ama **Tiyatro Fora oyuncularını biliyor, insanı ısıtacak tek şeyin aslında aşk olduğunu. Bu yüzden de aşka dair yedi tane hikâye anlatıyorlar izleyiciye. Umutla kaplanmış, umutsuzlukların içinde yaşanan yedi hikâye. Yedi kırgınlık, yedi hüznün, yedi aşk... Geç kalmış cevaplar, şimdi söylenmeyenler ve uzaktan bakılan eski sevgililer...** Bunların tamamı Tiyatro Fora'nın oyunu **Sıfır Derecede Aşk**'in muhteşemliğini oluşturuyor.

Tufan Karabulut yönettiği, kendi dışında Özden Ayyıldız, Arda Kavaklıoğlu ve Gümeç Alpay'ın rol aldığı Sıfır Derecede Aşk dünyanın bile uzağında kalmış küçük bir kasabada geçiyor. Her küçük kasabada olduğu gibi herkes birbirini tanıyor ama herkes başka hayatlar yaşıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eğlenceli bir düğün günü

Ferhat Uludere 03.05.2011

 Eğlenceli bir düğün günü Tamam, biliyorum; İngiltere prensini daha yeni dünya evine soktuk. Hiç kimsenin başka bir düğün duyusu yok. Öylesine görkemli bir düğün izledikten sonra kim başka bir düğüne gider ki... Normal şartlarda gitmek değil, kimse kimseye evlenme teklif etmemesi lazım artık. Ama böyle olmuyor işte...

Başka düğünler tertipleniyor, insanlar birbirleriyle evleniyor.

Bu seferki genç çiftimizden biri prens ya da prenses değil. Biri kentli diğeri taşradan yaşayan iki ailenin çocukları... Onlar aralarındaki kültür, yaş ve başkaca farklara bakmadan, onları görmezden gelerek evlenmeye karar vermişler. Düğün yeri için de kız tarafının aile yadigârı köşkünün bahçesini seçmişler. Aslına bakarsanız doğru bir tercih... Aile arasında tertiplenen bu küçük düğüne katılan ve aile arasından insanlar olmayan bizler için de evin mutfağını ayırmışlar. Bahçeyi göremiyor ama yine de katılıyoruz düğüne... **Tiyatro** zaten **gördüklerini değil görmediklerini anlatır**. Ellerimizde çeyrek altınlarımız, yoncalarımız vs. bekliyoruz takı saati gelsin de görevimizi yapalım diye... Ama takıyı geçtim misafirler gelse bile daha gelin ortada yok. Allah aşkına evlenecek kız düğün günü işe gider mi? Elbette gitmez... Hangi iş genç bir kızın düğününden önemli olabilir ki... Ama bu kız gitmiş ve bu yüzden de mutfaktaki telaş erken başlıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Memo kapitalizmi anlatıyor

Ferhat Uludere 10.05.2011

 Memo kapitalizmi anlatıyor Önce genel algının bizde yarattığına bakalım. Çocuk oyunları dediğimizde aklımıza ne geliyor mesela? Hemen cevaplayabiliriz bunu; sahnede oradan oraya koşan oyuncuların hayat verdiği kuşlar, böcekler, kaplanlar, yılanlar vs... Bir masalı gerçekmiş gibi anlatmak için çabalayan ve çocuklara neyin iyi neyin kötü olduğunu gösterdiğini sanan oyunlar bunlar... Aslında bu oyunlardaki iyiler ve kötüler egemen ideolojinin yaratmak istediği insan modelinin ön bilgilerinden başka bir şey değil. Çünkü **çocuk oyunları bir ideolojik denetimdir. Çocuklar eğlenirler ve eğlenirken de öğrenirler... İşte burada da ideolojinin sömürüsü başlıyor**. Elbette durumu bu hale getiren birincil etken ideolojinin kendisi değildir. İdeoloji oturup çocuk oyunlarını denetlemez ama bizim çocukları el üstünde tutan, para kazanmanın en kolay yolunun onlar olduğunu anlamış yazarlarımız, yayıncılarımız, oyuncularımız, yönetmenlerimiz ve adını burada saymayacağım kadar çok insan... Onlar, bu oyunları yaratanlar, yaygınlaştıran ve oynayanlar... İdeolojinin devamını sağlayan onlar...

Bunları söylerken elbette farklı oyunlar olduğunu biliyorum. Zaten uzun girizgâhın sebebi de farklı bir çocuk oyununu anlatmaya çalışmak... İşte **Semaver Kumpanya'nın Memo'nun Önlenebilir Yükselişi** adlı oyunu bunlardan biri.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sahnede beş absürd kadın

Ferhat Uludere 17.05.2011

 Sahnede beş absürd kadın Beş ayrı kadın... Farklı hayatları, farklı beklentileri, farklı eşleri ve farklı yaşamları var, ama bunca fark arasında bile ortak nokta bulabiliyorlar. Aslında en önemli ortak noktaları 'kadın' olmaları. Ne kadar farklı hayatlar yaşasalar da aslında aynı hikâyenin içinde dolanıyorlar. Erkeklerin onlar için yarattığı

alanlardan kurtulamamış, hatta bunu akıllarına bile getirmemişler. Onlar için kocaları ya da sevgilileri gerçeğin ve iktidarın kendisi... Hepsi bu iktidara biat etmeyi seçmiş... Kısacası kendilerini kocalarına ve çocuklarına adanmışlar ve tüm bunları bir mutfakta bizlere seyrettiriyorlar... Çocukların ve kocaların hâkim olduğu ev hayatında kadına tek bir yer kalıyor: Mutfak... Kadınların hikâyeleri orada başlıyor ve orada bitiyor. Hediyeler bile mutfakta kullanılacak şekilde seçiliyor. Bir kadın mikserle özdeşleşmeye başlıyor. Çocukları ve kocaları için bir mutfak robotuna dönüşüyor, hatta oyunda olduğu gibi mükemmel kocalar, mükemmel eşleri için mükemmel mutfaklar tasarlıyor. İşte Mutfak Söyleşileri bize bunu anlatıyor. Beş kadının temelde aynı, ama farklı zannettikleri hayatlarını...

İstanbul Büyükşehir Belediye Tiyatroları düzenlediği 27. Genç Günler kapsamında sahnelenen oyunun yazarı Vala Thorsdottir, yönetmeni ise Yeşim Koçak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mark Rothko ve alışveriş merkezi

Ferhat Uludere 18.10.2011

Kırmızıyla siyahın iç içe geçtiği büyük tuvaler ve birbirini yok etmek için savaşan renklerle anılan **Mark Rothko**, 1950'li yıllarda Amerika'da yaşanan tüketim çılgınlığının tam da ortasında resim yapıyordu. Hatta yeni inşa edilen bir alışveriş merkezindeki lokanta, zenginler yemek yerken sıkılmasın diye Mark Rothko'nun tuvaleriyle süslenecekti. Bu Rothko'nun o zamana kadar aldığı en büyük işti, hatta resimlerden gelen para Rothko'nun hayatını büyük ölçüde kolaylaştıracaktı... Ama o yıllarda Rothko'nun başındaki tek dert de bu değildi. Bir yandan resim yaparken bir yandan da tüketim toplumunun yarattığı ya da dönüştürdüğü yeni sanatla uğraşıyordu. Birden peyda olan bu yeni sanat Rothko ve diğer soyut dışavurumcuların izleyicisini çalmıştı. Gözden düşmenin sıkıntılarını Rothko diğerlerinden daha fazla hissediyordu. Kısacası Rothko ve arkadaşları nasıl Picasso'nun Amerika'daki şöhretine son vermişse, pop-art da onların kuyularını kazıyordu. İkonları ve kavramları sonsuz sayıda çoğaltıp silikleştirmek isteyenlerin karşısına renklerin gerginlikleri, geçişleri ve duygu patlamalarıyla çıkmak bir savaşı baştan kaybetmek gibiydi.

Mark Rothko tüketim çılgınlığının içinde doğan bu sanatı alışveriş merkezinde burjuvaziye lanet okuyarak yıkmak niyetindeydi. Derdi hem sanatla hem de burjuvaziyleydi. Kendi deyimiyle Michelangelo'nun imzasını taşıyan "Mecidi Kütüphanesi"ndeki resimlerin etkisini burada yaratmak istiyordu: Sıkışmışlık duygusu ve hiçbir zaman oradan kurtulamayacağını hissetme ve çaresizlik.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eskiden gelen bir Ermeni kumpanyası

Ferhat Uludere 25.10.2011

Eskiden gelen bir Ermeni kumpanyası Zaman yok, tarih de öyle... Belki de zamanın bir yerlerine asılı kalmış, orada eskimemiş, kendini nefes almadan bile yaşatmayı başarmış bir tiyatro kumpanyası şehre geldi işte.

Zamanın sonsuz belliğinde asılı kalmadan önce oynadıkları son oyunla karşınızdalar. Zamanın bile ötesinde ezberlenmiş repliklerini tek tek sıralayacaklar şimdi sizler için. Ve tüm İstanbulluya **Hagop Baronyan**’ın harikulade temsili **Şark Dişçisi**’ni takdim edecekler. Belli ki yüzyıllardır geziyor bu kumpanya, Şark’ı da Garb’ı da ezber etmiş, her yerde anlatmış meramını... Şimdi ise **İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları**’ndan emanet aldıklarını sahnelerde; gecelere renk, hüzne eğlence, yasa neşe ve ömre ömür katmak, gelenlere dünya ahvalinin tüm tasalarını unutturmak için işte şarkılarına başladı... Ta buralara kadar geliyor sesi...

Parası için kendinden yaşça oldukça büyük bir kadınla evlenmiş dişçinin hovardalıklarını izlemek için hazır mısınız? Osmanlı sosyetesinin en gözde dişçisi olan bu zat öyle işler yapacak ve başını öyle belalara sokacak ki cemiyet hayatı daha önce hiç görmediği bir şenliğe tanık olacak. Pera’nın balolarını bile gölgede bırakacak bu eğlence ve bu renk cümbüşü...

Kış boyunca Şehr-i İstanbul’un dört bir yanını dolaşacak olan **Şark Kumpanyası, Engin Alkan**’ın yönetiminde sahneliyor **Hagop Baronyan**’ın **Şark Dişçisi** piyesini.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Delirmemek elde değil

Ferhat Uludere 15.11.2011

 Delirmemek elde değil Erkekler kadınları neden anlamaz? Peki, neden kadınlar sürekli erkeklerden yapamayacağı şeyleri ister. Kadınlar evlenmeye bu kadar hevesliyken erkekler neden evlenmekten bu kadar çok korkar? Ya da kısaca kadın ve erkek nedir, neden beceremedikleri halde birarada yaşamak zorundadırlar... Modern insanın en fazla kafa yorduğu sorular bunlar. Âdem ile Havva’dan bu yana konu hakkında yazılıp çizilmeyen bir şey kalmadı ama hâlâ devam ediyor insanlar söyleyecek yeni sözler aramaya ve hiç durmayacak gibi görünüyorlar.

Henüz ikinci oyunuyla seyirci karşısına çıkan **İstanbul Meydan Sahnesi**’nin yeni oyunu **Benimle Delirir misin?** kadın ile erkeği ele alıyor ve bilindik şeyleri anlatmaya devam ediyor. Kısacası kadınlar mutlu olmak erkekler ise maç izleyip seks yapmak istiyor... Sahnede de bunların komedisi yapılıyor. Seyirci verdiği para karşısında gülmek ve eğlenmek istiyor, oyunu izlerken karşılığını da alıyor...

Benimle Delirir misin?, tipik bir ticari tiyatro örneği... Tiyatro estetiğine dair beklentisi olan izleyicinin keyif almayacağı ortada, ama eğlenmek istiyorsanız oyun bunu ziyadesiyle başarıyor. İşte bu yüzden oyun hakkındaki fikirleriniz nereden baktığınıza göre değişiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Hizmetçiler’den korkmak gerekir

Ferhat Uludere 22.11.2011

Jean Genet tiyatro hakkında şunları söylüyor. "...Tam olarak tiyatronun ne olduğunu söyleyemem ama ne olmamasını istediğimi biliyorum. Tiyatro günlük davranışların dış görünüşleriyle sahneden gösterilmesi olmayacaktır. Ben tiyatroya sahnede kendimi görmek için giderim. Bu kendim, tek kişi olarak yaratılmış olabileceği gibi sahneye çok yönlü bir kişi çıkarılarak ya da masal biçimi içinde de gösterilebilir; kendimi görmeyeceğim, görmeye ya da hayal etmeye kalkışmayacağım, ama öyle olduğunu bildiğim bir kişi olarak. Demek oyuncuların görevi, beni bana göstermeye yarayacak davranışları ve kılıkları kendi kişilikleri üzerine geçirmek ve beni çıplak, yalnızlık içinde, yalnızlığın mutluluğu içinde göstermektir..." Bu kısa tanım Jean Genet'in tüm oyunlarının özeti gibidir; insanı sahnede çıplak bırakır... Şahsen en başarılı bulduğum oyunu *Zenciler* de, bu tanıma uyan **Marmara Oyuncuları** tarafından sahnelenen **Hizmetçiler** de... Hizmetçiler; yeryüzünün en sağlıklı ilişki biçimi olan efendi-köle ilişkisinin sınırlarını zorlar. "Sağlıklı" diyorum çünkü diğer tüm ilişki biçimlerine göre sınırları belirlenmiştir. Kişisel hiçbir şey ilişki biçiminde değişiklik yaratmaz... Ne olursa olsun, ne yaşanırsa yaşansın efendi yine efendidir köle ise yine köle... Çünkü ilişkideki rolleri kişiler değil servet belirler... Genet, *Hizmetçiler*'de bu ilişki biçimini bozar, köleyi efendi yapar, ya da kölenin içindeki efendiyi ortaya çıkarır. Hayalî de olsa köleler efendiyken efendiden daha acımasızdır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özenle yazılmış bir oyun ama...

Ferhat Uludere 29.11.2011

Boynuna gördüğü rüyanın mücevherini takıp uzak diyarları aşarak Konya'ya gelmiş bir hikâyeci, sırtında taşıdığı bilginin ağırlığıyla Mevlana'nın eteğine yüz sürmek ister. Lakin Şems gittiğinden beri konuşmaz olmuştur Mevlana. Dili laldir gözü kör... Bakar ama görmez, duyar ama konuşmaz olmuştur. Kapanmış karanlık bir odaya beklemektedir ruhunun diğer yarısını... İlk gidişin acısı yürekten sökülmeden gelen bu ikinci yokluk, sanki bir hiçliğin yokluğu gibidir. Cismi âlemin sonuna gelmişliğin yokluğu... Artık tenlerin değil ruhların âleminde seslenmenin yolculuğu... Mevlana, ruh eşi Şems'in gittiğini düşünürken hikâyeci Şems'in anlattıklarını getirmiştir ona. Şems öldürüldüğünü söylemek ister Mevlana'ya... Hane halkının sakladığı bu sırrı açık edecektir hikâyeci... Bu sırda birlikte tüm sırlar ortaya saçılacak; iyi, kötü, güzel, çirkin herkesin içinde beklettiği ne varsa; söylemediği, tuttuğu, kendine sakladığı ne varsa ortaya dökülecektir. Mevlana'nın Şems'e olan aşkı, ona âşık olanları bir kez daha üzecek ve bir kez daha dillerini bağlayacaktır...

CEF Tiyatro ve **AYSA Prodüksiyon** tarafından sahneye konan **Şems!.. Unutma!..** işte böylesine eski bir hikâyeyi yeniden dillendiriyor. **Yetkin Dikinciler**, **Teoman Kumbaracıbaşı**, **Beste Bereket**, **Sinan Tuzcu** gibi son dönem televizyon ve sinemanın tanınmış isimlerini tiyatro sahnesinde buluşturan oyun bu ekibe bir de **Jehan Barbur** gibi son dönemin en başarılı müzisyenlerinden birini ekliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Erkeklerin kadınlara yapığı fenalıklar

Ferhat Uludere 06.12.2011

 Erkeklerin kadınlara yapığı fenalıklar Beş kadın; acılarıyla, yitirdikleriyle, özlemleriyle, sevgileri ve sevgisizlikleriyle sahneler... Pekâlâ başka bir yerde olabilirlerdi. Hatta onlar sahnede olsa da bambaşka bir yerde bambaşka beş kadın aynı acıları yaşıyorlardı. Ve hâlâ da yaşıyorlar... Dünyanın bir yerinde küçük bir boşlukta beş kadının hikâyesini anlatıyor **İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları**'nın yeni sezon oyunlarından **Kargaşa**... Suriyeli oyun yazarı **Abdul Mounem Amayri**'nin yazıp yönettiği *Kargaşa*, ona 2005 yılında Kahire Festivali'nde ödüller kazandırmıştı. Festivalde En İyi Oyun ve En İyi Yönetmen ödüllerini kazanan oyun her ne kadar kadınları anlatsa da kadına uzak bir dil kullanıyor. Hatta metinlerin içine sızmış olan erkek duyarlılığını bir türlü kıramıyor. Oyun tek bir şey öneriyor; o da ezberlerimizden sadece biri: Kadınların tüm acıları erkeklerden kaynaklanıyor. Baba, kardeş, çocuk eş ya da sevgili, ya da bunların hiçbirinin olmayışı. Varlığı da yokluğu da dert olan bu erkekler nedense kadınları üzdüklerinin farkında olmuyor, hatta bunu daha da ileriye götürüp umursamıyorlar...

Abdul Mounem Amayri, belli ki oyunu evrensel olsun ve erkekler tarafından acı çeken tüm kadınlar tarafından beğenilsin, onların dertlerine ışık tutsun diye onu zamansız ve mekânsız kılmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kadın ve erkekler yine karşı karşıya

Ferhat Uludere 10.01.2012

Geçenlerde yazmıştım, kadın ve erkek üzerinden komedi yapma kolaylığından uzaklaşmamız lazım artık diye. Ama ne yaparsın konu o kadar inandırıcı ki kadınlar ve erkekler arasındaki çelişki komedinin en büyük malzemesi olmayı sürdürüyor hâlâ. Bu oyunlardan anladığımıza göre özellikle orta sınıf genç ailelerin durumu içler acısı.

İstanbul Komedi Oyuncuları'nın oyunu **Aşka Olan Meyilim Senin Yüzünden** de kadın erkek ilişkilerini sorguluyor. **Kayra Şenocak**'ın yazıp yönettiği hatta başrolünü oynadığı oyunda onun dışında **Zeynep Aydemir**, **Özgül Kavruk** ve **Ercü Turan** rol alıyor...

Oyun yazının girişinde de belirttiğimiz gibi orta sınıf genç ailelere odaklanıyor. Birarada yaşamaya çalışanların aslında birbirlerine hayatı nasıl çekilmez kıldığının altını çiziyor. İlk bölümde evliliğin zaman içinde ne hale geldiğini izliyoruz, ikinci bölümde ise ayrılmanın imkânsız olduğunu anlıyoruz... "Evlilik" dediğin "böyle de garip bir şeydir" diyor oyun, ama ne yazık ki onun dışında da bir şey anlatmıyor.

Seyirciyi kolaycı bir yöntemle güldürmeyi amaçlayan *Aşka Olan Meyilim Senin Yüzünden*, bunu da çok iyi başarıyor. Konunun kolaycılıkla seçilmesine ve oyunun pek bir şey anlatmamasına rağmen Kayra Şenocak oldukça başarılı bir metin yaratmış, espriler zekice işlenmiş, bolca kelime oyunu metnin içine serpiştirilmiş.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Her Ray Cooney vodvilindeki gibi

Ferhat Uludere 18.01.2012

 Her Ray Cooney vodvilindeki gibi Sahne her zamanki gibi kapılarla dolu ve her zamanki gibi birileri girip birileri çıkıyor... Her kapı bazen başka, bazen de aynı yere açılıyor. Aslında açıldıkları yerlerin önemi yok çünkü o kapıları kullananlar her **Ray Cooney** oyununda olduğu gibi büyük bir karmaşanın içine giriyor. Bu karmaşa **Hangisi Babası** başlığı altında **Bakırköy Belediye Tiyatroları**’nda sahneleniyor. Karısını aldatırken yakayı ele veren adam kadınları biraraya getirmemek için oradan oraya koşturuyor. Sahnedekilerin bazıları yardım ediyor ona bazıları da köstek oluyor... Bu koştururma salondaki tüm seyirciyi kahkahaya boğuyor. *Hangisi Babası* her Ray Cooney vodvili gibi seyirciyi gülmeyi garanti ediyor.

Nazım Uğur Özüaydın’ın Türkçeye çevirdiği oyunu **Zurab Siharulidze** yönetiyor. **Mert Asutay, Çetin Etili, Fidan Tek Koşar, Nazan Koçak, Aytekin Özen, Özge Çatak** ve **Hüseyin Durak**’ın rol aldığı oyunda iki ayrı kadınla 18 yıldır evlilik sürdüren bir adamın yakalanması anlatılıyor.

John Smith’in birbirinden habersiz yaşayan ayrı annelerden olan çocukları internette karşılaşır ve yazışarak birbirlerinden hoşlanmaya başlar. Başta babalarının aynı isimde, aynı yaşta ve aynı işi yapıyor olmasından işkillenseler de bu görüşmek istemelerine mani olmaz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Adalet yoktur, bizim Rosenberglerimiz vardır

Ferhat Uludere 24.01.2012

 Adalet yoktur, bizim Rosenberglerimiz vardır Hiroşima ve Nagazaki’ye atılan atom bombası tüm dünyaya büyük bir korku salmaya yetmişti. 250 bin kişi aynı anda hayatını kaybetmiş, iki kent bir anda haritadan silinmişti. Atom bombasını üreten mühendisler böylesi bir etkiyi bekliyor muydu bilinmez ama rakamlar ve yaşananlar korkunçtu... Korku sadece az gelişmiş ülkelerin korkusu değildi, atom bombasını kullanan Amerika Birleşik Devletleri’ni bile korkutuyordu yaşananlar. Çünkü başka ülkeler de bu bombayı pekâlâ yapabiliirdi. Ve böylesi bir durumda bombanın patladığı yer elbette Amerika Birleşik Devletleri olacaktı. Onların korkusu buydu ve bombayı kesinlikle komünistler atacaktı. Zaten Sovyetler Birliği’yle soğuk savaş devam ediyordu. İşte bu yüzden komünistlerle mücadele edilmeli ve Amerika’da yayılmaya başlayan komünizm hastalığı kökünden kazınmalı ve bir daha filizlenmesine bile izin verilmemeliydi.

1950’li yıllarda yaşanan bu Amerikan paranoyası Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin atom bombası yapmaya başladığının haberlerinin yayılmasıyla zirveye çıktı. Bu bomba Amerika’ya atılmak için yapılıyordu. Sovyetlerin atom bombası yapmayı becerebilmesi imkânsızdır Amerikalılara göre, kesinlikle planları onlardan çalınmıştı. Ve bu hırsızlığı, bu hainliği yapanlar Rosenbergler’den başkası değildi. Ethel Rosenberg’in kardeşi kendini kurtarmak için bir hikâye uydurmuş ve Rosenbergler Amerika’yı komünizmden kurtarmak için devlet eliyle düzenlenen komik bir oyun ve komik bir yargıyla öldürülmüştü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ve maç aut atışıyla başlayacak

Ferhat Uludere 31.01.2012

 Ve maç aut atışıyla başlayacak **Simon Kuper**'in dünya dillerine kazandırdığı “**futbol asla sadece futbol değildir**” deyimini aslında yaşanan her şeyin bir özeti gibi... Hâlâ çocuksu bir sevinçle izlediğimiz oyunun arkasında dönen dolapları biliyorduk. Yine de futbolcuların sahaya çıkarken taraftarın sevincini kutsal bir yük gibi omuzlarında taşıdıklarını düşünüyor, tek amaçlarının meşin yuvarlağı direklerin arasında geçirmek olduğunu sanıyorduk. Biz bu oyunu çocukken sevmiştik ve izlerken sekiz yaşında bir çocuğun saflığını taşıyorduk... Son dönem yaşanan skandal futbolun içinde sadece bizim saf kaldığımızı bir tokat gibi suratımıza vurdu. Hem de öyle bir tokattı ki bu bizim sevdiğimiz şeyin aslında hiç olmadığını öğretiyordu.

Tiyatro Sıfırnoktaiki'nin oynadığı, **Özgür Özgülgün** ve **Alper Kul**'un yazdığı **Aut**, bu şike skandallarından bile daha sert bir tokat atıyor futbolseverin suratına. Hem de öyle sakil bir tokat değil bu. İncelikle düşünülmüş, incelikle yönetilmiş, incelikle oynanmış sert olduğu kadar da gerçek bir tokat... Futbolu kimlerin yönettiğini, kimlerin bu oyundan para kazandığını ve milyon dolarların döndüğü sektörün en altında neler yaşandığını anlatıyor...

Eyüp Emre Uçaray'ın yönettiği oyunda **Ferit Kaya**, **Erkan Kolçak Köstendil**, **Taner Ölmez**, **İhsan Ceylan**, **Sinan Arslan**, **Barış Gönenen**, **Volkan Çolpan**, **Eren Dinler** ve **İncinur Daşdemir** rol alıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zorla güzellik olmamış...

Ferhat Uludere 07.02.2012

 Zorla güzellik olmamış... Çağın, modanın ve toplumsal doğruyu belirleyen mercilerin yarattığı güzellik standartlarının dışında kalanları korumak için “huyu güzel olsun” deyimini yaratan toplumun bireyleriyiz biz... Güzelden anladığımız kadar standart dışına da sahip çıktığımızı söyleyecek kadar ikiyüzlüüz yani. Bizler dış güzelliğe değil iç güzelliğe bakarız. Aslında sadece bizi tercih edenleri güzel ve iyi tercih etmeyenleri ise muhakkak kusurlu buluyoruz.

Oyun yazarı, senarist ve yönetmen **Neil LaBute**'un üçlemesi de işte bu konu yani “güzellik” üzerine kurulu. **Şeylerin Şekli**, **Şişman Domuz** ve **Zorla Güzellik**'ten oluşan üçlemenin tamamı bu soruna odaklanıyor. Güzel nedir, güzelliğin standartlarını kim belirliyor ve bu kısalara uymayanlar toplumsal yaşamın neredesinde duruyor... Ya da diğerleri onlara nasıl bakıyor... Oyunlarda karakterler bazen gönül gözüyle bakıp gerçek güzelliği buluyor, bazen de toplumun baskısına yenik düşüyorlar... Kazanan ve kaybeden çok güzelliğin ne olduğu önemli olan. Kısacası Neil LaBute toplumun ikiyüzlülüğünü ortaya çıkarmaya çalışıyor... Ama bunu başarıyor mu? İşte bundan emin değilim...

Üçlemenin bir parçası olan **Şişman Domuz**'u geçen yıl **Bakırköy Belediye Tiyatroları** sahnelemişti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Cehenneme özenmiş bir motel

Ferhat Uludere 14.02.2012

 Cehenneme özenmiş bir motel Sıcak dışında hiçbir şey yok etrafta, o kadar sıcak ki sadece böcekler yaşayabiliyor sokakta. Asfalt çoktan erimiş, bir kedi sığa dayanamadığı için ölüyor. Sadece kediler değil, herkes ölüyor, dışarıdaki herkes... Güneşten kaçmak neredeyse imkânsız ve bir grup insan cehennemin ortasında bir motelde... Zamanın ağır aktığı, hatta zamanın geçmediği bir motelde sıkışıp kalıyorlar... Zamanın ağırlığına katlanmak için bazıları durmaksızın sevişiyor, bazıı hiç bilmediği bir kadının motele gelmesini bekliyor, biri kendini kurtaracak ayakkabıları satmaya, diğeri de internetten kendini takip edenlere mesajlar yollamaya çalışıyor. Başta hepsi aynı yerde ve aynı zamanda gibi dursa da aslında onların hiçbiri birbiriyle aynı yerde değiller. Bu kadar savruk gerçekliğin içinde bir tek sıcak var... Sanki bir yerler yanıyor, sanki birileri bu sıcakın tüm yanlışları kavurmasını istiyor; belki de bu günahkâr ruhlar cehennem ateşinde yaptıklarının kefareti ödüyor...

Almanya'da tiyatro yaptıktan sonra Türkiye'ye gelen **Turgay Doğan**'ın ayağının tozuyla kurduğu **Tiyatro Gnlev**'in ilk oyunu **Yüksek Derece** işte böyle bir sıcakın içinde oynanıyor. Turgay Doğan ve **FAHRENHEIT Yazı Ekibi**'nin yazdığı oyunu Turgay Doğan yönetiyor. **Tolga Akman, Reyhan Nur Çalikoğlu, Sarper Çelikbaş, Fahrettin Eren Dinler, Uğur Küçükdağ, Öykü Oktay, Emre Taştekin, Günışığı Zan** ve **bir Japon Balığı**'nin rol aldığı oyunda ayrıca Kafkaesk bir böceğimiz var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kâbuslarla dolu bir saat

Ferhat Uludere 21.02.2012

 Kâbuslarla dolu bir saat **Michel Tournier**, ünlü "Robinsonat"ı **Cuma**'nın bazı bölümlerinde zaman kavramının, sanıldığı aksine, insan hayatını nasıl etkilediğinin altını bolca çiziyor ve zamanı kontrol edememenin, ölçememenin ya da kaybetmenin insanda yarattığı travmaları gösteriyordu.

Tiyatro Sıfır Nokta İki kuruluşunun beşinci yılını kutlarken aynı kavram üzerinden seyirciyi kâbuslarla dolu bir dünyaya götürüyor. **Disosya Harikalar Dünyası**'nda kaybolan bir saatin peşinden sürüklenip gidiyoruz ve o zamanı bulduğumuzda her şeyin düzeleceğini umut ediyoruz. "Kaybolan saat" derken zamanı ölçmeye yarayan bir araç değil kastımız; kaybolan bir "zaman dilimi..." oyundaki deyişle altmış dakika... Kaybolan bu altmış dakika sadece soyut bir kavramın içinde akıp giden bir şey olmaktan çok daha ötede duruyor; normal seyrinde devam etmeyi hak eden bir hayatı altüst ediyor. O altmış dakika sonrasında hayat bir daha eskisi gibi olmuyor. Bir hastane odasının soğukluğunu yaşayan Lisa, Alice'e özenip kendini başka bir dünyanın içine bırakıyor ama karşısına Alice'in gittiği Harikalar Diyarı çıkmıyor. Onun karşısına güvensizliği, acıları, sorumlulukları ve yitip giden zamanı çıkıyor. Bir keçinin sırtına binmiş günahlarla yeniden baş etmek zorunda kalıyor Lisa...

Tiyatronun nev'i şahsına münhasır yazarlarından **Anthony Neilson**'ın yazdığı oyunu **Sami Berat Marçalı** yönetiyor... Oyunda **Pınar Çağlar Gençtürk**, **Cem Aksakal**, **Özgür Özgencer**, **Heves Duygu Tüzün**, **Fatih Gençkal**, **Güçlü Yalçiner**, **Murat Mahmutyazıcıoğlu**, **Haki Biçici** ve **İpek Banu Kılar** rol alıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Osmanlı bir yangın yeri

Ferhat Uludere 13.03.2012

Osmanlı'da Tulumbacılar sadece yangın söndürmekle görevli kişiler değildi. Şimdiki itfaiye erlerine ise hiç benzemezlerdi. Tulumbacılar yangınları hiç bitmeyen, ahşap binaları çıtır çıtır yanan Şehr-i İstanbul'un en önemli figürlerinden biriydi. Paşaların bazen kirli işleri için kullandığı, halkın bolca övdüğü, dul kadınlarla gelinlik çağındaki genç kızların kalplerine ateş salan bu yiğitler siyasete halk nezdinde etki ederlerdi; örneğin Kurtuluş Savaşı'nda Anadolu'ya silah kaçıran onlardı...

Bakırköy Belediye Tiyatroları'nın sahnelediği **Külhanbeyi Müzikali**, Tulumbacıları öne çıkartarak hem İstanbul'un yandığı hem de yangın yerine benzeyen II. Abdülhamit yıllarını anlatıyor... **Ülkü Ayvaz**'ın yazdığı oyunun yönetmeni ise **Kemal Başar**... Neredeyse Bakırköy Belediye Tiyatroları'nın tüm oyuncularının sahnede olduğu hissini verecek kadar kalabalık oyunda rol alan isimler arasında **Alican Yücesoy**, **Defne Şener Günay**, **Mert Asutay**, **Aytekin Özen**, **Tugay Mercan**, **Ali Rıza Kubilay**, **Doğacan Taşpınar**, **Münir Akça**, **Ali Kil**, **Orhan Kemal Aydın**, **Beyti Engin** ve **Alper Kut** bulunuyor...

Külhanbeyi Müzikali, 1869 ve 1920 tarihleri arasında geçiyor... İstanbul'un en yorgun, en baskıcı zamanları.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yirminci yıla çok yakıştı bu oyun

Ferhat Uludere 20.03.2012

Romian Gary adıyla tanınan **Roman Kacew**'in en büyük isteklerinden biri Fransız edebiyatının en prestijli ödülü Goncourt'u ikinci kez almaktı. 1956 yılında **Cennetin Kökleri** adlı romanıyla ödülü almış ve dönemin en önemli yapıtlarından birine imza attığı böylece tescillenmişti. Romian Gary, ödülü yeniden kazanacağına çok emindi, ama sadece Fransızca yazan yazarlara verilen bu ödülü bir yazarın ikinci kere kazanma şansı yoktu... Çünkü bu mertebe her yazara bir kez nasip oluyordu... Gary ödülü yeniden kazanmak için, **Emile Ajar** diye bir yazar yarattı ve o zamana kadar kimsenin tanımadığı bu yazar, 1975 yılında **Onca Yoksulluk Varken** adlı romanıyla Fransız diline damga vuracak ve ödülü tekrar alacaktı... Romian Gary ödül sonrasında Ajar'ın kendisi olduğunu açıkladığında yer yerinden oynamış, ama buna rağmen ödülü iki kez kazanan tek yazar olarak tarihe geçmesini kimse engelleyememişti.

Yani bakmayın **Tiyatro Kare**'nin yeni oyunu **Onca Yoksulluk Varken**'in afişinde Emile Ajar yazdığına, aslında bir Romian Gary'dir tiyatroya uyarlanan... Lakin Romian Gary'nin bile çok tanınmadığı bir ülkede afişte yazan

ismin Emile Ajar olması elbette bir şey deęiřtirmeyecek biliyorum, ama oyunu izlerken yine de bilmekte fayda var diye dūřündüm bunları...

Romian Gary'nin belki de en özel romanlarından biriyle 20. yılını kutluyor Tiyatro Kare.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu bile bizim şarlatanlardan iyidir

Ferhat Uludere 27.03.2012

Bu bile bizim şarlatanlardan iyidir Güne gazetelerle başlıyor, sonra haber kanallarını tek tek geziyoruz... Öğlenden sonra twitter aydınlarının gündemi değerlendirmesini takip ediyoruz... Akşam tartışma programlarında salyalarını tükürerek karşısındakine bağıran ve her bağırışıyla program başına aldığı parayı biraz daha arttıran sözde aydınlardan memleketin sorunlarına derman bulacaklarını zannederek yatağa yatıp yeni bir günü bekliyoruz... İşte bizler bu kadar zavallı okurlarız, bu beklentiyle bir günü tamamlarken aydın dediğimiz adamlar kanallardan ve gazetelerden aldıkları paralarla içkilerini yudumluyor geceleri... Kısacası **Cem Uslu** nezdinde **Ekip Tiyatrosu**'na söylüyorum, bizde **Largo Desolato**'da anlattığınız aydınlardan bile kalmadı artık; biz aydınlarımızı hapse attık, boşluklarını şarlatanlarla doldurduk...

Yani sizin yeni oyununuzda vurguladığınız kafası karışık aydınlar var ya işte, bizimkilerin kafaları karışmıyor artık; çünkü onlar ruhlarını çoktan sattılar hükümetlere... Yani **Václav Havel**'in aydınları eleştirmek için yarattığı Dr. Leopold Kopriva karakteri var ya, o bile aydın diye andıklarımızdan daha değerli artık bizim için... En azından kafası karışık onun, en azından korkuyor ama ruhunu satmamış daha... Onu her yönüyle kıstıran sisteme ilaçlarla, alkolle, ya da genç kadınların aşkıyla direniyor... Bu yaşamak mı? Evet, belki de değil, ama bizim aydın dediklerimizin karşısında Dr. Leopold Kopriva'nın o komik direnişi bile kutsal sayılabilir, emin olabilirsiniz bundan.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bertolt Brecht şiirleriyle sahnede

Ferhat Uludere 04.04.2012

Murat Belge, **Nâzım Hikmet**'in tüm eserlerinde eksiksiz bir biçimde Marksizm'i anlattığını söyler... Belge'nin Nâzım Hikmet için yaptığı tanımı **Bertolt Brecht** için de kullanabiliriz. Çünkü Nâzım Hikmet gibi Bertolt Brecht'in de öncelikli dertlerinden biri yazdıklarıyla sınıf bilincinin oluşumuna katkı sağlamaktı. Sanatla, şiirle ve tiyatroyla zenginleşmiş işçi sınıfıyla aydınlık yarınlar kurmak istiyordu o da... Bu yüzden boş laftan önce ekmeği savunuyordu... Çünkü biliyordu ekmek olmazsa sanat da, edebiyat da, tiyatro da, ahlak da, din de, devlet de olmazdı... **Dostlar Tiyatrosu**'nun kabaresi **Ben Bertolt Brecht** işte tam da bunu anlatıyor. Bertolt Brecht'in yıllarca söylediklerini bir kez daha karşımıza çıkartıyor ve bir kez daha onun ne kadar haklı olduğunu anlıyoruz... Bertolt Brecht'in şiir, şarkı ve öykülerinden **Genco Erkal** tarafından uyarlanan *Ben Bertolt Brecht* Genco Erkal'in dediği gibi Bertolt Brecht'in dönüşü olarak izlenebilir... Ne yazık ki Bertolt Brecht'in söylediği her

şeyin bu gün bile ne kadar geçerli olduğunu görüyor ve Brecht'in bunları söylediği zamandan bugüne dünyanın hiç mi hiç değişmediğini yeniden fark ediyoruz. Yani yıllar geçiyor, tarihler değişiyor ama hâlâ savaşıyor insanoğlu... Yoksullar ölüyor ama yoksulluk onların ölmesiyle bitmiyor... Genco Erkal, Bertolt Brecht'in sesiyle yaşadığımız bu korkunç çağın karanlığını bir kez daha yüzümüze vuruyor...

Genco Erkal'ın uyarladığı ve yönettiği sonra da **Tülay Günal**'la oynadığı *Ben Bertolt Brecht* 2011-2012 Tiyatro Eleştirmenler Birliği tarafından Yılın Tiyatro Oyunu seçildi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tiyatroya ne oluyor, bu oyun ne

Ferhat Uludere 17.04.2012

Belediye memurlarının muhafazakâr basını ve yazarları arkalarına alarak başlattıkları tiyatroyu ele geçirme operasyonu son hızla devam ediyor. Malum gazeteler her oyunu ahlaksız buluyor, belediyeciler de "siz yönetemiyorsunuz biz yöneteceğiz" diye inat ediyorlar... Ne yazık ki 98 yaşındaki **İstanbul Büyükşehir Belediye Tiyatroları** bu operasyon sonunda tiyatro olmaktan çıkacak... Sanırım bundan sonra bazı sahnelerde müsamereler düzenlenir, bazı sahneler ise akraba düğünlerine ayrılır... İstanbul Büyükşehir Belediyesi elindeki salonları kullanmayı becerecektir muhakkak... Hiç olmadı birkaç tanesini yıkar yerine alışveriş merkezi yapar; alışveriş merkezinin içine de küçük bir tiyatro koyarlar... Fena mı işte Kadıköy'de denize nazır bir alışveriş merkezi olur adı da: "Haldun Taner Towers..."

Şehir Tiyatroları belediyece sınanırken Kültür ve Turizm Bakanlığı da bünyesinde çalışanlara Devlet Tiyatroları'nda teftiş yaptırıyor sanırım... 10 nisan gecesı **İstanbul Devlet Tiyatroları**'nın yeni oyunu **Açıl Kafam Açıl**'ın ilk perdesinin bitiminde tam arkamdaki koltukta küçük bir tartışma yaşandı. Olay arkanızda olunca meseleye de ister istemez şahit oluyorsunuz... Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan geldiğini söyleyen bir beyefendi koltukta arkadaşıyla ikinci sıranın ortasında oturuyor. Biletli iki seyirci yanlarına gelip gayet kibar bir şekilde yerlerin kendilerine ait olduğunu söylediler... Beyefendi oturduğu yerden kalkmayacağını söyledi ve olay müdüriyete intikal etti. Görevliler beyefendiye kalkması gerektiğini söyledi; bu kez beyefendi "Ben Kültür Bakanlığı'ndan geliyorum" dedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Erkek olmanın ikiyüzlülüğü

Ferhat Uludere 24.04.2012

 Erkek olmanın ikiyüzlülüğü **Tehlikeli Oyunlar**'dan bir alıntıyla başlamak istiyorum söze... **Oğuz Atay** şöyle yazar kitapta; "Derler ki, Hidayet kardeşim, tiyatrodaki olaylar hep sahnenin dışında olurmuş. Bunlar sahnede anlatılmış sadece. Brutus'un nasıl yaralandığını gören var mı?" Bu cümlemin ışığında **Serbest Bölge**'nin yeni oyunu **Yok Oğlum Biz Evdeyiz**'e bakalım... Tam da Oğuz Atay'ın dediği gibi bir oyun var karşımızda... Her şey sahnenin dışında oluyor. Hatta olmuyor, her şey olmuş ve birayla kafayı kırmaya çalışan yeni kuşak bitirimler

yaşananları bize anlatıyor... Olan iki olay var; iki kişi kulampara bir minibüs şoförünü dövmüşler, diğer delikanlı da "ayıklamak" istediği kıza âşık olmuş... Önce oğlancıya atılan dayağı dinliyoruz; olayı ayrıntılarıyla öyle ballandıra ballandıra anlatıyorlar ki tadından yenmez... Arkasından da mahallenin kızına âşık olma meselemiz var... Erkekliğin tüm ikiyüzlülüğü ortaya çıkıyor burada... Gerek var mı bilmiyorum ama sonra bir kez daha dayağa dönüyoruz... Yani oyun boyunca sahnenin dışında olmuş olayların muhasebesini yapıyoruz evde; bira eşliğinde... Beni bozmaz, bana da bira verselerdi sabaha kadar dinlerdim kavgayı, hiç de şikâyetim olmazdı... Sarhoş bitirimleri az çekmedik kasaba meyhanelerinde... Neyse yukarıdaki her şey Oğuz Atay'ın dediği gibi oluyor... Şimdi tekrar **Tehlikeli Oyunlar**'a dönüp yeni bir alıntı yapmak istiyorum...

Şöyle devam ediyor Oğuz Atay; "Sanki sahnenin gerisinde duran bir tahtaperdenin önüne bir sandalye koyup üstüne çıkmışız; seyircilere sırtımızı dönerek olup bitenleri seyrediyoruz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tiyatro yönetecek bürokratlara tavsiyemdir

Ferhat Uludere 02.05.2012

Tiyatro yönetecek bürokratlara tavsiyemdir Buradan çok çok uzak bir ülkede hükümet kendi adamlarını göreve getirebilmek ve kendi meşreplerince oyunlar yapabilmek için başta İstanbul Büyükşehir Belediye Tiyatroları olmak üzere Hilmi Zafer Şahin ve birkaç kişiyi ayrı tutarak yıllarca maaşlarını ödediği insanlara savaş açtı... O uzak ülkenin başbakanı tiyatrolarını geri almak için çabalayan tiyatrocılara "bir avuç zavallı" bile diyebilirdi. Ve o sözleri coşkuyla alkışlayan kalabalık akşam eve gidince televizyon karşısına geçip biraz önce başbakanın zavallı dediği insanları izledi. Onlarla güldü ve onlarla hüznlendi...

O ülkenin başbakanı bununla da kalmadı; neredeyse bir asır önce kurulmuş bir kurumu tek bir sözle kapatabileceğini ve sadece kendi istediği oyunlara, muhtemelen de muhafazakâr tiyatroların dinî müsamerelerine para yatıracağını açıkladı... Bu da simgesi akkor lamba olan parti faşizminin geldiği son kerteydi... Haliyle dünyanın nitelikli aydınlanma için LED'i tercih etmeye başladığı bir dönemde "akkor lamba" oldukça geri kalmıştı... Akkor lambanın devletin tüm birimlerini tek tek ele geçirdikten sonra Şehir Tiyatroları'yla başlattığı operasyon, tüm ödenekli tiyatrolara yayılacak ve böylece devletin tiyatrosu yeni bir biçim almış olacak... Bugün tiyatroya ve tiyatrocılara küfreden, İskender Pala ve muhafazakâr basının sözüyle oyunları müstehcenlikle suçlayan o ülkenin başbakanı bu sezon kaç tane oyun izledi merak ediyorum. Kızının bir oyuna gidip oyuncuyu babasına şikâyet etmesinin dışında ailenin tiyatroyla ilgilenmediğini biliyoruz. Ve her şeyin o şımarıkça yapılmış şikâyetle ortaya çıktığını da.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beşiktaş sadece bunu yapabilirdi

Ferhat Uludere 04.05.2012

İrkçılığa ve şikeye ceza vermeyen Türkiye Futbol Federasyonu'nun tertip ettiği Süper Final, Yıldırım Demirören'in yarattığı Beşiktaş'ın iflasıydı. Fenerbahçe kirlenmiş bir ligi şampiyon bitirip aklanmak istiyordu; Beşiktaş sadece bunu engelleyebilirdi; şimdilik bunun için bir katkı yaptı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakanım bu oyun kaldırılınsın

Ferhat Uludere 08.05.2012

Yıllarca "tiyatrocü" olarak andığımız meslek grubundan insanlar sadece tiyatrolarını geri istedikleri ve muhafazakârların tiyatroyu ele geçirme operasyonuna karşı çıktıkları için önce "zavallılar" oldu, sonra "serseriler" şimdi de "devlet parasıyla içki içenler"... Artık "tiyatrocü" dediğimiz insanları böyle anmamızı istiyor Başbakan. Partisinin sanatçıyı nasıl gördüğünü de açıkça anlatıyor. Başbakan'a göre bu ülkenin sanatçısı ayyaş bir grup serseriden başka bir şey değil. Hatta bunlar sadece içki de içmezler, her yol vardır bunlarda. Hem bunlar ahlaken de çökmüşlerdir; birbiriyle yatıp kalkarlar, kimin eli kimin cebinde belli değildir... Herkesi aşağılık görürler, herkese ders vermeye çalışırlar kısacası toplumun rezil parçasıdır bu sanatçı milleti. Cemiyet hayatının bir çıbanıdır ve dünya sanatçı illetinden kurtarılmalıdır...

Aslında sadece Başbakan'ın değil toplumun iyi yüzlü bilinçaltıdır bu... Tiyatrocular böyle olduğu için; tiyatrolar da imam-hatip liselerinde özenle yetiştirilmiş dindar gençlere bırakılmalı ya da tiyatrolar özelleştirilmelidir...

Başbakan devletin parasıyla içki içenlerden kurtulmak için tiyatroları özelleştirecek. Mesela biz üç beş arkadaş biraraya gelip bir tane almak istiyoruz. İstanbul Devlet Tiyatrosu pahalı gelir alamayız ama bakarsın Anadolu'da bir tiyatroya yeter paramız.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İyi tatiller maçı

Ferhat Uludere 12.05.2012

Basiretsizlerin tertip ettiği parayla kirlenmiş bu ligin iki figüranının mücadelesi aslında sadece futbolcuları ilgilendiriyordu. Maç, kim daha çok tatil yapacak maçından başka bir şey değildi ve belli ki en fazla tatili Burak Yılmaz yapacak. Quaresma'nın play-off'un ikinci yarısında başlayan güzel oyunu her zamanki gibi hiçbir şey değiştirmede ve Beşiktaş bir maçtan daha istediğini alamadı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Festival uyuma sıra sana gelecek...

Tiyatronun devlet erkânı tarafından içi boşaltılır, tiyatro ve tiyatrocular düşman ilan edilip neredeyse vatan hainliğiyle suçlanırken sesiz sedasız başladı İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen **18. İstanbul Tiyatro Festivali**... "Sessiz sedasız" diyorum çünkü "tiyatro" adı altında kıyamet koparken İstanbul Tiyatro Festivali yaşananlardan bihaber gibiydi. Hâlbuki 9 Mayıs akşamı Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlenen açılış töreninin öncesinde tiyatrocular komşu sahnede eylem yapıyordu. Tiyatrolarını geri almak ve Başbakan'ın sözlerine karşılık vermek için oradaydılar. Festivalin açılışına az bir zaman kala Lütfi Kırdar'a doğru sessizce yürüdüler. Dışarıda bunlar yaşanırken Lütfi Kırdar'ın içinde her şey güllük gülistanlıkmış gibi devam ediyordu. İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın bu konuda taraf olmasını elbette kimse beklemiyor. Bu ülkede sanat yapmak kadar festival düzenlemenin ne kadar zor bir iş olduğunu biliyorum ve yıllardır yaptıkları için İKSV'ye minnetarım ama hiçbir şey olmamış gibi davranmak ve festivali öylece açmak pek de olmadı sanki. Tiyatronun yanında olduğunu hissettirmek bu kadar zor mu bu ülkede? **Zeynep Oral** ve **Özdemir Nutku**, Onur Ödülü alıp vermek için sahneye çıkmaya dışarıdaki insanların bir grup "serseri" olduğunu düşünecektik. Allahtan onlar dışarıdakilere desteklerini esirgemediler ve Özdemir Nutku'nun sayesinde "siz kim oluyorsunuz" sorusunun cevabı Lütfi Kırdar'da yankılandı.

Festival yaşananlara nispeten sessiz kalırken, sıklıkla yuhalanmasına rağmen törenlere gelmekten hiç vazgeçmeyen hatta uykusunun alamamışken gelip tören esnasında uyuyan Kültür ve Turizm Bakanı açılışa teşrif edememişti. Boşluğunu hissetti bütün salon, neredeyse herkes onu özledi bir an. Hatta "gelse ne kadar iyi olur" diye düşündük. Azcık yuhalar bolca alkışlardık... Ama ne hazindir ki ülkedeki kültürün bilirkişisi olma sıfatı verilmiş bu kişi, hükümetle hiç ters düşmemiş olmasına rağmen İstanbul'un en önemli sanat kurumunun açılış törenine katılamıyor. Çünkü bu ülkenin Kültür ve Turizm Bakanı'nın kültürü yaratan insanların karşısına çıkmaya yüzü yok. Geldiğinde başına gelecekleri biliyor. Yanlış bir sözünden dolayı büyüklerine hesap vermek zorunda da kalabilir ayrıca. Malum heykel yıkarken yaşandı bunlar... Kültür ve Turizm Bakanı olmasına rağmen kültürle uğraşmayı büyüklerine bırakıp işin turizm kısmına ağırlık vermiş durumda o. Bu yüzden de yurtdışındaki gezilerini sürdürüyor. Müzeleri dolaşıyor ve bakanlığın kendine tahsis ettiği ayrıcalıkları sonuna kadar kullanıyor. Devletin parasıyla içki içmiyor belki ama devletin parasıyla gezip tozuyor... Bu ve benzeri faaliyetleri sebebiyle bulunması gereken yerlerde bulunamıyor. Hatta sadece o değil, daha önce bu tip festivallerde boy göstermeyi sevdiğini bildiğimiz partililer de bu İstanbul Tiyatro Festivali'nin açılışına katılamıyor. Bir Kültür Bakanı için hazin bir durum olsa gerek... Bakanı olduğun alandan kimse seni ciddiye almıyor...

Sanata siyasetçi bulaşmadan gerçekleşen açılış töreninin sunuculuğunu festival kapsamında **Tiyatro Pangar**'ın **Macbeth** adlı oyununda da rol alacak olan **Demet Evgar** yaptı. Aslında yapamadı da biz boşlukları tamamladık ve onu yapmış kabul ettik. Nedendir bilinmez neredeyse her kelimedede takıldı... Herkesin başına gelecek aksilikler bunlar, lafını etmeye değmez tabii ki... Törenin ardından **Genco Erkal**'ın festival açılışı için hazırladığı gösterisi **Nâzım ile Brecht- Biraz da Aziz Nesin** sahnelendi. Genco Erkal'ın üç ayrı gösterisinin biraraya getirilmiş bölümlerinden hazırlanan oyun mikrofon gazabına uğramasaydı daha başarılı olacaktı...

Kıyamet koparken bir festival sessiz sedasız başladı, umarım böyle bitmez... Tören sonunda eylem yapmaya devam eden tiyatrocuların attığı sloganı hatırlamakta fayda var: Festival uyuma sıra sana gelecek...

ferhatuludere@gmail.com

Tiyatroyu ve eleştirmenleri eleştirmek

Ferhat Uludere 22.05.2012

Geçen hafta yaptığım vahim bir hatayı düzelterek başlamak istiyorum söze... 15 Mayıs Salı günü yayımlanan "Festival uyuma sıra sana gelecek" başlıklı yazımda "gelip tören esnasında uyuyan Kültür ve Turizm Bakanı" yazmışım lakin bunu yaparak büyük bir yanlışla imza attım. Bu cümle sabık Kültür ve Turizm Bakanı **Atilla Koç** ile mevcut Kültür ve Turizm Bakanı **Ertuğrul Günay**'ı karıştırmamdan kaynaklanan bir hatadır. Halen görevine devam eden Kültür ve Turizm Bakanı'nı uyurken bir yerde görmüş değilim, hatta görmediğim gibi böyle bir haber de okumadım. Akılda kalana güvenip mevcut bilgiyi teyit etme hassasiyeti göstermediğim için oldu her şey... Bu vahim hatadan dolayı önce Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'dan ardından da **Bir Heves Bir Kalas**'ı okuyan tüm okurlardan özür dilerim... Son dönem yaşananların yarattığı cevap verme refleksine yenik düşüp bazen kantarın topuzunu kaçırıyor insan. Yaptığım yanlış hatırlatan Kültür ve Turizm Bakanı'na da gösterdiği yaklaşımdan dolayı ayrıca teşekkür ederim...

Sürekli tiyatro oyunları için ayrılmış bu köşede bir oyun hakkında yazı yazmadığım ikinci hafta olacak bu... Hatalı geçen haftanın ana konusu sürmekte olan **İstanbul Tiyatro Festivali**'ydi, bu hafta da işi biraz özeleştiriyeye döndüreceğim... İki üç hafta önce çiçeği burnunda tiyatro mekânlarından biri olan **The Clup**'ın düzenlediği bir etkinlikte çeşitli gazetelerde tiyatro eleştirileri yazan **Bahar Çuhadar, Ece Saruhan, Nihan Bora, Yaşam Kaya** ve ben, yani tabiri caizse bir grup tiyatro ukalası arkadaş biraraya geldik.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çalışmak adamın karakterini bozar...

Ferhat Uludere 30.05.2012

 Çalışmak adamın karakterini bozar... Vaktiyle TRT2'de yayınlanan "**İki Film Birden**" sinema kuşağını Lüleburgaz Sanatseverler Derneği'nde izledik. O zamanlar dernek daha şarapseverler olarak anılmaya başlamamış bizler de sinemanın ne olmadığını anlamış ne olduğuna dair fikir yürütmeye uğraşıyorduk. İyi filme ulaşmanın şimdiki kadar kolay olmadığı zamanlardı ve "İki Film Birden" neredeyse tek alternatifti... Cümbür cemaat toplanırdık derneğin lokalinde ve herkes susar film başlardı... Böyle bir gecede; şimdi adını hatırlamadığım bir filmin, adını hatırlamadığım kahramanları birbiriyle konuşuyordu. İkisi de hırsızdı ama biri "namuslu" bir hayat sürmek istiyordu artık. Arkadaşına bunu anlattığında hırsızın repliği aklımdan hiç çıkmadı. "**Çalışmak adamın karakterini bozar...**" demişti ve 35 yaşında olmasına rağmen tek bir gün bile çalışmamış büyüğümüz ayağa kalkıp "**koca kasabada karakterli tek insan ben kaldım ulan...**" diye bağırıyordu... Filme göre haklıydı; ya gerçekte? İşte ilk o zaman çalışmanın aslında kötü bir şey olabileceği düşmüştü zihnimin bir köşesine... Daha **Paul Lafargue**'nin **Tembellik Hakkı** adlı kitabını okumamışım ve teoriden elbette habersizdim. **Oblomov** için üzölmeye ise daha epey vardı ve hakikaten "çalışmak adamın karakterini bozar mıydı?" Karakteriz bir olmak pek iyi bir şey değildi açıkçası... Dinler çalışmayı öğütüyordu, atasözleri çalışanın parlayacağını söylüyordu, kapitalizm "çalışmayana ekmek yok" diyordu, işçi sınıfı hak ettiği ekmeği aslanın ağzından çalmaya çabalıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kapanlar kimin için kurulur

Ferhat Uludere 12.06.2012

Hâlâ öyle midir bilmiyorum, ama benim dönemimde konservatuarların en popüler oyunlarından biriydi **Sınır**. Bu yüzden defalarca izledim oyunu; arkadaşlarım parça hazırlarken izledim, yılsonu oyunu olarak izledim, mezunların heyecanıla izledim, profesyonel tiyatrolardan izledim... **Muzaffer İzgü**'nün bence en önemli oyunuydu **Sınır** ve her türlü övgüyü ve defalarca izlenmeyi de hak ediyordu haliyle... Çatışması basit ama konusu evrenseldi. Bir sınırdaki nöbet tutmak zorunda olan iki tarafın askerlerini anlatıyor ve savaşı gerçekten kimin istediğinden, savaşın insanları ne hâle getirdiğinden dem vuruyordu.

18. İstanbul Tiyatro Festivali kapsamında sahnelenen **Tiyatro Avesta**'nın yeni oyunu **Daf** da **Sınır**'ın dramatik yapısını taşıyor. **Aydın Orak**'ın yazdığı oyun da belirsiz bir ülkenin belirsiz bir sınırındaki iki askeri anlatıyor. Ama kesinlikle Muzaffer İzgü oyunu gibi ilerlemiyor... Çünkü Aydın Orak, her ne kadar oyunundaki sınırların belli olmadığını söylese de seyirci biliyor onun nereye anlattığını... Hatta oyunun kendi yaşamından izler taşıdığını da biliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bakırköy'e yaz şenlikle geldi

Ferhat Uludere- 19.06.2012

 Bakırköy'e yaz şenlikle geldi İstanbul Büyükşehir Belediye Tiyatroları'nda yaşanacak değişimin ardından **Bakırköy Belediye Tiyatroları** önümüzdeki günlerde daha da stratejik bir yerde duracak. **Yunus Emre Kültür Merkezi** sadece bir sahne olmaktan çıkıp siyaseten de önemli bir konuma gelecek... AK Partili belediyelerin tiyatrolarına karşı CHP'li bir belediyenin tiyatrosu olacak Bakırköy Belediye Tiyatroları... Aslında Şehir Tiyatroları'nda yaşanacak olan değişimin ya da muhafazakârlaşmanın sonrasında Bakırköy'ün hem seyircisi artabilir, hem de Şehir Tiyatroları'ndan uzaklaşacak oyuncular için alternatif bir tiyatro olabilir. O zaman da şimdiki gibi kentin bu kadar uzağında kalmaz, bir semt tiyatrosundan çıkıp kentin tiyatrosu olabilir. Tabii tüm bunların olması için Bakırköy Belediye Tiyatroları'nı yönetenlerin de bunları düşünüp buna göre hazırlıklar yapmış ve yeni sezonu dört gözle bekliyor olmaları gerekir... Pek umudum olmasa da zararı kendi yararlarına çevirebilirler...

Bakırköy Belediye Tiyatroları'nın sezonu kaparken yaptığı **"Yaz Oyunları Şenliği"** yönetimin yaşanacak eksiklik karşısında başarılı tavır olabileceğinin sinyallerini veriyor aslında... Geçen yıl "Oyun Yazım Atölyesi" düzenleyerek repertuarına tiyatro içinde üretilmiş yeni oyunlar kazandıran yönetim "Yaz Oyunları Şenliği"yle bünyesindeki genç tiyatrocılara sahneyi bırakıyor. Gençlerin yarattıkları yeni oyunları bir hafta boyunca sahneleyen tiyatro yeni yönetmenler kazanmanın yollarını arıyor diyebiliriz...

"Yaz Oyunları Şenliği" kapsamında altı yeni oyun 12 ve 17 haziran tarihleri arasında seyirciyle buluştu. Zamansızlık yüzünden sadece **Obsesyon**'u izleme şansı bulabildim. **Esra Pamukçu**'nun yazıp yönettiği oyunda

Sercan Yener, Esra Pamukçu, Görkem Gönülşen, Gülru Pekdemir, Fûruzan Aydın, Şirin Asutay, İlkin Tüfekçi, Rıza Leki, Emre Koç, Hüseyin Durak, Şafak Ersözlü rol alıyor...

Küçük takıntıların hayatları nasıl altüst ettiğine dair bir oyun *Obsesyon*... Bir adam sırayla kadınların takıntılarını dinliyor... Adamın kim olduğunu bilmiyoruz, kadınlar anlattıkça onların kim olduğu ortaya çıkıyor ama adamın kimliğini seyirciden saklıyor Esra Pamukçu... Sonra yavaş yavaş aydınlanıyor adamın geçmişi... Nerede olduğunu küçük detaylardan anlıyoruz ama oyun bu küçük detayların biraz büyümesini istiyor... Esra Pamukçu, seyirciyi şaşırtmak istiyor ve bu yüzden de finale kadar pek çok ayrıntıyı gizliyor. Kadınlar bazen kardeş, bazen sevgili, bazen eş, bazen de ana oluyorlar. Yani adamın hayatındaki tüm kadınları izliyoruz... Kadınlar üzerinden ilerleyen oyun birden çark edip adama dönüyor. Ama Esra Pamukçu'nun beklediği şaşkınlık ne yazık ki yaratılamıyor... Bunun sebebi ise çok basit... Pamukçu oyunun akışında yeteri kadar ipucu vermiyor seyirciye, ama finalde şaşırtmak istiyorsanız bunu yapmak zorundasınız. Çünkü her ipucu seyirciyi oyunun içine katacak ve oyunu bulmaca çözerak takip etmesine vesile olacaktır. Seyirci oyun sonuna kadar çeşitli finaller yaratacak ve doğrunun hangisi olduğunu izleyecek, final çalışmadığı yerden geldiğinde de beklenen şaşkınlık gerçekleşecektir... Ama ipuçları yeteri kadar yoksa, oyun böyle eksik kalıyor... Yani yazar bizden dedektiflik yapmamızı istemeden katilin uşak olduğunu söylüyor...

Ancak oyunun genel olarak başarılı olduğunu söylemek mümkün, bence seyirci karşısına bir kereden fazla çıkmayı hak ediyor.

"Yaz Oyunları Şenliği" kapsamında sahnelenen bu altı oyunun akıbeti ne olacak bilmiyorum ama umarım yeni sezonda bunları izleme şansımız olur. Beğenilen bir iki oyunun yeni sezonda oynanacağını duydum, ama bence tek bir kereyle bırakmadan, düzenleme yaparak yeni sezonda bu oyunlara yer açılabilir. *Şişman Domuz* gibi bir oyunu hâlâ oynatan yönetim en azından *Obsesyonu* yeni sezona saklamalı...

ferhatuludere@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ben olsam bu 'Parti'yi kaçırmazdım...

Ferhat Uludere 27.09.2012

 Ben olsam bu 'Parti'yi kaçırmazdım... Yakın zaman öncesine kadar, hatta ben konservatuarda dirsek çürütürken bile tiyatro sezonu ekim ayında başlardı. Şimdiki kadar tiyatro ve şimdiki kadar alternatif çalışmalar olmayınca takvimi ister istemez devlete ya da belediyeye göre ayarlardık. Velhasıl ben tiyatro sezonunu bu yıl ekim ayında açmayı düşünürken dayanamayıp kendime göre erken bir sezon açılışı yaptım.

Aslında biraz da bilinçli bir tercihti bu yaptığım, kavgı gürültüyle kapattığımız sezonun nasıl açılacağını merak ediyordum... Eylül ayında baktım ne olacak diye ama durum vahim; mayıs ayını herkes unutmuş görünüyor. Herkes yeni oyun telaşına girmiş ve "Şehrin Tiyatrosu Yok Edilemez" sloganlarımız geçmişten bir "hoş seda" imiş... Umarım yanılıyordumdur ve ekim ayını beklemeden bunları yazmanın utancını yaşarım bir hafta sonra! Umarım birileri hatırlar mayıs ayını, verilen sözleri, atılan sloganları da en azından Ekip Tiyatrosu'na mahcup olmam... Çünkü grubun yeni oyununu 18. İstanbul Tiyatro Festivali'nde sahnelenirken izlemek istiyordum. Lakin devlete ve belediyeye kızan yazılar yazarken oyunu izleyip yazma fırsatı bulamamıştım.

Ekip Tiyatrosu, Parti ile ilk kez tamamen kendi üretimleri olan bir oyunla seyirci karşısına çıkıyor. Oyunun altında **yazar** olarak **Cem Uslu**'nun adı geçse de festival broşüründen küçük bir fikri hep beraber bir oyun hâline getirdiklerini öğreniyoruz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devletin ne olduğuna dair...

Ferhat Uludere 04.10.2012

Devletin ne olduğuna dair... Yeniden söylemeye gerek yok; hepimiz bu topraklarda türlü çeşit vahşetin yaşandığını biliyoruz. Devletin kardeş kanıyla beslendiğini görmek için düne gitmeye gerek yok bugün de vahşetin türlü çeşidi yaşanıyor ve devlet eliyle insanlar öldürüyor, devlet çocukların eline silah verip sokak ortasında muhaliflerini vurduruyor... İşte bu yüzden bu topraklarda doğan çocukların hep bir yerleri katı oluyor, kan kokusu çocukken burun kanatlarına birikiyor ve bu toprağın çocukları kardeşin de devletin de ne demek olduğunu doğdukları anda öğreniyor... **Diyarbakır 5 No'lu Cezaevi**'nin olduğu, kapalı kapılar ardında işkencenin türlü çeşidinin yaşandığı topraklarda çocukların başka bir şekilde doğması beklenebilir mi?

Diyarbakır 5 No'lu Cezaevi'nde yaşananlar üzerine söylenmemiş sözler aramak değil amacım, çünkü böylesine sistemli bir işkencenin, böylesine sistemli bir zulmün hakkında söz söylemek bu köşenin harcı olmasa da şunu herkes kadar iyi biliyorum: **Diyarbakır 5 No'lu Cezaevi'nde yaşananlar ile yüzleşemeyen hiç kimse bu ülkede barışı inşa edemez.** Çünkü Diyarbakır 5 No'lu Cezaevi sadece bir cezaevi değil devletin varlığını sürdürebilmek için ne kadar vahşileşebileceğinin bir simgesidir.

Diyarbakır 5 No'lu Cezaevi'nde yaşananlar geçen yıl **DestAR- Theatre** tarafından **Disko 5'nolu** adıyla sahneye taşınmıştı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özgürlük yoksa oğullarınız da yok

Ferhat Uludere 11.10.2012

Geçen sezonu Bakırköy Belediye Tiyatroları'nın *Obsesyon* adlı oyununu yazarak kapatmıştım. 19 haziranda yayımlanan "Bakırköy'e Yaz Şenlikli Geldi" başlığı taşıyan yazıda şöyle diyordum. "İstanbul Büyükşehir Belediye Tiyatroları'nda yaşanacak değişimin ardından Bakırköy Belediye Tiyatroları önümüzdeki günlerde daha da stratejik bir yerde duracak. Yunus Emre Kültür Merkezi sadece bir sahne olmaktan çıkıp siyaseten de önemli bir konuma gelecek..." Bakırköy Belediye Tiyatroları ortalık durulmuş olsa da hâlâ önemini koruyor ve yeni sezona başlarken Şehir ve Devlet Tiyatroları'nın "ne şiş yansın ne kebab" repertuarlarına Bertolt Brecht'le karşılık veriyor.

Bakırköy Belediye Tiyatrosu ilk hamlesi olan **Bertolt Brecht**'in *Carrar Ana'nın Silahları* adlı oyununun galasını yaptı. Sezon içinde ayrıca **Albert Camus**'nün *Sıkıyönetim*, **Nâzım Nikmet**'in *Kadınların İsyanı*,

Aristophanes'in **Lysistrata** adlı oyununu da izleyeceğiz... Bakırköy Belediye Tiyatroları'nın hazırladığı bu repertuar önceki yıla nazaran oldukça etkileyici... Tabii bu işin kâğıt üzerindeki kısmı sahnede ne olur bilinmez...

Carrar Ana'nın Silahları, İspanya'da Franco'nun yaptığı kıyıma götürüyor seyirciyi. Bir sahil köyünde Diktatör Franco'ya karşı direnişi anlatıyor **Bertolt Brecht** oyununda. Bütün köy Franco'ya karşı savaşırken kocasını aynı dava uğruna kaybetmiş olan Carrar Ana, oğullarının cepheye gitmesini değil evde kalıp balıkçılık yapmaya devam etmesini ister ve oğul sevgisini özgürlüğün üzerinde saymaya başlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gerçekten bir tanrı var mı

Ferhat Uludere 18.10.2012

Gerçekten bir tanrı var mı Kendimi ne kadar zorlarsam zorlayayım **Woody Allen** sinemasına hiç alışamadım. Amerikan sinemasının içinde bir Fransız, Avrupa sineması içindeki bir Amerikalı olarak geldi hep bana. Aidiyetsiz ve kimliksiz... Hele son dönemde büyük kentler için çektiği o tanıtım filmlerinin oldukça zorlama olduğunu düşünüyorum. Buna rağmen Woody Allen en sevdiğim **mizah** yazarlarından biridir... Konservatuar yıllarımda şimdi "şair" olarak anılan bir arkadaşımın birlikte ucuz şarap eşliğinde Woody Allen **öyküleri** okuyarak karnımıza ağırlar girene kadar gülerdik... Sadece öyküleri değildi bize karın ağrısını miras bırakan; **oyunları** da aynı derecede saçma ve aynı derece de eğlenceliydi... İşte bu yüzden Woody Allen benim için hiçbir zaman bir **yönetmen**, bir **senarist** ya da kötü bir **oyuncu** olmadı... Her zaman çok başarılı bir **yazar** ve harika bir **tiyatro adamı**ydı... İşte bu yüzden vizyondaki son filmi *Roma'ya Sevgilerle* yerine **Tiyatro Akla Kara**'nın yeni oyunu **Tanrı**'yı izlemek daha cazip geliyor bana. Eğer benim gibi düşünenler varsa hiç vakit kaybetmeden onları sahneye davet ediyorum, "Woody Allen filmlerini seviyorum" diyenlere ise sevdikleri yönetmeni bir kez de tiyatrodan izlemeyi öneririm...

Kadıköy'deki Bahariye Caddesi'nin en güzel yerine sahne açan Tiyatro Akla Kara'nın yeni oyunu *Tanrı*... **Kerem Kobanbay**'ın yönettiği oyunda **Eren Genç, Fatih Özacun, Hakan Çeliker, Nur Subaşı, Özgür Özduval, Seda Özelsoy, Selin Zafertepe Çeliker, Serhat Behramoğlu, Serkan Şen** ve **Şendal Yıldız** rol alıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şahika Tekand, Samuel Beckett biraz da Giacometti

Ferhat Uludere- 25.10.2012

Şahika Tekand, Samuel Beckett biraz da Giacometti Hiçbir gerekçesi olmasa da **Alberto Giacometti**'nin heykelleriyle **Samuel Beckett** karakterlerini benzeştiriyorum. Özellikle Beckett'in öykülerinde yarattığı karakterlerin varlık sorunlarıyla Giacometti'nin heykellerinin aynı yere; hayatın anlamsızlığına işaret ettiğini düşünüyorum. Bu ikiliye biraz da **Jean-Paul Sartre** "**varoluşçuluğu**"nu eklediğimde işte İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki inançları yıkılmış Avrupa'nın ruh hâli diyorum... **Serkan Yüksel** imzası taşıyan Samuel Beckett büstü sayesinde bu Avrupa inançsızlığını evin bir köşesine yerleştirmiş bulunmaktayım. "**İnançsızlık**" deyince

dönemin ruhu hâlini değersizleştirmek istediğim anlaşılmasın, öyle bir niyetim yok... İnsanlık için “**hazin**” ama sanat için elverişli bir dönemdir savaş sonrası... Zaten insanlık ne zaman hazin bir hâl alsa sanat orada en görkemli dönemlerini yaşamamış mıdır?

Dönemin Avrupa’sına hayranlıkla bakarken içimden hep aynı şey geçiyor. Keşke en azından bir Samuel Beckett oyununun dekorunda Alberto Giacometti imzası olsaydı... Ne acayip bir şey oldurdu kimbilir? Sartre da oyunun bir yerinden tutardı muhakkak... Tarih insanlığa böyle bir keyif tattırmadı, yapmış olsa bile benim yaşım yetmeyecekti oyunu izlemeye, ama olsun, insan istemekten vazgeçmiyor hiçbir zaman... Zaten **Şahika Tekand** “var olduğu” müddetçe **Beckett Tiyatrosu**’nun Türkiye’deki hâline sanırım herkes memnundur. Şahika Tekand, bu zamana kadar Samuel Beckett’in *Mutlu Günler*, *Beş Kısa Oyun* ve *Oyun Sonu* adlı oyunlarına imza atmıştı. Ve son olarak da **Oyun**’u seyirciyle buluşturdu.

18. İstanbul Tiyatro Festivali’ne İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları’nı temsilen katılan *Oyun*’un yeni sezonun en başarılı çalışmalarından biri olacağı kesin gibi görünüyor... Tabii bunu benim, tiyatro eleştirmenlerinin, tiyatroseverlerin söylemesi yetmiyor... Mevzu Şehir Tiyatroları’ysa bir oyunun izlenip izlenmeyeceği, onun başarılı olup olmayacağını önce **İskender Pala** ve sonra da basının muhafazakâr kanadına sormak lazım... Geçen sezon bunu öğretti bize... Hatta mevcut kesimlere oyunun içindeki aşk üçgeni rahatsızlık verebilir; bilemeyiz...

18. İstanbul Tiyatro Festivali’nde seyirciyle buluştuktan sonra yeni sezonun ilk ayında galasını yapan *Oyun*’un çevirisinin altında **Levent Mollamustafaoğlu**’nun imzası yer alıyor. **Şahika Tekand** oyunun yönetmenliğini yapmanın yanı sıra oyunda en az yönetim kadar etkili olan ışık tasarımına da imza atmış. Orijinal oyunun dar kadrosu Şahika Tekand’ın elinde oldukça genişlemiş... **Ali Gökmen Altuğ, Göksel Arslan, Aslı Aybars, Pelin Budak, Burçak Çöllü, Seda Fettahoğlu, Yeliz Gerçek, Ozan Gözel, Nurdan Gür, Nurdan Kalınağa, Aslıhan Kandemir, Selen Kartay, Yeşim Koçak, Buket Yanmaz Kubilay, Mehmet Okuroğlu, Özge Özder, Özgür Tanık, Esin Umulu, Ali Mert Yavuzcan** ve **Çağlar Yiğitoğulları**’nın rol aldığı oyun bu kalabalık sayesinde daha kakofonik bir hâl alarak insana dair anlamsızlığı daha da belirgin duruma getirmiş diyebiliriz...

Şahika Tekand, Samuel Beckett’in oyunun karakterlerini koyduğu cenaze vazolarını kendine göre yorumlamış ve kendi kutucuklarını kullanmış... Tekand böylece oyunu yataydan dikey hâle getirmiş. Bu kutular çeşitli işlevler görürken eş, adam ve sevgili biçiminde yerleştirilmiş; adamın arada kalmışlığına, ilk eşin kutsallığına ve yasak aşka ilişkin göndermeleri de buradan okumak mümkün... Kutucuklar mezardan apartman dairesine kadar pek çok anlamı birarada taşıyor... Her bir kutucuğu bir tabut olarak düşünürsek, tüm oyun alanının büyük bir mezarlık olduğuna ilişkin akıl yürütmek de olası...

Şahika Tekand’ın övebileceğimiz kutuları aslında büyük bir kafa karışıklığına da yol açabiliyor... Hatta oyunu Beckett’ten uzaklaştırıyor... Yönetmen kutularla birlikte Samuel Beckett’in bedenleri olmayan karakterlerine birer beden eklemiş oluyor. Tekand bu bedenleri kutuların el verdiği ölçüde de kullanmayı ihmal etmemiş. İşte bu da Beckett’in bedeni yok edip insanı sadece bilinç, bilinç akışı ve bazen söz karmaşası olarak algılamasıyla ters düşüyor... Özellikle benim gibi *Molloy*, *Malone Ölüyor* ve *Adlandırılmayan*’dan oluşan *Üçleme*’yi sevenler bu kısımda biraz üzülebilir...

Bu küçük değişikliği dikkate almazsak Şahika Tekand, oldukça başarılı bir Samuel Beckett uyarlamasına imza atmış...

ferhatuludere@gmail.com

Taşsız, sopasız, silahsız bir iktidar mücadelesi

Ferhat Uludere- 01.11.2012

Tiyatro Hâl'in Mecidiyeköy'de bulunan sahnesi bir süre öncesine kadar kapısında mühürle kapalı duruyordu. Kıymalı, peynirli, ıspanaklı kol böreklerinin yanına sinekli-peynirli diye yeni bir çeşit ekleyen börekçilerin bile kapısına mühür vurulmayan mühür sahnenin kapısında asılıydı. Neyse ki belediye bir karışıklık sonrasında kapiya takılan o utancı çok uzatmadan oradan kaldırdı da **Tiyatro Hâl'in Yaka Beyaz** adlı oyunun izleyebildik...

18. İstanbul Tiyatro Festivali kapsamında görücüye çıkan oyunlardan biriydi Tiyatro Hâl'in sahnelediği **Yaka Beyaz**... **Özer Arslan**'ın yazıp yönettiği oyunda **Merve Engin, Serkan Altıntaş, Yunus Emre Yıldırım, Kürşat Karaman, Vurgun Çağıldayan, Canan Atalay** ve **Mert Asutay** rol alıyor...

Yaka Beyaz, pek olası görünmeyen hatta "imkânsız" arabeskiyle ilişkilendirilmiş bir aşkın üzerinden çiftler arasındaki güç dengesine farklı sosyal sınıfların birini algılayışına gözatıyor... "Davul bile dengi dengine vurur" şiarının altüst olduğunda ortaya çıkan karmaşa oyunun kendi dinamiğini oluşturuyor... Çokuluslu şirketlerden birinin beyaz yakalı bir yöneticisinin çalıştığı spor salonunun müdürüyle yaşadığı aşk iki sınıfın da kendi dünyasını kaotik hâle getirir. Yurtdışında eğitim görmüş kadının aşırı steril hayatı taşralı müdürle birlikte biraz tozlanacaktır... Hatta güvenlik sorunlarının tamamı güvenlik görevlileriyle çözülmüş bu hayatın içerisine karışan aşk denen mikrop üçüncü kişilerin yanında bir iktidar oyuna dönüşmeye başlar...

Özer Arslan iki farklı dünyayı oldukça başarıyla biraraya getirip yazmış. İki farklı sosyal sınıfın birbirini algılayış biçiminden birbiriyle kurduğu zorunlu ilişkilere kadar tüm ayrıntıları oyunun içine yerleştirmiş ve bunları seyirciye oldukça başarılı bir biçimde aktarmış. Ama bunu yaparken her şeyi alt sınıfın gözünden anlatarak tarafını da belli etmekten çekinmemiş. Özer Arslan oyunda oyunun broşüründe yazdığı üzere "Asırlardır çiftler arasında süren güç savaşı bir rezidansta, taşsız, sopasız, silahsız, yumruksuz nasıl gerçekleşir. Bu savaşı kim kazanır" diye soruyor ve oyunu da "taşsız, sopasız, silahsız," bir iktidar mücadelesi üzerine kuruyor. Çünkü bu "taşsız, sopasız, silahsız" hâl oyunun temposunu çok düşürmüştü. Ritmin yükseleceği yerlerde ya da yükselmesi gereken yerlerde bile sanki bir el sürekli oyuncuların üzerinde ve onların hızlanmalarını istemiyor gibi görünüyor. Hâl böyle olunca da oyunun en hızlı yanı PES 12 ve Messi olarak kalıyor. Bu ritim eksikliği yüzünden metnin başarısı sahnedeki akışta karşılık bulamıyor. Ama bunun yanında sahne geçişlerindeki başarı için Özer Arslan'ı kutlamak gerekiyor...

Yaka Beyaz'ın temposuna rağmen Merve Engin oyun boyunca oldukça başarılı bir performans sergiliyor. Yarattığı karakteri inandırıcı olduğu kadar da yaşayan hâle getirmiş... Hatta ait olmadığı dünyaya karşı kendi dünyasını ve kendini oldukça başarılı savunuyor. Taviz vermiyor; aşk bile belirli ölçülerde dâhil oluyor hayatına... Serkan Altıntaş da oldukça başarılı bir şekilde Merve Engin'e eşlik ediyor, ama oyunun kendi üzerinden ilerlemesine rağmen sahnedeki hâkimiyeti Merve Engin'e kaptırmış gibi görünüyor... Mert Asutay ise hem oldukça başarılı bir baba hem de gerçek bir pideci olmuş...

ferhatuludere@gmail.com

İşçi ve aydın çelişkisi üzerine

Ferhat Uludere- 22.11.2012

 İşçi ve aydın çelişkisi üzerine Kadıköy'ün içki evlerinden birinde **İlker Ayrık**'la birlikte geceyi alkolle seyretilirken İlker'in "Aykut'la birlikte **Pervasisiz Tiyatro**'yu kurduk, bir de manifesto hazırladık... Hatta oyunu da bulduk; **Sığıntılar**'ı oynayacağız..." demesinin üzerinden yıllar geçti. Biz o gece otururken İstanbul'da tiyatro şimdiki gibi değildi. Alternatif tiyatrolar çok fazla yaşamazdı. Zaten bütçesi küçük tiyatrolar için kendilerini gösterecek sahneler de yoktu. Tiyatro biraz parası olanın işiydi; bizim kuşağın konservatuar öğrencileri de mezun olduktan sonra dizilerden para kazanıp tiyatro kurmanın hayaline kapılırlardı. **İlker Ayrık** ve **Aykut Taşkın** böyle düşünmüyordu. Onlar dizilerden para kazanmadan tiyatro yapmak istiyorlardı. İşte bu sayede İstanbul, alternatif tiyatrolara düşman iken kuruldu **Pervasisiz Tiyatro**...

Pervasisiz Tiyatro, ilk oyun olarak, yanlış hatırlamıyorsam Savaş Dinçel'in önerisiyle, **Slawomir Mrozek**'in **Sığıntılar** oyununu çalışmaya başladı... Hatta İlker Ayrık ve Aykut Taşkın sahne buldukça seyirci karşısına çıktılar **Sığıntılar**'la... Sığıntılar, pek çok nedenden dolayı o zamanlar yapması gereken galayı epey bir gecikmeyle ancak şimdi yapabildi...

Pervasisiz Tiyatro'nun iki oyuncusu İlker Ayrık ve Aykut Taşkın'ın rol aldığı **Sığıntılar**'ı **Sabahattin Mutluer** yönetiyor... Polonyalı yazar Slawomir Mrozek'in 1974'te kaleme aldığı oyunda ülkesinden kaçmak zorunda kalan bir aydın ile çalışmak için ülkesini terk etmek zorunda kalan bir köylünün hikâyesi anlatılıyor. Birbirine taban tabana zıt bu iki karakter aynı sığınakta yaşamak zorunda kalmışlardır. Gerçi biri orada yaşamak zorundadır da diğeri büyük idealleri için kendini orada olmak zorunda hisseder. Mrozek, karakterlerinin hangi ülkede sığıntı olduğunu söylemez, hatta nereli olduklarını da bilmeyiz. Ama yazarın Polonyalı olmasından yola çıkarak karakterlerin Polonyalı, sığındıkları ülkenin de Almanya olduğunu söyleyebiliriz. Bu bilgi oyunun hiçbir yerinde işimize yaramaz; çünkü oyun dünyanın herhangi bir yerinde bir aydın ile bir köleleştirilmiş işçinin ilişkisi üzerine odaklanmıştır. Bir yılbaşı gecesi; aydın her zamanki gibi köle-işçiye boyunduruklarından kurtulması için kışkırtır ve gece ikisi arasında bir iktidar oyununa döner... Ya aydın kazanacaktır ya da köle-işçi...

Pervasisiz Tiyatro'nun sahneye koyduğu oyunu farklı yıllar içinde üçüncü izleyişim oldu hafta başında düzenlenen gala ya da dördüncü tam emin olamıyorum... Ama ilk defa bir eleştirmen gözü ile izledim oyunu... İlker Ayrık ve Aykut Taşkın kadar sahnede birbirine yakışan iki oyuncu bulmak çok zor... Konservatuar yıllarından beri devam ettirdikleri dostluk ve birlikte çalışma sayesinde ikisi de birbirinin ne yapacağını çok iyi biliyor. Sahnede birbirini iyi tamamlıyorlar ve seyirciyi kontrol altına aldıklarını hissettikleri anda performansları bir kez daha artıyor... Mesela **Sığıntılar**'ın ağır ve yer yer ağdalı metnine rağmen oyunun bazı bölümlerinde seyirciyi gülmekten kırıp geçiriyorlar... İkisi de rollerinin hakkını fazlasıyla veriyor, ama Aykut Taşkın oynadığı rolün de kendine verdiği imkânla bir adım daha öne geçiyor...

Oyunun bazı sıkıntıları da yok değil... Öncelikle ilk perdenin finali eskiye nazaran oldukça düşük olmuş. Eskiden de mi böyleydi hatırlamıyorum ama zihnimde oyunun ilk perdesinin finalindeki enerjinin daha yüksek olduğu kalmış. İkinci perdenin sonunda kullanılan ışık oyunları ve ses efektleri gerekli miydi? Bundan hiç emin olamıyorum. Bence o kısım bambaşka bir biçimde de tasarlanabilirmiş. Oyunun zaten ağdalı olan dili ses düzeni kalitesinin inisiyatifine bırakılmamalı. Yönetmen; ışık ve ses oyunları ile birlikte aydının sözlerinin işçinin zihnini nasıl karıştırdığını ve sürekli zihninin içinde nasıl yankılandığını göstermek istemiş belli ki, ama başka bir yöntem bulunabilirmiş...

Yazıyı yazarken küçük bir tesadüf de aklıma geldi: Yine bir Kadıköy akşamında İlker'in teşvikiyle adını bile o anda bulduğumuz bu köşede, Bir Heves Bir Kalas'ta, onların **Sığıntılar**'ı tekrar oynayacağı benim de oyun

hakkında yazacağım o zamanlar hiç aklıma gelmemişti.

ferhatuludere@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şehir Tiyatroları'nın 'Arka Bahçe'si

Ferhat Uludere- 29.11.2012

Sanat dünyasının sadece kendini hayranlıkla izleyen liberalleriyle anlaşabilen Başbakan, tiyatro ile didişmesini bitirmeden dizilerle kavga etmeye başladı. Nereden bakarsanız bakın seçmenlerinin yarısından fazlasının heyecanla izlediği diziye "belgesel" olarak değerlendiren Başbakan halkın da diziye kendisi gibi belgesel niyetine izleyeceğinden endişe ederek diziye ayar verdi. Savcılar harekete geçti ve basının bir bölümü dizide daha önce bulunmuş tarihsel hataları yeniden gündeme getirdi, dün de Manisa Sarayı'nın yerlerindeki parkeler Başbakan'ın dediklerini haklı çıkartmak için haber yapıldı...

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları'nın *Arka Bahçe* adlı oyununa gelmeden önce *Muhteşem Yüzyıl*'la haşır neşir olmak istiyorum önce... Gerçi dizinin savunulacak bir yanı olduğunu düşünmüyorum ama yaşadığım ülkenin bakanlarından birinin bile ekrandakinin tarihi arkasına almış bir kurmaca olduğunu bilmemesine üzülüyorum. **Amin Maalouf** romanlarının Türkiye'de peş peşe yayımlanmaya başladığı ilk yıllarda patlayan "**tarihî sorumluluk ve kurmacanın gerçekliği**"ne dair tartışmaların o zamanda kalmayıp geri geldiğini ve bizim devlet erkânının meseleyle hiç ilgilenmediğini görüyoruz... Şimdi ekrandakine kızmalarının temel sebebi vaktiyle ilgilenmedikleri bu tartışmalar tabii ki...

Ayrıca şunu unutmamak gerekir; resmî ideolojinin yarattığı Osmanlı kutsiyetiyle yetişen ve gerçek tarihi bilmeleri daha ilkokul yıllarında devlet eliyle engellenmiş bir halk elbette ekranda gördüğünü gerçek sanacaktır. Kusura bakmayın ama siz onları bunun için yetiştirmediniz mi? Şimdi neden ekrandakine kızılıyorsunuz, ekranı gerçek sanana kızsanız olmaz mı? Başbakan'ın endişesi bir anlamda haklı; çünkü resmî ideoloji sayesinde yaratmak istedikleri padişah imajı bir dizi ile bile yıkılıyormuş...

Şehir Tiyatroları'nın ***Arka Bahçe*** adlı belgeseline gelirsek, burada da hiç olmayacak şeyler oluyor... Amerikalı bir ailenin evinin arka bahçesinde Özgürlük Anıtı'nın hiç de öyle sevimli bir şey olmadığını görüyoruz... Hâlbuki ne kadar da sevimli değil mi... Elinde tuttuğu o medeniyet meşalesinin altında ısınırken biz, Ortadoğu'ya ne kadar da sevimli bakıyor o kadın... Hatta Amerika'nın demokrasi dediği şeyin ne olduğunu anlatıyor oyun... Ama şimdi siz bunların da gerçek olmadığını düşünürsünüz... Zaten değildirler, çünkü bu bir oyundur ya da şöyle diye biliriz: Yaşanan gerçeğin bir yansıması...

Vicdanlı bir Amerikalının yaşadığı bu kâbusların yazarı **Bilgesu Erenus**... Yönetmenliğini **Hüseyin Köroğlu**'nun, dramaturgluğunu **Dilek Tekintaş**'ın yaptığı oyunda; **Güzin Özyağcılar, Şenay Saçbükler, Zümrüt Erkin, Özge Midilli, Mevlüt Demiryay, Deniz Evrenol, Nur Saçbükler, Berk Samur, Doğan Şirin** ve **Melisa Demirhan** rol alıyor.

Bilgesu Eranus'un yazdığı oyun; oldukça başarılı bir tiyatro metni. Yıllarca görmezden gelinmiş, pek az grup tarafından oynanmış ve oynandığı yıllarda da hayranlıkla izlenmiş ***Arka Bahçe***'nin Şehir Tiyatroları'ndan geçmiş hâli için ise aynı şeyleri söylemek mümkün değil.

Işık ve efektlerle yaratılmış harika bir atmosfer ile başlayan oyun, başarılı bir sahne dekoruyla da birleşince, bunlara bir de Bilgesu Eranus'un barıştan, emekten, özgürlükten ve haklıdan yana olan dünyası eklenince muhteşem bir oyuna gireceğinizi hissediyorsunuz ama nafi... Oyuncular; özellikle de evin hanımı, kurulmuş o sahnenin, dekorun, efektlerin ve metnin hakkını ne yazık ki vermiyor. Bunun vebali sadece onun boynunda da değil, yönetmenin da kabahati büyük bence... O atmosferin içinde hiç de gerçek gibi durmayan karakterler yaratmış. Hizmetçinin rolüne enerji katmak için oradan oraya koşturması, kadının bir türlü seyirciye geçiremediği gerilim, hatta konservatuar giriş sınavlarında bile atılmayacak kadar kötü tiratlar sonrasında oyun kendi kimliğinden büsbütün çıkıyor ve kimse kendi arka bahçesi ile yüzleşmiyor...

Perdeye asılan aforizmalarla birlikte daha güzel dünyaya dair mesajlar vermek elbette güzeldi, ama onları seslendirirken keşke perdeye astığınız çevirileri kullansaydınız... Küçük bir dikkatsizlik ama emin olun çok sevimsiz duruyor.

ferhatuludere@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siz adalet dağıtmayın lütfen

Ferhat Uludere 06.12.2012

Beşyüzler Meclisi, Sokrates'i idama mahkûm ederken yaptıklarının doğru olduğunu düşünüyordu. Hatta Sokrates'i yok etmenin ya da yasaklamanın sadece Atina'nın değil tüm dünyanın hayrına olacağını sanıyorlardı. Ama geçen zaman gösterdi ki haklı olan Beşyüzler Meclisi değil Sokrates'ti ve ecdatlarının yaptıklarının utançlarını taşımak istemeyenler tarihten ve Atina'dan özür dilemek zorunda kaldılar... **Galileo**'nun düşüncelerine yasak getirenler özür dilemek zorunda kaldı... **Sacco** ve **Vanzetti**'nin hayatını Amerikan adalet sisteminden değersiz görenler özür dilediler...

Şimdi söylediklerinizin doğru olduğuna, yasaklarınızın gerekli olduğuna inanıyorsunuz ya, emin olun torunlarınız bu yaptıklarınızdan utanacak... Çünkü elinizdeki adaleti eşit dağıtamadığınız ortada... Çünkü adaletsizsiniz... Eğer iktidarların haklılar karşısında nasıl aciz duruma düştüğünü, hatta ilerideki hâlinizi görmek isterseniz **Rutkey Aziz** ve **Taner Barlas**'ın birlikte rol aldıkları **Adalet, Siziniz** adlı oyunu izlemeniz yeterli... Tabii ki gerçek tiyatroya katlanabilecekseniz yapın bunu... Ama yandaşlarınızı, maaşlarını ödediğiniz, ceplerine fazla para koyduğunuz gazetecileri kullanarak yaptıklarınız buna cesaretiniz olmadığını gösteriyor bize.

Rutkey Aziz, Taner Barlas ve Ümit Denizer'in birlikte kurdukları **Perdeci Oyuncuları**'nın ilk oyunu **Adalet, Siziniz** yargının şimdiki gibi siyasallaştığı üç ayrı dönemde üç ayrı olayı anlatıyor. **Ümit Denizer**'in yazdığı oyunda **Sokrates, Galileo, Sacco** ve **Vanzetti**'nin yargılanmalarını izliyoruz... Devlet nezdinde itibarları ancak yıllar sonra geri verilen bu dört kahraman devletin gerçekte ne olduğunun altını çiziyor... Ama bir yandan da gazetecilerini hapse atan, sanatçıları yargılayan, heykelleri yıkan, tiyatroyu itibarsızlaştıran, filmlere sansür, dizilere yasak getirip halkını aşağılayan hanedanlığı ecdadı sayanların yıllar sonra düşeceği durumu da gösteriyor...

Sokrates'in savunması ile başlayan oyun Sacco ve Vanzetti'nin idamıyla son buluyor... Rutkey Aziz ve Taner Barlas gibi tiyatronun iki önemli oyuncusunu buluşturan tiyatro, estetik açıdan da oldukça önemli bir çalışma olmuş. Ama yine de bazı sıkıntıları yok değil; özellikle Sokrates'in savunma yaptığı bölümde Sokrates'in

coşkusu, söz oyunları ve ikna cambazlıkları biraz etkisiz kalmış... Buna neden, Rutkay Aziz'in benim izlediğim gün yaşadığı mikrofon talihsizliği olabilir. Teknolojinin tiyatroya mikrofon şeklinde yaptığı bu küçük müdahalenin bile oyuncunun tüm konsantrasyonunu dağıtacağını bir kez daha görmüş olduk bu bölümde...

Oyunun ikinci bölümü ise Taner Barlas'ın solo bölümü olarak karşımıza çıkıyor. Oldukça başarılı olan bu bölüm aslında yazar için sıkıntılı bir bölüm... Sokrates'in özgürlük imkânı varken ölümü tercih etmesinin onuruyla başlayan bölüm Galileo ile devam ediyor... Herkesin bildiği üzere Galileo, Sokrates gibi davranmaz, hatta engizisyonun dediğini yapar ve dünyanın yuvarlak olduğuna dair fikirlerini açıklamaz... Ümit Denizer; **Bertolt Brecht**'in desteğini arkasına alarak Galileo hakkındaki çelişkiyi ortadan kaldırmaya çalışıyor... Onun yaptığından da onurlu bir davranış olduğunu böylelikle Ortaçağ'ın kuyusunu kazmaya fırsat bulduğunu söylüyor... Aslında bu desteğe gerek var mıydı? Bilmiyorum; çünkü Galileo'nun hikâyesi bir devlet cinayeti değil neticede... Galileo'nun ilerici fikirlerinin yasaklanması Kilise'nin tahakkümünü işaret ediyor... Tıpkı bugün iktidarın yaptığı ve yaptırdığı gibi...

Oyunun en başarılı bölümü ise iki oyuncunun da mahkûm olduğu son bölüm... Yani Sacco ve Vanzetti... Hiçbir suçları olmadığı hâlde, hatta cinayetin ve soygunun yaşandığı saatlerde başka yerde olduklarını kanıtladıkları hâlde, gerçek suçlu suçunu itiraf ettiği hâlde Amerikan adaletinin bu iki göçmenden özür dilememek için bahaneler ve düzmece delillerle onları idam etmesinin anlatıldığı bölüm...

Birbirinden başarılı üç bölümde de aynı şey vurgulanıyor... Bugün iktidar ilhamını Sokrates'i mahkûm eden Beşyüzler Meclisi'nden, Galileo'ya düşünmesini yasaklayan Engizisyon'dan ve özür dilememek için iki insanı öldüren Amerika'dan alıyor... Hâl böyle iken söyleyecek tek şey kalıyor; "adaletsizsiniz" ve yakın torunlarınız yaptıklarınız için herkesten özür dileyecek...

ferhatuludere@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siyaset Kanlı Düşün'e katılmadı

Ferhat Uludere 13.12.2012

 Siyaset Kanlı Düşün'e katılmadı Tiyatro ile basın ilişkisi her zaman sıkıntılı olmuştur. Bu sadece şimdiye özgü bir durum da değil, tiyatro toplum üzerindeki etkisini kaybetmeden önce de böyleydi. Bu sıkıntının temeli de tiyatronun aynı anda pek çok yerde sahnelenme şansı olmamasından kaynaklanıyor. Cuma günü İstanbul'da vizyona giren film aynı anda Türkiye'nin sinema salonu olan her yerinde izlenebilir, ama tiyatro sadece bulunduğu şehre aittir. Bu yüzden de gazete sayfalarında pek yer bulmaz tiyatro... Çünkü o sayfayı Türkiye'ye göre hazırlamak zorundadır editör, haklı olarak İstanbul'daki bir oyun başka yerde yaşayanların ilgisini neden çeksin diye düşünür... Bu yüzden tiyatro, içinde magazin unsurları bulunduğu zaman haber değeri taşır genellikle... Pek çok gazete dizi oyuncularının tiyatrodaki seksî hâllerinin haberini yapar... Son dönem bunun biraz dışına da çıkmadık değil hani... Diyarbakır Büyükşehir Belediye Tiyatrosu'dan daha önce pek haberi olmayan Türkiye medyası, ekibin sahnelediği *Hamlet*'i siyasi bir malzeme olarak görüp haberlerini yapmaya başladı. Özellikle *Hamlet*'in Kürtçe sahnelenmesi Kültür ve Turizm Bakanı dâhil pek çok siyasiye yeni açıklamalar yapma şansı tanıyordu. Kısacası yine mesele tiyatro değildi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Ahmed Arif şiirleriyle konuşuyor

Ferhat Uludere- 27.12.2012

Şiir sanatı toplumsal işlevini yitireli o kadar çok oldu ki, son büyük şairin kim olduğunu bile unuttuk artık... **Arif Damar**, yani Arif Abi, içki masamızdan göç edeli bile yıllar oldu ve belki de son büyük şair oydu... Diğerleri malumunuz; köşe başları tutup köşeyi döndükten sonra köşeler yazıyorlar...

Toplumsal işlevini yitirdikten sonra şiir, geçer akçe olmaktan da çıktı... Şairler, tabii ki genç şairler, bu çöküşün sebebini yayınevlerinin şiir kitapları basmamasında aradılar; insanların artık şiir okumadığından dem vurdular hatta kendi gençliklerine bakmadan gençlerin şiiri anlamadığını söylediler de hiçbiri dönüp kendine bakmadı; bir kere bile kendini suçlamadı... Onlar zaten en iyiydi, kabahat hep başkalarındaydı...

Ben şiire olan inancımı çoktan yitirdim, ama yitirmeyenler var biliyorum... O inançlı insanlardan biri şiiri bir kez daha sevdirmek için, şiiri yaşatmak için herkes gibi şiir yazmak yerine başka bir şey yapıyor; şiir söylüyor o... Kendilerine hemen "şair" deyip şiir yazarların, şiiri ne hâline getirdiğini gördükten sonra **Kemal Kocatürk**'ün şiir için yaptıklarını ayakta alkışlamak gerekiyor... Çünkü o biliyor, şiiri sevdirmenin yolunun ustalardan geçtiğini ve biliyor edebiyat dediğimiz bu sonsuz coğrafyadan çok kentin düşeceğini yarına kalmayacağını... İşte bu yüzden de şiir yazmıyor şiir yazmak yerine sahneye çıkıyor ve şiir oynuyor; bazen okur oluyor, bazen şair ve bazen de büsbütün şiir...

Kemal Kocatürk, **Can** adlı oyununun yani **Can Yücel**'in ardından, bu kez **Hasretinden Prangalar Eskittim** ile **Ahmed Arif** oluyor... **Tiyatro Kumpanyası**'nın bu yeni oyununda Kemal Kocatürk sadece oyuncu olarak karşımıza çıkmıyor; Ahmed Arif'in kitabından ve hayatından derlediği oyunu yönetiyor ayrıca. Oyunun müziklerinde ise **Sarper Özsan**'ın imzası var. Sarper Özsan ismi ilk olarak yabancı gelebilir bilmeyenlere ama tiyatroya hiç de yabancı biri değildir. Hatta, kendi öyle hatırlanmak istemese de o her 1 Mayıs'ta meydanlarda on binlerce kişi tarafından hep bir ağızdan söylenen **1 Mayıs Marşı**'nın da bestecisidir. Ve müzikleri bu oyuna çok yakışmıştır.

Şiiri bir kenara bırakıp oyuna gelirse, çünkü en nihayetinde sahnedeki artık bir şiir değil, bir oyun ve onu bu kategori altında değerlendirmek gerekiyor... Öncelikle Kemal Kocatürk'ün çok büyük bir iş yaptığını ve çok da büyük bir yükün altına girdiğini belirtmekte fayda var. Seyircisinin karşısına onun bilmediği bir metin ile çıkmıyor, Kemal Kocatürk bir oyuncunun olabileceği en çıplak hâliyle sahnede. Çünkü tiyatroya gelen seyirci birazdan okunacak şiirin tüm dizelerini biliyor. Kemal Kocatürk'ün yapacağı küçük bir hata, şiirdeki küçük bir dize yanışı, satır atlamak... Hepsini ama hepsi karşısındaki tarafından fark edilecek ve oyun çıkışında oyunun hanesine puan kaybı olarak yazılacak. Ve buna rağmen sahneye çıkıyor ve sahnede bir bilge, bir eski zaman şairi, bir usta gibi yükseliyor Kemal Kocatürk. O saatten sonra ise; satır atlamış, dize unutmuş ne fark eder ki... Çünkü seyircinin karşısında etine kemiğine kadar inandırıcı bir Ahmed Arif var.

Kemal Kocatürk sahneyi tüllerle süslemiş, o tüller yeri geldiğinde Ahmed Arif'in sevdalısı olduğu Diyarbakır oluyor, geri geldiğinde bir mahpus penceresi... Dağlar, ovalar, karlı tepeler, **Adiloş Bebe** dizelerden tüllere yansıyor; ama o tüller bazen oyunun temposunu düşürüyor... Kocatürk, tüller ve şiir arasındaki dengeyi biraz daha iyi kurmalı gibi geldi bana. Benim izlediğim oyunda tüller epeyce bir sıkıntı yarattı ve seyirciyi oyundan kopardı... Seyircinin karşısında dekoru istediği hâle getirmek için uğraşan bir oyuncu hoş durmuyor. Zor olmasa gerek bu sorunu çözmek...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pippa Bacca unutulmasın diye

Ferhat Uludere 12.01.2013

Pippa Bacca unutulmasın diye Konuyu baştan sona anlatmaya gerek var mı emin değilim ama biraz bahsetmekte fayda olduğunu düşünüyorum. Dünyada barışın mümkün olduğunu düşünen sanatçı **Pippa Bacca**, bunu herkese gösterebilmek için bir gelinlik giyerek **Milano**'dan otostop ile **İsrail**'e gitmek için harekete geçmişti. 8 Mart 2008 tarihinde başladığı bu yolculukta kendi gibi sanatçı olan arkadaşı **Silvia Moro** ona eşlik ediyordu... Sürekli dolandırıcılıkla suçladığımız ve itibar etmediğimiz Balkan ülkelerini sorunsuz geçtiler. Yolculukları tüm dünyada ses getirmişti ve herkes onları izliyordu. Ama ne yazık ki İsrail'e giden yol **Türkiye**'den geçiyordu... Pippa Bacca ile Silvia Moro **İstanbul**'da ayrıldılar. Çünkü Pippa Bacca, 19 martta **"Türkleri çok seviyorum. Onlara güveniyorum"** diyerek yola ayrı devam edebileceklerini söyledi... **Tel Aviv**'de buluşmayı amaçlıyorlardı. Pippa Bacca o zamana kadar bilmiyordu Türkiye'de gecelerin sadece erkeklere ait olduğunu... 31 martta Gebze D-100 Karayolu'nun **Bayramoğlu** sapağında görüldükten sonra gelinliğiyle birlikte ortadan kayboldu Pippa Bacca... Tecavüz edilmiş ve öldürülmüş olarak bulundu. Bulunduğunda gelinliği üzerinde yoktu... Yani bu ülke adaleti simgeleyen gözleri bağlı o kadına nasıl her gün tecavüz ediyorsa barışa da öyle tecavüz etmişti... Murat Karataş yakalandı, hapse atıldı, ama onun yaptıklarından pişman olma, hayata yeniden başlama, her şeyi unutma şansı var... Çünkü bu ülke tecavüze uğrayıp öldürülen **Barış Gelini**'ni unuttu bile... Ama Pippa Bacca bunların hiçbirine sahip değil... O yeniden başlayamaz, İsrail'e gitmek için artık başka bir yol seçemez.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ortaya dökülen karanlık sırlar

Ferhat Uludere- 19.01.2013

Ortaya dökülen karanlık sırlar İki kadın... Biri büyük bir işadınının karısı diğeri ise o işadınının yanında çalışan sıradan bir adamın eşi... Bu iki kadın, zengin işadınının satın almış olduğu adada verdiği bir akşam yemeğinde yan yana geliyor... Efendi-köle ilişkisinin sadece işyerinde patron ve çalışan arasında yaşandığını sanıyorsanız **Kuşu Kuşu** size yanıldığınızı daha ilk anda gösterecektir... Çünkü bu ilişki sadece işyerinde kalmaz; patronun hissedildiği her yerde devam eder. Patronun varlığına gerek yoktur, adı bile yeterlidir çoğu zaman ve sadece patron ile çalışanı kapsamaz; eşler de bu ilişkiye dâhildir... Yeryüzünün sınırları en belirgin ve esnemeye en kapalı bu ilişki biçimi iki kadının geçmişlerinin ortaya çıkmasıyla birlikte kırılıyor... İki kadının çocukluktan beri sakladıkları sırlar yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlıyor. İkisi arasındaki karanlık geçmiş yüzünden sınıfsal hiyerarşi bir işkence aletine dönüşüyor... Daha kötüsü kimin işkenceci ve kurban olduğu sürekli değişiyor.

Son dönemin başarılı tiyatro çalışmalarına imza atan Aysa Prodüksiyon imzası taşıyor *Kuşu Kuşu...* Deniz manzaralı bir terasta yaşanan bu psikolojik işkencenin yazarı **Fabrice Roger-Lacan...** **Özgü Namal** ve **Selen Uçer**'in rol aldığı oyunun yönetmeni ise **Kerem Ayan**. Hatta Kerem Ayan sadece oyunun yönetmeni değil oyunun uyarlayanı olarak da geçiyor...

Öncelikle buraya değinmek istiyorum... Uyarlama nedir ve nasıl olmalıdır? Çok geniş bir kavramdan bahsediyoruz farkındayım, ama karakterlere Türkçe isim vermek dışında oyunda uyarlanan başka bir yer görmek zor... Ben mümkün mertebe oyunların olduğu gibi oynanmasından yanayım... Mesela bu oyun orijinal isimlerle oynansa seyircide aynı etkiyi uyandırmayacak mıydı? Bence değişen bir şey olmazdı... Ya da oyunun orijinalindeki gibi oynanmamasının sebepleri nelerdi ki yönetmen oyunu çevirmekle yetinmeyip bir de bize göre şekillendirmiş?

Benim uyarlamadan anladığım **Diyarbakır Büyükşehir Belediye Tiyatrosu**'nun yeni sezon oyunlarından biri olan *Kanlı Düğün...* Oyunu izleyenler ne dediğimi anlayacaktır ama izlemeyenler için hemen özetleyeyim... **Federico García Lorca**'nın oyunu İspanya'da bir düğünde geçer... Oyun aynı oyun, replikler aynı replikler olmasına rağmen Diyarbakır'da sahnelenen oyun Diyarbakır'da bir düğünde geçer... Düğün, Kürt gelenek ve göreneklerine göre oynanır... Sadece karakterlerin isimleri değiştirilmemiştir...

Uyarlama konusunda kavramsal sıkıntı dışında oldukça başarılı bir oyuna imza atmış Kerem Ayan... Öncelikle çok başarılı bir oyunu ele almış ve onun üzerinde çalışmış... İki oyuncu arasındaki gerilimi, samimiyeti ve nefreti çok dozunda ayarlamış... Hiçbir duygu diğerine baskın değil ve duygu geçişleri oldukça başarılı... Yönetmen böylesine başarılı ve şöhretli iki oyuncuyu sahnede çok iyi kullanmış... Yönetmenin başarısının arkasındaki isimler tabii ki onlar; Özgü Namal ve Selen Uçer... İkisi de rollerine çok iyi hazırlanmış. Özellikle Selen Uçer'in performansı gerçekten görülmeye değer. Oldukça zor bir rolün altından oyun ritmini hiç düşürmeden kalkıyor. Hatta öylesine başarılı oynuyor ki performansı için kötü tek bir şey söyleyemeyeceğimiz Özgü Namal'ı gölgede bırakıyor... Özgü Namal'ı yeniden tiyatro sahnesinde görmek oldukça keyifli ama biraz daha ısındığı zaman eminim ki Selen Uçer'in performansına yaklaşacaktır... Oyunu bir kez da o zaman izlemek gerekecek sanırım...

ferhatuludere@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Arjantinli babaanneden komedi dersi

Ferhat Uludere- 26.01.2013

 Arjantinli babaanneden komedi dersi İşçiler, köylüler, din adamları, fahişeler, ev kadınları, çocuklar, sanatçılar hepimiz, ama istisnasız hepimiz doymak bilmeyen "bunak" bir sistemi beslemek için elimizden geleni yapıyoruz. O aç kalmasın, daha da iyi beslenebilsin diye her şeyimizi veriyoruz; bazılarımız evlerini veriyor ona, bazılarımız pazardaki tezgâhlarını; ekmek teknesini, bazılarımız geleceğini bazılarımız ise bedenini... O tüm bunlara aldırış bile etmiyor, herkesin üzerinde bir yerde duruyor ve bize tepeden bakıyor... Ölülerimiz ilgilendirmiyor onu, çünkü ölülerimizden de besleniyor.

Borges'in karanlığa bakan gözleriyle kütüphanelerinde müdürlük yaptığı, **Maradona**'nın sokaklarında top koşturduğu, sabah erken uyananın iktidara geçtiği **Arjantin**'in varoşlarında yaşayan **İtalyan** asıllı bir aile bu

doymak bilmeyen canavarı evlerinde 100 yıldır besliyorlardı ve 100 yıl boyunca da ölmesini beklemişlerdi... Öldürmeye de çalıştılar oysaki, kömür dumanında boğulmasını istediler ama o odasında yanan mangalda yumurta pişirdi; en ölümcül zehri şarap diye içti, kısacası olan onu öldürmeye çalışanlara oldu. O tüm iştahı ile saldırdı yoksulun kuru azığına... Aslında **Spadone** ailesinin bu ihtiyarı yok etmeye çalışırken unuttuğu bir şey vardı:

Hepsi aslında ona hizmet ediyordu. Onun için çalışıyorlardı, onu öldürmek isterken bile önüne yemek koyuyorlardı... Asıl yapmaları gereken kabaran iştahıyla insanlığın üzerine çöreklenen bu laneti aç bırakmaktı, onun için çalışmamak, onun haykırışlarını, yalvarmalarını duymamak ve onu zayıflayıp bir deri bir kemik kalana kadar izlemektir...

Spadone ailesi bunu yapmadı; biz de yapmıyoruz... Spadone ailesinden ne farkımız var... Babaannelerinin bizim kapitalizmimizden, bizim her geçen gün atında çıralar atarak ateşini biraz daha harladığımız faşizmimizden...

Bence hiç fark yok ve işte tam da bu yüzden insanı sersemletecek kadar başarılı bir oyun olmuş **Babaannem 100 Yaşında...**

Arjantin'in kanla, acımasızlıkla, vahşetle ve faşizmle eş anlamlı yakın tarihine tanıklık etmiş **Roberto Cossa**'nın yazdığı **Babaannem 100 Yaşında**'yı **Zafer Algöz** yönetiyor... Oyunda ise **Aşkın Şenol, Fatih Koyunoğlu, Ayça Koyunoğlu, Berk Yaygın, Çetin Kaya, Şebnem Bilgeer, Deniz Güzelmeriç** rol alıyor... Oyun yukarıda bahsettiğim gibi 100 yaşında olmasına rağmen ölmek bilmeyen babaannelerini doyurmak isteyen bir ailenin yok oluşunu anlatıyor...

Oyunu özel kılan sadece anlattıkları ve yaptığı göndermeler değil. Oyun komedinin ve komiğin nasıl olması gerektiğini de gösteriyor. Bizim komik karakterlerimiz hep tekdüzedir mesela. Seyircinin algısına da geçmiştir bu tek düzelik... Komiğe hep gülmek ister kötüye de sinir oluruz, bazen yazar bunun böyle olmasını istemez ama oyuncu bunu yapmakta ısrar eder. Ya oyunu analiz etmemiştir, ya da oyunculuğuna halel gelsin istemez... İşte **Tiyatroadam** bunu tam olması gerektiği gibi yapıyor. Oyunun başındaki komik karakterler ve unsurları oyun ilerledikçe sinir bozucu bir hâle getirmeyi başarabiliyor... Mesela ilk perdede seyirci Aşkın Şenol'a kahkahalarla gülerken ikinci perdede ondan rahatsız olmaya başlıyor... Buradaki başarıyı sadece metnin başarısı olarak kabul edemeyiz; bu Zafer Algöz'ün ve onun yönettiği oyuncuların başarısıdır...

Benim izlediğim oyunda bütün oyuncular görevlerini layığıyla yerine getirdiler, hiçbiri aksamadı ve sahnenin ufaklığına, sahnedeki kişi sayısının fazlalığına rağmen sahne trafiğini bir an bile olsa şaşırmadılar... Fatih Koyunoğlu ve Berk Yaygın'ı ise ayrıca tebrik etmek istiyorum... Tek kelimeyle çok başarılıydılar... Oyunun tek sıkıntısı sahne geçişlerinin hızlı yapılamaması ve sahnenin gerektiğinden uzun karanlık kalması...

"Bir Heves Bir Kalas" üç sezondur bu sayfada devam ediyor ve **Babaannem 100 Yaşında** üç sezondur izlediğim ve yazdığım en etkileyici oyun oldu... Ve son olarak şunu söylemek isterim, Tiyatroadam, **Babaannem 100 Yaşında** ile birlikte büyük bir eşik atlamıştır...

ferhatuludere@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pinima'nın garip demokrasisi

Ferhat Uludere- 09.02.2013

 Pinima'nın garip demokrasisi İstanbul'un tam göbeğinde, bağımsızlığını yeni ilan etmiş **Pinima** adlı ülkeye yaptığımız ilk turistlik gezi oldukça heyecan verici bir deneyimdi... Türkiye'nin 1946 yılından beri üzerinde çalıştığı ve 2013 yılında kendine göre şekillendirdiği demokrasi, genç bir ülke olmasına rağmen Pinima'da Türkiye ile benzer bir hâl almış. Türkiye'nin bu kadar içinde olan bir ülkenin Türkiye'den uzak kalması hâliyle beklenemezdi tabii, ama Pinima'nın bu başarısına yine de şaşıyor insan... Sadece bu benzer demokrasi şaşırtmıyor insanı, Pinima'nın saçma demokrasisi ve korkunç yönetim biçiminin ülkeye gelen turistler tarafından alkışlanması ve bir anda kendine yeni destekçiler bulması da göze çok korkunç görünüyor... Pinima topraklarında gezerken; "saçma bir rejimin bile peşinden sürükleyeceği kitleyi ne kadar kolay bulabildiğini" görüyor insan. Biliyorum bazıları bu sadece bir oyun, orada Başkan'a destek verenler de sadece oyuna gelmiş insanlar diyecektir, söylediklerimin vahametine aldırmayacaktır... Böyle düşünenlerin sadece etraflarına bakmalarını isterim... Bir oyunda bile muhalif olamadıktan sonra...

Korkmayın, yaşananlar sadece bir oyun

Yukarıda dediğimiz gibi "kendine özgür ülke" Pinima'da yaşananlar bir oyun; **Mi Minör** adını taşıyan bir oyun... Hatta sadece bir oyun değil; seyirciyi tamamen saran bir tiyatro deneyimi... Dünya sahnelerinin bile pek alışkın olmadığı bu deneyimi yaşamak için oyun alanına girmeniz yetiyor. Hayır, bir yanlışlık yok "sahne" değil "**oyun alanı**" diyorum çünkü bir sahne yok *Mi Minör*'de... Oyun salona girdiğiniz anda Pinima polislerinin sizi kapıda kontrolden geçirmesiyle başlıyor ve Pinima yasaları hakkında küçük uyarılar alıyorsunuz; sizden ülkenin huzurunu bozmamanızı istiyorlar...

Pinima'nın Türkiye'de yaşayanlara şaşırtıcı gelmeyecek, ama dünya ölçeğinde oldukça şaşırtıcı bir rejimi var... Bu ülkede her şeye başkan karar vermektedir mesela... Halkı için geceleri uykusuz kalan, tan ağarırken halkının sorunlarına derman bulan bu başkan öylesine bir başkandır ki, halkı düşünerek kendini yormasın diye onların adına tüm hayatlarını düşünür... Düşünerek yeni yasaklar getirir... Ortaya çıkardığı tüm yasaklarda halkının mutluluğunu esas alır... O yüzden kadınların geceleri dışarı çıkması yasaktır, müzik yasaktır, tek bir televizyon kanalı, tek bir gazete kalmıştır... O halkının mutluluğunu isterken kötü niyetli uzaylılar ise halkın bu mutluluğuna göz dikmiştir... Dış mihrakların desteğiyle bir grup ayaklanmış ve yeni bir demokrasi için halkı bilinçlendirmek ister ama halkı bilinçlendirmek tüm dünyada olduğu gibi Pinima'da da yasaktır...

EEMPCM Prodüksiyon tarafından hazırlanan **Mi Minör**'ün yönetmenliğini **Memet Ali Alabora** yapıyor... Oyunda **Memet Ali Alabora, Pinar Öğün, Can Kahraman, Sennur Nogaylar, Fuat Onan** başta olmak üzere 16 kişilik bir ekip yer alıyor... Oyunun yazarı ise **Meltem Arıkan**...

Oyunun içinde oyunu yaşıyorsunuz

Yukarıda da belirttiğim gibi oyun, bugüne kadar gelen tüm tiyatro kalıplarının dışına çıkmayı başarıyor. Seyirci ister tribünde oturuyor isterse de oyun alanında oyunun içinde yer alıyor... Hatta oyuncuyla birlikte hareket ediyor... Seyirci zamanla Pinima halkının bir parçası gibi hissetmeye başlıyor kendini ve böylece taraf oluyor, bazıları isyancıların yanında yer alıyor bazıları ise iktidarın... Bu tamamen seyircinin inisiyatifine hatta hayata

bakışına bağlı... Oyun seyirciyle birlikte ilerliyor ama seyirciyle birlikte şekillenmiyor... Oyunun belirli bir izleği var... Bence oyunun tek sorunu da bu izlek...

Meltem Arıkan'ın metni Türkiye'nin son on yılının bir parodisi olarak ilerliyor... Zekice kurulmuş bir parodi, oldukça esprili ve bazen de çok şaşırtıcı ama bu parodi oyunu ilerletmiyor... Başkan yasaklar koyuyor, isyancılar bu yasaklara itiraz ediyor... Başkan yine yasak koyuyor ve isyancılar yine bu yasaklara itiraz ediyor... Ama bu çatışmanın sonucunda oyun bir finale gitmiyor... Oyun finale doğru ilerlemediği için de uzaylılar duruma el koyuyor... Bu kadar başarılı bir çalışmanın finali ve ilerleyişinin bu kadar cılız olmaması gerekiyordu bence...

Ayrıca, *Mi Minör*'de sosyal medya da oyunun bir parçası hâlini alıyor. Gösteri boyunca yaşananları kaçırmamak için sosyal medyayı kullanabiliyor seyirciler... Ve oyun böylece salonla sınırlı kalmıyor dünyanın her yerinden izlenebiliyor...

Mi Minör'ün bir öncü oyun olduğunu düşünüyorum; yakın bir gelecekte tiyatronun nasıl olacağını gösteriyor...

ferhatuludere@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nedir bu 'Bi'şey...' hadisesi

Ferhat ULUDERE 14.05.2013

Bundan böyle her hafta bu köşede karşınıza çıkacak olan **"Bi'şey..."** aslında hiç de öyle yeni bir şey değil. Sadece bir köşe adı olarak yeni "Bi'şey..." Üç sezondur yazmayı sürdürdüğüm tiyatro köşesi **"Bir Heves Bir Kalas"**ı her konuyu kapsayan bir kültür-sanat köşesine dönüştürme fikri bir süredir gündemdeydi. Ama çeşitli nedenlerden dolayı ertelemek ve bir süre sonra da "Bir Heves Bir Kalas"ı sonlandırmak zorunda kaldım. Yeşim Çobankent arayıp yeni köşeyi müjdeleyince hâliyle yeni bir isme de ihtiyaç oldu. Hem yazıyı yazmak, hem köşeye alışmak ve hem de isim bulmak için önümde çok kısa bir zaman vardı. Cemre ile birlikte köşe ismi düşünürken yıllar öncesinden bir anı geldi gözümün önüne... Doksanlı yılların sonlarında **Serkan Yüksel** ve **Volkan Dalkılıç** ile birlikte tüm içeriğini hazırladığımız yepyeni bir fanzine ne isim vereceğimizi düşünüyorduk. Bir sürü fikir havada uçuşuyordu ve hemen hemen hiçbir ismi beğenmiyor, her söylenen fikre bir kulp buluyorduk. İsim bulma merasimlerimizden birinde içimizden birinin; **"isminin güzel bir şey olması lazım"** dediğini hatırlıyorum... Bunun ardından ben de **"Bi'şey olsun o zaman"** demiştim... İlk başta hepimize kötü gibi gelmişti ama daha sonra alıştık "Bi'şey..." ismine. Tekrarlaya tekrarlaya kelimeyi gerçek anlamından uzaklaştırdık. Kâğıt üzerinde nasıl duracak diye düşünmeye başladık bu kez. Biz ikna olmuştuk ama isim bir dergiye yakışacak mı emin değildik, daha sonra çok yakıştığına karar verdik... Hatta sadece yakışmamış, oldukça da şık durmuştu bizim nazarımızda... İşte bu köşenin ismi de yine böyle bir şekilde oldu. Bir ismi olması gerekiyordu ve Cemre ile bir isim ararken neden "Bi'şey..." olmasın dedik ve "Bi'şey..." fanzinden sonra yepyeni bir köşenin ismi oldu. Ve bundan sonra "Bi'şey" adı altında edebiyat, sinema, tiyatro, müzik ve Beşiktaş'a yani kısacası hayata dair bir sürü fikir, bir sürü analiz toplanacak...

Köşe için isim düşündüğümüz günlerde doksanlı yılların underground müzik camiasından iki kişi biraraya gelmişti. Biri o dönemin en başarılı gruplarından İstanbul menşeli **Asafated**'in kurucularından **Atilla Tutumlu** diğeri ise Kırklareli'nin medar-ı iftihar; **Legion**'un solisti **Ulaş Işıklar**'dı... İkisini biraraya getiren ise eskisi gibi düğün salonlarında düzenlenen rock festivalleri değildi. Çok farklı bir nedenle biraraya gelmişlerdi. Atilla

Tutumlu, **Geoturka Yayınevi**'ni kurmuş ve yayınevinin dördüncü kitabını yayımlamıştı... Bu çiçeği burnunda yayınevinin dördüncü kitabı ise Ulaş Işıklar'ın "**Gecenin Çocukları: Son Dönem Korku Sinemasında Vampir Karakterinin Dönüşümü**" adlı incelemesinin ardından yazdığı ilk romanı **Gece Gelen** oldu. Ulaş Işıklar yeni kitabını Asmalımescit'in nev'i şahsına münhasır bir barından, karaciğer yetmezliği nedeniyle hayatını kaybeden **Jeff Hanneman**'ın anısına çalınan Slayer şarkıları eşliğinde imzalıyordu...

Ulaş Işıklar'ı da Atilla Tutumlu'yu da çok eskiden tanırım. Lüleburgaz'da inşa edilen ve bir dönem tüm Trakya'dan müzikseverlerin katılımıyla çıkmaya başlayan **Rock Reaction** adlı fanzin günlerinden... Ulaş ile müzik üzerine kurduğumuz dostluk ara ara kesintiye uğrasa da kendini yenilemeyi başardı. O benim kitaplarımı okudu, ben onun filmlerini izledim. (Ulaş Işıklar; müzisyen olmasının yanında kanımca Türkiye'nin başarılı kısa metrajlı vampir filmlerine de imza atmıştır.) Filmlerden sonra o da yazmaya başladı ve ikimiz bir kez daha vampir kavramı üzerinde buluştuk. Bizim dönemimizde heavy metal dinlemek ile korku sinemasına merak salmak hemen hemen aynı şeylerdi; aslına bakarsanız temelde ikisi de aynı şeye hizmet ediyordu. İkisi de bir anlamda şiddetin pornografisiydi. Sadece ifade biçimleri farklıydı.

Ulaş Işıklar, filmlerinde ve sohbetlerimizde son dönem "**Alacakaranlık Efsanesi**" gibi ergen kitapları ile karşımıza çıkan ve arzu nesnesine dönüşen vampiri klasik bir anlayışla ele alıyor. Onu âşık olunacak bir nesnenin ötesine geçirek vampiri yeniden bir korku figürüne dönüştürmeyi amaçlıyor. Umarım bunu *Gece Gelen* ile bir anlamda başarır. Çünkü korku edebiyatında vampirin eski gücünü kazanması için bu kitapların desteğine çok ihtiyacı var...

ferhatuludere@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kitap ekleri ne işe yarar

Ferhat ULUDERE 21.05.2013

Yıllardır kitap eklerinde yazı yazan, bazen söyleşiler yapan, bazen kitapları tanıtılan biri olarak "**Kitap ekleri ne işi yarar**" sorusunu hep sordum kendime. Sadece *Cumhuriyet Kitap*'ın yayımlandığı yıllarda her perşembe ilk işimiz gazete alıp kitap ekini karıştırmak olurdu. Nerede olursak olalım alıyorduk o eki. Almadığımız zaman bir boşluk, bir eksiklik hissi doluyordu içimize. Yapmak zorunda olduğumuz bir şeyi yapamamanın rahatsızlığı... O dönem özel bir ekti o, pek çok şairi, pek çok yazarı ilk orada gördüğümü hatırlıyorum. Şimdi ne ismini ne de yazarını hatırladığım zihnimde başıboş dolaşan birçok şiir dizesi oradan kalma biliyorum... Ama *Cumhuriyet Kitap* bile zamanla bu işlevini yitirdi. Zaten daha sonra *Radikal Kitap* çıktı ve sonra diğerleri...

Şimdi hemen hemen her gazetenin bir kitap eki var. Sektörün reklam pastasından pay almanın bir şekli hâlini aldı kitap ekleri; yayınevlerinin kitaplarını tanııtma aracına döndü. Pek az yazar kaldı kitap eklerinde insanın okumak isteyeceği. Pek azı için alınır oldu bu ekler... Bazıları taşraya dağıtılmıyor bile. Sadece İstanbul baskısı için, yani reklam veren yayınevi için yapılıyor...

Gazetelerin kitap eklerinin yanında büyük kitap mağazalarının da ekleri var artık. Hatta birinde ara ara ben de yazıyorum. Ama hâlâ o ekin ne işe yaradığını anlamış değilim. İstanbul'un pek çok yerinde mağazası olan bir yayınevi neden bir kitap eki ya da kitap gazetesi çıkarma ihtiyacı duyar ki... Kendi kitaplarını tanıtmak için diyeceksiniz... Ama zaten yayımladıkları kitaplar için çeşitli kitap eklerine ilan verebilecek kadar güçlü bir yayınevisiniz. Her çıkardığınız kitap eklerde işinin ehli yazarlar tarafından uzun ya da kısa bir şekilde zaten

tanıtılıyor. Asıl amaç dergide tanıtılan kitabın mağazada satışını arttırmak olabilir mi? Ama bunu yapmıyorlar... Çünkü dergide tanıtılan kitapların birçoğu mağazada bulunmuyor. Sadece dergideki kitapların değil, dergide yazı yazan yazarların ya da şairlerin kitapları da mağazanıza girmiyor. Hatta mağaza personelinizin dergideki kitaplardan haberi bile yok. Yayınlanıp yayınlanmadığı hatta öyle bir kitap ya da öyle bir yazar olup olmadığını bile bilmiyor. Peki; neden çıkıyor bu dergi... Bir yayınevinin prestij ihtiyacını mı gideriyor yoksa... Bunu gerek var mı peki?

Kitap okumak, kitap satmak, kitap yazmak, kitaba ilişkin yayın yapmak, kitaba dair yaşamak... Tüm bu kavramlar en nihayetinde ticari bir ilişkinin parçası olsa bile hiçbir zaman öyle görülmedi. Hepsine bir kutsiyet addedildi. Kitap okumak iyi insan olmak yolunda atılmış bir adım olarak görüldü ve bu yolda harcanan para çarçur olmaz diye bildik biz. Kitap satmak ise bu kutsal kişiye sunulan ürüne aracı olmaktı. Onun ne okuyacağına karar vermek bile üretici ile alıcı arasındaki bu aracıya bağlıydı bir dönem. Bu araçlar çok önemliydi. Tüm yayınevlerini; yayımlanan tüm kitapları, kitapların yayın tarihini, hangi çevirmenin daha iyi olduğuna vb. kitaba ait ne varsa bilirlerdi. Yani konu kitap olunca popüler deyimle **“âkil insanlardı”** bunlar. Zamanla kitaplar alışveriş merkezlerinde hediyelik eşya dükkânına benzeyen kitapçılarda satılmaya başlanınca sektör artık onlara gerek duymamaya başladı. Çünkü kitapçıya gidip kitap karıştırma, dükkân sahibiyle çay içip edebiyat konuşma, sektörün dedikodularını öğrenme devri bitmişti. Artık vitrindeki kitabı satın alma devri başlamıştı. Kimsenin iki tane kitap alacak biriyle bir buçuk saat sohbet edecek vakti yoktu.

Kitap satışındaki bu yeni dönemi romantik duygulara kapılıp kabul etmeyecek değilim. Yaşadığımız çağın bu romantiklere ihtiyaç duymadığını hatta okuru da kutsal saymadığını biliyorum. Okurun kutsaldan müşteriye dönerken yukarıda bahsi geçen aracı, sattığı üründen bu kadar mı uzaklaşır onu bilemiyorum... Eskinin ezberden kitapların künyesini çıkaran satıcılarının yerini yazarın ismini bilgisayara doğru giremeyen çalışanlar aldı ki bu da çok acı geliyor bana. Onların çalıştığı mağazanın bir kitap dergisi yoktu; onlar derginin kendisiydi. Dergiden daha fazlasını biliyor görüyor ve anlıyorlardı... O insanlar nerede ve ne yapıyorlar acaba...

ferhatuludere@gmail.com

@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tümer Metin futbolun kitabını yazdı

Ferhat ULUDERE 28.05.2013

Beşiktaş’ın hem görkemli yıllarının hem de **Metin- Ali- Feyyaz** efsanesinin sonunda **Feyyaz Uçar**’ın **Fenerbahçe** formasıyla çektiği ilk fotoğrafı gördüğümde yaşadığım hayalkırıklığı anlatılamayacak kadar büyüktü. Futbol **“karşılık beklemeden sevmekti”** biliyordum; ama Feyyaz büsbütün ihanet etmişti bize; bana, abime, tüm ailesi Fenerbahçeliyken benim teşvikimle Beşiktaşlı olan teyzemin küçük oğluna, arkadaşlarıma, tüm Beşiktaşlılara; herkese ihanet etmişti. O gün yıllar önce attığım formamın arkasındaki **“7”** rakamından utandım ve bir daha Feyyaz ismini ağızıma almadım. Sadece bir tezahüratın hiçbir anlam ifade etmeyen küçük bir kelimesiydi **“Feyyaz”** benim için. Beşiktaş’ın 100. yılında yedek kulübesinde otururken bile bir yabancıydı... Ne efsaneliği ne de Beşiktaşlılığı kalmıştı benim nazarımda... Bu sahnenin benzerini yakın bir zamanda yaşadık. **Tümer Metin**’in yaşattığı acı günün etkisi de Feyyaz’ın ihanetinden farksızdı. Önce nutkum tutuldu. İnanamadım bir süre... İnanmak istemedim... Çalıştığım dergiyi matbaaya yetiştirmeye çabalıyorduk, lakin

Tümer'in ihaneti aklımdan bir türlü çıkmıyordu. Transferin yalan olduğuna dair bir haber görmek istiyordum ama o haber hiç yapılmadı... **"Avrupa'ya gitmek istiyorum", "Beşiktaş'tan başka bir takımda oynamayacağım"** diyen Tümer Metin, Anadolu Yakası'na geçmiş ve Fenerbahçe formasıyla pozlar vermeye başlamıştı bile... Feyyaz'a hiç yakışmayan o forma Tümer'in üzerinde de şık durmamıştı...

Tümer'in Fenerbahçe'ye transfer olmasının ardında yaşananları ve bu transferin nasıl gerçekleştiğini her Beşiktaşlı gibi yıllardır ben de merak ediyordum... Futbolun kapalı kapıları fazla olduğu için yaşananları sadece bize anlatılanlardan bildik. Ama belli ki bir terslik vardı işin içinde. Artık bir futbol yorumcusu olan Tümer Metin'in yazdığı **Metin Olmak** adlı kitap futbolun kapalı kapılarını, sektörün el verdiği ölçüde aralıyor. O kapıların arkasında yaşananların küçük bir kısmını okuduğunuzda bile popüler deyimle futbolun sadece futbol olmadığını bir kez daha anlıyorsunuz. Sokak aralarında çam kozalaklarıyla oynadığımız güzel oyunun kulüp binalarında hiç de öyle sanıldığı kadar güzel olmadığı açıkça görülüyor. Çam kozalakları yerini meşin toplar, çocukların yerini de milyar dolarlık gençler alınca iş çıkırından çıkıyor...

Tümer Metin, Beşiktaş'tan nasıl koparıldığını ayrıntılarıyla anlatıyor kitabında. Babasının şirketlerindeki işlere karışmasın diye Beşiktaş'ın başına getirilen şımarık çocuk ve yeteneksiz yöneticilerin Tümer Metin'i Beşiktaş'tan nasıl kopardığını ve Beşiktaş taraftarının nasıl Tümer Metin düşmanı hâline getirildiğini okuyorsunuz kitapta. Tümer Metin'i Beşiktaş'tan koparan ve taraftara yalan söyleyenlerden birinin Beşiktaş'ta yeniden yönetime girmek için seçim çalışmaları yürüttüğünü de hatırlatmakta fayda var...

Tümer Metin, bir kitap yazacağını ve yaşadıklarını anlatacağını futbolu bıraktığı günden beri söylüyordu neredeyse. O söyledikçe biz de merak ediyorduk anlatacaklarını. Futbolun kirli çamaşırlarının ortaya çıkmasını... Tümer Metin kitabı yazdı ama kirli çamaşırlar pek ortaya saçılmadı. Çünkü belli ki Tümer'in gönlü el vermemiş her şeyi anlatmaya. Cesaret edememiş Beşiktaş'ın 101. yılını yazmaya. Dönen dolapları, sistemli çöküşü **Lucescu'yu ve Sinan Engin'i** anlatmayı göze alamamış...

Metin Olmak; güzel bir futbol kitabı ve bir yol gösterici de olabilir. Eli kalem tutan her futbolcu böyle bir kitap yazsa ne güzel olur. Bu kitapların çoğalması endüstriyel futbol ile daha iyi ilişkiler kurmamızı sağlayabilir. Hatta işadamlarının oyuncağı olan futbolun belki yeniden bir halkın oyunu olmasını da sağlayabilir bu kitaplar... Ama bunun olması için *Metin Olmak* gibi bir kitabın sadece futbolcunun belli konularda kendini savunmasını içermemesi gerekir. Daha fazlasını bulmalı okur sayfalarda. Futbolcu daha fazla cesur olmalı. En azından **"bu adamlar bu oyunu yönetirken yanlış yaptılar,"** diyebilmeli.

Metin Olmak'ı bitirdiğimde gözlerimin önünde Beşiktaş formalı bir Tümer Metin bekliyordum ama ne yazık ki olmadı... Nasıl ki Feyyaz Fenerbahçe formasıyla Beşiktaş sevdasını lekelediye Tümer de aynısını yaptı benim için... Onlar sevdalarını lekelerken benim yüreğimde açılan yara o kadar derin ki kapanmıyor yıllar sonra yapılan bu pansumanla...

ferhatuludere@gmail.com

@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ağaca sarılarak yazılan şiirler

Pablo Neruda'nın Enver Gökçe çevirisiyle okuduğumuz **"Anlatalım"** şirini hatırlayalım önce.

"Hani ya leylaklar/ Diyeceksiniz?" dizesiyle başlar Neruda ve şöyle devam eder...

**"Hani ya diyeceksiniz,
Gelincikler bürünmüş,
Metafizik?
Kuşlarla, boşluklarla elenmiş,
Kelime yağmuru;
Hani ya diyeceksiniz?"**

Pablo Neruda, onu eleştirenlere cevap vermek ister bu dizeleriyle. Onlara bu şiirinde de aradıklarını bulamayacaklarını peşinen söyler... Evini, evinin ne kadar güzel olduğunu anlatır önce, sonra İspanya faşistler tarafından bombalanırken evinin yıkılışını ekler dizelerine. Bombardımandan geriye kalanları anlattığı bölüm ise bir cevap gibidir onu eleştirenlere...

**"Neden diyorsunuz şiirlerin,
Söz açmaz, düştten yapraktan;
Doğduğun yerin,
Yüce volkanlarından?
Gel de gör:
Caddeler kan-revan.
Gel de gör:
Caddeler kan-revan.
Gel de gör:
Caddeler kan-revan."**

Kısacası neredeyse bundan bir hafta öncesine kadar şiirin toplumsal işlevini yitirdiğini düşünüyorum ve bunu söylüyordum. Bu düşüncem elbette birçok şair arkadaşımı kızdırıyordu. Önce kızıyorlar, sonra anlamaya çalışıyorlardı ve sonunda da konuyu kapıyorduk.

Çünkü yaşadığımız çağda insanın şiire ihtiyacı kalmamıştı. Bunun sebebi şiir sanatının kendisi değildi elbette... Doksan kuşağının ardından gelen şairler şiiri küçük bir alana sıkıştırdı. O alanın içinde değildim ama hep uzaktan izliyordum. Uzaktan gördüklerim şöyleydi: Şairler birbiriyle yarışmaktan, birbiriyle savaştan ve birbirine küsmekten vakit bulup da toplumsal bir analizin parçası olamıyorlardı. Söylediklerimin aksine davrananların da sesleri neredeyse duyulmayacak kadar cılız çıkıyordu. Yazdıkları toplumda bir karşılık bulamıyordu. Şiir toplumdan da şairden de vazgeçmişti kısaca.

İspanya'da olduğu gibi bizim de caddelerimiz kan revan iken... Roboski ve Reyhanlı kan ağlıyor, yönetim otoriterleşip halkı faşizan yöntemlerle tehdit ediyorken... Tüm bunlara karşı çıkanlar susturulmuş, aşağılanmış, dövülmüş ve duyguları tahrip edilmişken bizim şiirlerimiz çoğunlukla Neruda'nın deyişiyle **"düştten yapraktan; doğduğun yerin, yüce volkanlarından?"** söz ediyordu... Yayınevleri kendi kitaplarını ödüllendiriyor, biri ödül alanı aşağılıyor, beriki aslında hiçbirinin şair olmadığını söylüyordu. Caddeler kan revan, şairler suskundu.

Çünkü dert caddelerdeki kan değildi... Şiir kitapları satmıyor, yayınevleri şiir basmıyor diye üzülenler özeleştiri yapmıyordu. Hata her zamanki gibi başka yerdeydi.

Ve ben çok sevdiğim şiir sanatına olan inancımı büsbütün kaybetmiştim. Ama bir hafta kadar önce... Bir halk bir ağacı korumak için sokaklara dökülünce anladım ki şiir ölmemiş bu ülkede. Bir halk tek bir ağaç için, 10 yıldır kabaran iştahıyla kendine oy vermeyenlere saldıran iktidarın karşısına topyekûn dikiliyor ve isteklerini dile getiriyorsa Nâzım'ın topraklarında şiire dair bir şeyler kalabilmiş demektir hâlâ. Şiir bitmemiş bu ülkede, yazılmamış sadece. Şimdi bir halk; her fırsatta **"şiir okuduğum için beni hapse attılar"** diyen bir başbakana karşı onun hiçbir zaman okumaya cesaret edemeyeceği bir şiir yazıyor. Ve biliyorum ki bundan sonranın şairleri **Gezi Parkı**'ndan çıkacak... Çünkü o, **Nâzım'ı, Neruda'yı, Can Baba'yı, Edip Cansever'i** kıskandıracak kadar güzel bir şiir yazıyor o ağaçlara sarılarak.

ferhatuludere@gmail.com

@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Memet Ali Alabora için bir alkış

Ferhat ULUDERE 25.06.2013

Yeni Şafak gazetesinin bir halk ayaklanmasının provası olarak değerlendirdiği **Mi Minör** adlı tiyatro oyunu hakkında 9 Şubat 2013 tarihinde **"Bir Heves Bir Kalas"** adlı köşemde şunları yazmışım. **"Pinima'nın saçma demokrasisi ve korkunç yönetim biçiminin ülkeye gelen turistler tarafından alkışlanması ve bir anda kendine yeni destekçiler bulması da göze çok korkunç görünüyor... Pinima topraklarında gezerken; 'saçma bir rejimin bile peşinden sürükleyeceği kitleyi ne kadar kolay bulabildiğini' görüyor insan."**

Gezi Parkı Direnişi ile başlayan süreç demokrasinin en saçma hâlinin sadece bir oyunda değil gerçekte de ne kadar destekçisi olduğunu gösterdi. İktidar ve itibar ile satın alınmış gazete köşeleri, muhalifken zenginleştikçe yandaş olmuş yazarlar derken *Yeni Şafak* gazetesi **Memet Ali Alabora'yı** hedef adam hâline getirip hem toplumsal bir olayı değerlendirmekten ne kadar uzak olduğunu gösterdi hem de büyük bir gazetecilik skandalına da imza attı, hatta atmaya da devam ediyor. *Yeni Şafak*'ın çakı bulmuş ergen pervasızlığıyla yaptığı haberlere Memet Ali Alabora efendiliğinden taviz vermeden gayet olgun ve ders niteliğinde yanıtlar veriyor. Hatta gazetenin yöneticilerine gazeteciliğin ne olduğunu hatırlatıyor.

Mehmet Baransu'nun cep telefonu sinyalleri ile helikopter düşürme fantezisinden sonra çalıştığım yıllar içinde daha büyük bir gazetecilik skandalı görebileceğimi sanmıyordum ama iktidarın çeşitli gazetelere yayılmış olan neferleri Gezi Parkı Direnişi sonrasında harikalar yarattılar. Hatta Baransu'nun bile pabucunu dama attılar. Mesela sinema yazarı olarak anılan **Ömür Gedik** 18 haziranda anne ve babasının en büyük eğlencelerinin tren ile dolaşmak olduğunu yazmıştı. Gedik'in ailesi tren seferleri iptal edildikten sonra bu eğlencelerini yerine getiremez hâle gelmişler. Gedik, böyle başladığı yazısına demiryolları bakımını ve hızlı tren için yapılan çalışmaları överek devam ediyor... İstanbul-Ankara arasının üç saate ineceğinden dem vuruyor, tabii ki Haydarpaşa Garı hakkında tek bir kelime etmiyor. Zaten yazının önemli kısmı raylar da değil, Gedik'in **Levent Kırca** hakkında yazdıkları... Ömür Gedik okura **"Levent Kırca'yı nasıl tanırırsınız"** diye soruyor. Ve şöyle cevaplıyor...

"Pek çoğumuzu güldüren usta komedyen. Tonton adam. Babacan insan."

Burada sıkıntılı bir şey yok ama Gedik'in ikinci sorusu içler acısı. Soru şöyle...

"Tayyip Erdoğan'ın finali Adnan Menderes gibi olacak" dedikten sonra nasıl biliyoruz?

İşte Gedik'in kendi sorusuna verdiği cevap...

"Güldürmeyen, düşündürmeyen, sadece sinir bozan komedyenimsi."

Öfkeli, şuursuz insan.

Provokatörün önde gideni ama asla hiçbir şeye öncü olamayacak olan."

Burada Levent Kırca'yı savunacak değilim. Eskide kalmış bir komedyenliği vardır. Senelerce bu ülkenin insanlarını güldürmüş ve her zaman muhalefet yapmayı da sürdürmüştür. Başarılı ya da başarısız beni ilgilendirmiyor. Ama tiyatro için yaptıklarıyla sonuna kadar saygıyı hak ediyor. SİYAD gibi bir kurumun bünyesinde bulunan bir sinema yazarının bir oyuncuyu sadece Başbakan hakkında söylediği sözden dolayı yargılaması ve onun sanatını bu sözlerle değerlendirmesi gerçekten yenir yutulur cinsten değil. İktidar ile arayı bozmak istememek demek böylesine bir deformasyon yaratıyor insanda.

Gezi Parkı Direnişi sonrasında herkes bir şeyler söyledi. İnanılmaz bir nefret ile kaleme alındı yazılar. Mesela **Hakan Albayrak** Gezi Parkı'na destek verenlere insan müsveddesi bile diyebildi. Konuyu biliyorsunuz; bu yazının ardından **Murat Uyurkulak**, **Hakan Albayrak**'ın da yer aldığı **Afili Filintilar** adlı internet sitesinden ayrıldığını afili bir yazı ile açıkladı...

Adını hepinizin hatırlayacağı bir gazeteci referandumda verdiği **"evet"** oyunun fotoğrafını *Facebook* hesabından paylaştıktan ve Başbakan'ın sözünden çıkmayacağını belgeledikten sonra bu mesleğin çivisi çıkmıştı gerçi ama yine de umut var diye bakıyordum. Hâlbuki yokmuş...

Böyle bir ortamda *Yeni Şafak* sistemli bir şekilde Alabora'yı sindirmeye çalışıyor. Çünkü son yıllarda özellikle sinema ve tiyatro dünyasının en önde gelen aktivistlerinden biri olarak görünüyor Alabora. Sokağa çıkmaktan çekinmiyor. Pek çok meslektaşını hakkını aramak konusunda o cesaretlendirdi. Oyunculuğun en önemli yaralarından birine parmak bastı ve oyuncular sendikasının kurulmasına önayak oldu. İktidar ve *Yeni Şafak* gazetesi bunları biliyor ve bu yüzden de onun üzerine oynuyor. Onu bir ajan gibi gösterip itibarsızlaştırmak istiyor, onu sindirirse bütün oyuncuların sokaklardan çekileceğini düşünüyor... Bunun için hikâyeler uyduruyor ve uyduracak da... Memet Ali Alabora ise bu süreçte yaptığı açıklamaları ve duruşu ile alkışı sonuna kadar hak ediyor...

ferhatuludere@gmail.com

@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hayali söyleşi yapacaklara kitap önerileri

Sezonun bitmesine iki ay kala birçok Beşiktaşlı gibi ben de **Samet Aybaba**'nın sözleşmesinin bir an önce feshedilmesini istiyordum. Beşiktaş'ın efsane kadrosunda yer almayı yaş haddinden kaçırın bu ağabeyimiz bizi vaktiyle sevindirmişti ama artık işini layığıyla yerine getiremiyordu; hâliyle gitme vakti de gelmişti. Çünkü dünyanın hemen hemen her tarafında işlerini layığıyla yapamayanlar ya da sık sık hata yapanlar çalıştıkları kurumlardan ayrılmak zorunda kalırlar; tabii ki gazetecilik hariç... Çünkü Türkiye'de gazetecilik hele bir de iktidar ile aran iyiye sınırsız bir hata yapma özgürlüğü verir insana. Yaptığın haberlerle bol bol atıp tutarsın, nasıl olsa ertesi gün küçük bir özürle kendini aklarsın; hatta özürün öyle kamufle edilir ki kimse görmez... Yaptığın hata sayesinde iktidarın hoşuna giden şeyler söylediyse tebrik bile alırsın; o ay maaşın zamlı girebilir cebine... Bir kadeh buzlu ayranı devlet ikram eder sana. Ama sen hata yaptın diye birileri ölür. Sen hedef gösterdin diye toplumsal bir linç başlar, sen yalan yanlış yazdın diye hayatlar kararır... Öyle güzel bir oyun oynanır ki yazdığın hiçbir yazının vebali üzerinde kalmaz. Sen nasılsa küçük puntolarla bir özür dilersen köşende... Zaten sadece vicdanı olan insanlara göredir yaptığı bir hata yüzünden üzülme ve mesleği bırakmak. Türkiye'de ise vicdanlı bir gazeteci bulmak geçen 10 yıl içinde neredeyse imkânsız hâle geldi.

Gezi Parkı direnişinin Türkiye basınının ve devletinin foyasını fena hâlde ortaya çıkardığını daha önce de söylemiştim. Ve bunu yapmaya da devam ediyor... İktidar kolluk kuvvetleri ile Gezi Parkı'nı işgal etmiş durumda mesela. Polis, halkın elindeki mahkeme kararına rağmen hâlâ vahşice saldırıyor ve suç işliyor. Başbakan geçen günlerde sanki demokrasilerde aksi mümkünmüş gibi **"Yargının Gezi Parkı kararına uyacağız"** diyerek insanların ağızına bir parça demokrasi çalmıştı... Ama niyetinin böyle olmadığını, yargının bile kendini engelleyemeyeceğini cumartesi günü bir kez daha gösterdi. Belli ki çevreci olmayı sadece ağaç dikmek sanan Başbakan'ın demokrasiden anladığı da bizden farklı...

Hepimizin malumudur **Takvim** gazetesinin hayalî söyleşi merakı. Gazetecilik adına yapılan ahlaksızlıklar hiç durmadan devam ederken **Takvim** gazetesinin yıldızı **Mevlüt Yüksel**, CNN sunucusu **Christiane Amanpour** ile hayalî bir söyleşi yaptı. Amanpour'un ağzından **"her şeyi para için yaptık"** gibi laflar yazılıp öne çıkarıldı ve gazetecilik ahlakı bir kez daha ayaklar altına alındı. Mevlüt Yüksel bu yaptığı yetmiyormuş gibi **"CNN'i yanlış haber yapıyor ve halkı kandırıyor"** diye mahkemeye vermeye kalktı. Ben de sormak istiyorum kendisine **"gazetesinin haberleri ne kadar bağımsız ve ne kadar doğru"** diye... Sadece onurlu insanlar doğru cevap verebilir bu soruya. Cevap veremeyenler de gidip iktidarın rantı uğruna **"kesmek istediği"**, direnişçilerin ise **"kesilmesin diye sokağa döküldüğü"** ağaçlarla söyleşi yapar ve onların ağzından iktidarı över...

Mevlüt Yüksel'in yapmaya yeltendiği **"hayalî söyleşi"** aslında bir edebi türdür. Hatta malum kişilerin elinde harcanmayacak kadar ciddi bir edebiyat türüdür. Öyle bir türdür ki herkes el atarsa niteliğini kaybeder, alanında uzman kişiler tarafından yapılırsa ile tadından yenmez. Sosyo-ekonomik şartlardan konunun geçtiği coğrafi bölgeye kadar geniş bir entelektüel birikim gerektirir. Bu yüzden Türkçe edebiyatta pek örneklerine rastlayamıyoruz. Biraz araştırırsanız birkaç deneme bulabilirsiniz sadece. Ama onlar da yeteri kadar tatmin edici değildir. Ama dünya edebiyatında seçkin örneklerini bulmak mümkün. Madem basınımız **"hayali söyleşi"**ye merak saldı **Kolektif Yayınları**'nın **"Hayali Söyleşiler"** başlıklı bir dizisi olduğunu hatırlatayım. Kolektif Yayınları; **Shakespeare, Freud, Einstein** ve **Picasso** ile yapılmış oldukça başarılı Hayali Söyleşi'ler yayımladı. Bizim gazetecilerimiz edebiyat ve sanatla ilgilenmeyi pek sevmez ama ben yine de öneriyim bu kitapları belki biri **"nedir bu hayali söyleşi"** diye merak eder ve alır okurlar. Gerçi sadece vicdanı olan insanlar edebiyata ihtiyaç duyar; bizim iktidarın gazetecileri vicdan sahibi değil... Tanımadığı yazarları yok sayan âkil adamlar gördü bu gözler...

Salman Rushdie hepimizi utandırdı

Ferhat ULUDERE 16.07.2013

Tatil vesilesiyle İstanbul'dan ayrılmadan önce **Salman Rushdie**'nin nezdinde necip kültür-sanat basınımız büyük bir "**utanç**" yaşıyordu. Gerçi onlar utanmıyordu, çünkü ne yaptıkları hatadan haberleri vardı ne de cehaletlerinden.

Geçen hafta **Can Yayınları**, Salman Rushdie'nin **Utanç** adlı romanını yayımladı. Hâliyle roman için bir basın bülteni hazırlayıp gerekli kişi ve kurumları yayımladıkları kitap hakkında bilgilendirdi. Tabii bizim tüm bilgilerini yayınevlerinin yolladığı basın bültenlerinden edinen kültür-sanat editörlerimiz ve muhabirlerimiz hemen haberin üzerine atladı. Ve bu sayede Salman Rushdie haberi olmadan yeni bir roman yazmış oldu. Hiçbir arkadaşım ve meslektaşımın aklına basın bültenini okuduktan sonra şüphe düşmemiş. Hâlbuki Salman Rushdie'nin her yeni romanı Türkçeye çevrilmeden önce küçük bir kıyamet koparmış oluyordu dünyada. Kimse dünyanın bu yeni romanı bu kadar sessiz karşılamasından bile şüphelenmemiş neticede. **Utanç** yeni bir roman olsaydı daha yayımlanmadan önce aynı editörler tarafından hazırlanan kültür-sanat sayfalarına defalarca konu olması gerekmez miydi?

Can Yayınları yolladığı basın bülteni ile pek çok kültür-sanat servisini ters köşeye yatırdı. Yayınevi "**Salman Rushdie, Utanç'ı** Geceyarısı Çocukları'ndan **hemen sonra kaleme aldı**" yazıyor basın bülteninde... Haklı da... *Geceyarısı Çocukları* 1981 yılında **Utanç** ise ilk olarak 1983 yılında yayımlanıyor. "**Hemen**" sözcüğü gereksiz olmakla birlikte yayınevinin dediği doğru ama basını yanıltan, herhalde *Geceyarısı Çocukları*'nın Can Yayınları tarafından geçen yıl yayımlanması ve o dönem yine yeni roman olarak algılanmasından kaynaklı. Hâlbuki editör ya da muhabir yayınevinin tamamen reklam ve duyuru amaçlı hazırladığı kültür-sanat bültenine itimat etmeyip biraz araştırırsa gerçek gün gibi ortaya çıkacak. Araştırma dediğim öyle iğneyle kuyu kazmak değil: *Google'a "Salman Rushdie" yazsa sorun külliyen çözülecek ama ekstra zahmete ne gerek var ki...*

Salman Rushdie'nin **Utanç** adlı romanı hakkında yapılan tek hata kitabın yeni sayılması da değil. Bazı internet siteleri kitabı yeni kitap olmasının yanında "**Salman Rushdie'nin romanı Utanç Türkçede**" diye verdi. Hassasiyetlerinden dolayı tebriki hak eden bu sitelere hatırlatmak istediğim bir şey var. Salman Rushdie'nin **Utanç** adlı romanı ne yazık ki ilk kez Türkçe yayımlanmadı. Kitap daha önce yine **Aslı Biçen** çevirisi ile **Metis Yayınları** tarafından yayımlanmıştı. Bu da küçük bir internet taraması ile kolayca ortaya çıkan bir gerçek...

Gazetecilikte elbette hatalar olur, bunu hepimiz yapıyoruz ama hata ve cehalet arasında bir fark vardır. Ve bu hata ve cehaletin temeli kültür-sanat servisleri değil basının kendisidir. Kültür-sanat servislerinin ne kadar ucuza çalıştığını biliyorum. Haber merkezinde işe yaramayan ama bir türlü de işten atılmayan muhabirlerin kültür-sanat servisine kaydırılmasına defalarca şahit oldum hâlâ da oluyorum. Kültür-sanat servisleri böyle işlerken **Utanç** Salman Rushdie'nin son romanı olmuş çok mu? Cehalet tek başına sorun değildir, asıl sorun cehalet tembellikle birleşirse yaşanır ve yaşanıyor.

#diren Sazak

Ferhat ULUDERE 23.07.2013

Gezi Parkı'ndaki bir ağacın kesilmesine karşı çıkan Türkiye'nin renkli insanları ağaçlara sarılarak bir tarih yazdı: İktidarın biber gazına, tazyikli suyuna, plastik ve yer yer gerçek mermisine rağmen Gezi Parkı'nı rant uğruna satılmaktan kısa bir süre de olsa kurtardı. Şimdi üçüncü sınıf bir komedi filmindeymiş gibi soğuk espriler yapan İstanbul Valisi tarafından bir açılıyor bir kapanıyor ama Park tanışıkları yerde evlenmek isteyen çiftlere nedense mekân olamıyor. Gezi Parkı mahkeme kararı ile halkın elinden alınıyor...

Sadece Gezi Parkı değil bambaşka yerlerde halkın elindekiler kimseye hissettirmeden alınıp sermaye sahiplerine veriliyor. Bunlardan birine yakın zamanda tanık olduk. İstanbul'dan uzak olduğu için Türkiye'den rahatlıkla gizlenen **Sazak Koyu**'na yaptığımız gezide öğrendik koyun **Rixos Otelleri**'ne kiralandığını... Kamuya ait bir araziye devlet hangi hakla kiralayabilir ve oraya lüks otel yapılmasına izin verebilir. Bu meselenin yasal kısımlarını bilmiyorum ama bu hükümetin kanunları değiştirerek olmayacak şeyleri olur yaptığını hepimiz gibi biliyorum.

Antalya'nın Kumluca ilçesine bağlı Adrasan Beldesi'ndeki Sazak Koyu'na bir tekne gezisinde ulaşabildik. Tekne gezisi dediysem öyle gezecek bir yatım ya da teknem yok. Kişi başı 20 ila 40 lira arasında değişen bir ücret karşılığı sabah erken saatte başlayan ve akşam sona eren bir tekne turundan bahsediyorum. Tekne Toros Dağları'nın denize dökülen etekleri arasında dolaşıyordu yolculuk boyunca. Bir tarafınız dağ bir tarafınız Akdeniz. Dağlar hiçbir yeri görmenize izin vermez ve siz yol boyunca dağı izleyeceğinizi düşünürken hiç beklemediğiniz bir anda çark ediyor tekne. Bu manevra ile dağların arasına sıkışmış küçük bir koya giriyorsunuz. Biraz evvelki hırçın deniz sakinleşiyor orada. Susuyor... **Can Yücel**'in Ege Denizi gibi **"efendi bir deniz"** çıkıyor karşınıza. Tekneler **"patiska bezi gibi ortadan ikiye ayırsa da onu"** ses etmiyor.

Sahile yaklaşırken öğreniyoruz buraya son gelen insanlardan olacağımızı. Koyun Rixos Otelleri'ne 50 yılığına kiralandığını. **"Artık sadece denizden gelebiliyoruz"** diyor teknenin genç kaptanı. Kiralanmaya ve bu çevre talanına karşı çıktıklarını da anlatıyor. **"Yürüyüşler düzenledik, sesimizi tüm Türkiye'ye duyurmak istedik ama bir türlü başaramadık çünkü hiçbir gazete eylemimizi haber yapmadı"** diyor.

Hâliyle herkes gibi bölge halkı basına olan inancını çoktan yitirmiş. Bunları konuşarak yanaşıyoruz koya... Koya yaklaştıkça kumsalda bir umut ışığı yanıyor. Her şeyin bitmediğinin ışığı... Koyda deniz taşlarıyla yazılan bir yazı iyice belirginleşiyor. **"Her Yer Taksim/ Diren Sazak"** diyerek haykırıyor Sazak Koyu ve bir selam gönderiyor tüm Türkiye'ye...

Yetkililere sormak istiyorum... 50 yılığına kiraladığınız koyu Rixos Otelleri 50 yıl sonra kestiğı ağaçları yeniden dikerek mi geri verecek halka. Biz badanalı ev kiraladığımız zaman boya yaptırıp teslim ediyoruz ev sahibine. Kimseye sormadan kiraya verdiğiniz o koy bize ait, kamuya, yani bana... Ve ben ağaçlarıyla geri istiyorum koyumu...

Şafak Sezer'i anlamak için kılavuz: Mephisto

Ferhat ULUDERE 30.07.2013

Müzisyenlerin, oyuncuların, yazarların, ressam ve heykeltıraşların **Gezi Parkı Direnişi'**ne verdiği destek malumunuz. Başbakan'ın yüzde ellisi dışında kalan, Başbakan tarafından ötekileştirilen hemen hemen herkes bu desteği ayakta alkışladı. Bu isimlerin birçoğu gerçekten samimi duygularla oraya gitti. Haklı olarak İstanbul'da nefes alınabilir bir yerin sermayeye teslim edilmemesini istiyorlardı. Ancak bu arkadaşlarımızın çoğunun patronu, iktidarın bölüştürdüğü pastadan besleniyor ve onlar da o pasta payından kendilerine düşeni alıyordu... Gezi Parkı Direnişi'ne katılırken bunu hiç düşünmemişlerdi bana kalırsa. Çünkü günün ve kalabalığın cezbedici çağrısıydı onları sokağa döken... Ama patronları kızdı onlara ve **bazıları Gezi Parkı pişmanlığını yaşıyor şimdi**. Durumu nasıl kurtaracaklarının hesaplarını yapıyorlar. Biri el etek öpüp özürler diliyor, diğeri bir protestoyu **"hava güzeldi"** diyerek ucuzlatmaya, iktidarın istediği kıvama getirmeye çalışıyor.

"Edebiyat ne işe yarar" diye popüler bir soru vardır ya yıllardır cevabı bulunamayan... İşte o sorunun cevabı bugün karşımızda duruyor. **Klaus Mann**'ın **Mephisto** adlı romanı bugünün **Şafak Sezer**'ini **Okan Bayülgen**'ini anlamak için bir kez daha okunabilir mesela. İktidarın sanatçısı nasıl olur merak mı ediyorsunuz? Buyurun kitap burada ve bakın tarih nasıl tekerrür ediyor. Eminim Klaus Mann'ın anlattıkları ile yaşananlar arasında bir bağ kuracaksınız. **Hitler**'in sanatçıları göreceksiniz orada, sanatçıları nasıl kendi yanına aldığını... Bu konuda da belki benzerlikler bulunabilir... Dünyanın her yerinde iktidar nasılsa sanatçısı da öyle oluyor... Bizde imam yalan söylüyor cemaat bu yalanı tekrar ederken kendi kimliğini inkâr ediyor. Kendini komik duruma düşürüyor... Tıpkı *Beyaz Tv*'deki **Şafak Sezer** gibi...

Oyunculuğuna zerre kadar itibar etmediğim Şafak Sezer Başbakan'ın elini öpmesinin hemen ardından *Beyaz Tv*'ye konuk oldu. Kendini bir oyuncu olarak görse bile mesleğini yapamayan, duygularını kontrol edemeyen bir Şafak Sezer vardı ekranda. Belli ki iktidarın istemediği şeyleri söylemekten korkuyordu. Tedirgin olmakta haklıydı aslında, çünkü iktidarın neyi sevip neyi sevmeyeceği bir türlü belli olmuyordu artık. Ama bir şeyler söylemesi gerekiyordu. Çünkü belli ki el öpmekle kendini affettirememişti; Başbakan'ın kulağına söylediğini ekranda da söylemesi istenmişti...

Şafak Sezer programda **"Demokrasinin ne olduğunu bilmiyorum"** diyordu. Ama hemen sonra kendini Türk milliyetçisi olarak tanımlıyordu. Demokrasinin bile ne olduğunu bilmeyen birinin milliyetçiliğe dair fikrinin olması korkutucu değil mi?

Demokrasinin ne olduğunu bilmeyen biri akıl veriyor herkese... **"Herkes kendi işini yapsın"** diyor... Sadece politikacı politika yapacakmış ona göre. Sanatçı yaptığı işten başka bir şey yapmayacakmış... Kimse kimsenin işine karışmayacak böylece, **"ağabeyim"** dediği Başbakan da iktidarını istediği gibi devam ettirecek. Çünkü ağabeyi ondan bunları istiyor... Sen taklitlerini yap yüzde elli oyala, diyor. Kendisi diğer yüzde elli tomalarla, biber gazıyla, suyla, plastik kurşunla, yetmezse gerçek mermi kullanarak korkutur nasılsa.

Yiğit Bulut nasıl iktidarın istediği gazeteciyi temsil ediyorsa, Şafak Sezer de iktidarın sanatçısının resmi artık bu ülkede. Çünkü gazetecisi de kendini sanatçı diye tanımlayanı da biat etmiş durumda Başbakan'a... Başbakan ne derse onu tekrarlıyorlar... Tıpkı *Mephisto*'daki gibi...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Selçuk Altun ve gündeme dair diğer şeyler

Ferhat ULUDERE 06.08.2013

Aslında bu yazı **Bi'sey**'in ilk yazılarından biri olacaktı. Malum Gezi Parkı Direnişi, basının karanlıkta kalmış tavuk gibi hemen uykuya dalması, "hayalî söyleyişler" ve iktidar yalanları derken bir türlü sıra gelmedi **Selçuk Altun**'un **Kitap İçin 3** adlı kitabına dair iki kelam etmeye. Hazır bu hafta biraz da olsa fırsat bulmuşken; bazı yazar ve akademisyen arkadaşlarımızın **The Times** gazetesinde yayımlanan ilana karşı hazırladıkları bildiriye ciddiye bile almayacakken Selçuk Altun ve kitabı hakkında bir şeyler yazayım istiyorum...

Muhafazakâr arkadaşlarımızın hazırladığı karşı bildiriye ciddiye almıyorum, çünkü bu bildiri bana Duran Adam'ın karşısına dikilmiş Duran AK Partililer kadar yaratıcılıktan yoksun görünüyor. **Şafak Sezer**'in öncülüğünü yaptığı "**herkes kendi işini yapsın**" ruh hâliyle yazılan ve imzalanan bu bildiri iktidara sadakat sunmaktan başka bir değer taşıyor nazarımda. **Yağmur Atacan**'ın oyunculuğu bırakma kararı ve bunu kültür-sanat sayfasında haber yapan gazeteyi ve daha bir çok şeyi bir kenara bırakmak istiyorum bu hafta ve Selçuk Altun'u yazmak niyetindeyim.

Yaşamını kitaplarla ve gerçek edebiyatla doldurmuş isimlerden biridir Selçuk Altun... Hiç ara vermeden okur, gezer, görür ve biriktirir. Bunları yapan pek çok kişinin aksine o öne çıkmayı sevmez. Hep geri kalmayı, gerçek edebiyatla uğraşmayı tercih etmiştir. Dünyanın en gizli köşelerinde kalmış kitaplara dikmiştir gözünü, okumak ve zihninin zenginliğine katmak ister onların bilgeliğini...

Okuyup, gezip, görüp, biriktirdiklerini fırsat buldukça da anlatır Selçuk Altun. **Kitap İçin** Selçuk Altun'un okuduklarından ve gördüklerinden okura kalanlardan oluşuyor. Kesinlikle Selçuk Altun'dan kalan bilgi kırıntıları ya da artıkları değil **Kitap İçin**, o Selçuk Altun'un zihin süzgecinden geçmiş, posası ayrıştırılmış bilgidir. Bir kitabın özü, bir edebiyatın en saf hâlidir onun sundukları. Selçuk Altun'un *Cumhuriyet* gazetesinin **Kitap Eki**'nde yazdığı bu yazılar üçüncü kez Sel Yayıncılık tarafından kitaplaştırıldı. İlk olarak aynı başlık altında 2006 yılında kitaplaşan bu yazıları daha sonra 2010 yılında yayımlanan **Kitap İçin 2** izledi. Ve 2013 yılında nihayet **Kitap İçin 3** raflarda yerini aldı.

Selçuk Altun dersek ve sadece yazdığı yazılardan bahsedersek ona haksızlık da yapmış oluruz. Çünkü Selçuk Altun aynı zamanda bir romancıdır... Keyifli okunan birçok eseri vardır ama ben özellikle **Bizans Sultanı**'nı beğenirim. Hatta *Bizans Sultanı* sadece **Samuel Beckett**'in **Godot'yu Beklerken** adlı oyununa yaptığı gönderme ve Godot'nun kim olduğuna dair fikir yürütmesiyle bile okunmaya değerdir. Altun, Godot hakkındaki analizini şöyle anlatır:

"Aklıma birden; buyurgan bir filozof ve traji-komikleşme arasında gelgitler yapan Estragon ve Vladimir nam karakterler geldi. Godot'yu çözmüştüm; o God (Tanrı) ile Idiot (Budala) sözcüğünün son iki harfinin birleşmesiydi. Bu ipucunun üstüne bir de Estragon'un takma adıyla (Gogo) ile Vladimir'inkilerini (Didi) ekledim. Orada da Godot'ya yakın bir sufle vardı. Evet, Godot'un gelmesine gerek yoktu; o zaten sahnede idi. İki arkadaş bir absürd oyuna yakışır şekilde aralarında şakalaşıyor, izleyiciye tuzak kuruyorlardı; Godot onlardı!"

Altun'un bu iddiası Samuel Beckett uzmanlarınca da kabul edilmiş ve **Samuel Beckett Society**'nin yayın organı olan **The Beckett Circle**'de yayımlanmıştı. Henüz yayımlanmamış romanımda ben de Godot üzerine bambaşka bir analize girmiştim, yayımlandıktan sonra Altun'dan benim Godot'mu değerlendirmesini ayrıca isteyeceğim...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türküden utanan memleketinden de utanır

Ferhat ULUDERE 13.08.2013

İktidar partisi son dönem "**memleket sevdasını**" sadece seçmen olmak ve onun iktidarına oy vermek sanıyor, hatta oy vermeyenleri ayyaş, çapulcu ve daha birçok acayip tabirlerle anıyor. Bu yetmezmiş gibi onları memleketlerini sevmemekle suçluyor. İktidar, herkes kendi gibi sevsin istiyor memleketini. Eğer onun gibi sevmezsen ve karşı çıkarsan kızıyor...

Mesela **Bedri Rahmi Eyüboğlu** memleketini her şeyden çok sevenlerden sadece biri. Tıpkı iktidarın çapulcu ve ayyaş dediği insanlar gibi... O, bazıları gibi utanmadı memleketinden, onun yoksulluğundan, çaresizliğinden, açlığınan, sefaletinden, sevgisinden ve nefretinden utanmadı. Hatta memleketinin türküsünden utanmayı aklına bile getirmede... Ve bakın yıllar önce **Türküler Dolusu** adlı şiirinde nasıl seviyordu memleketinin türkülerini...

"Şairim

Zifiri karanlıkta gelse şiirin hası

Ayak seslerinden tanırım

Ne zaman bir köy türküsü duysam

Şairliğimden utanırım

Şairim

Şiirin gerçeğini köy türkülerimizde bulmuşum

Türkülerle yunmuş yıkanmış dilim

Onlarla ağlamış, onlarla gülmüşüm."

Şiirin tamamını burada yazma şansım yok, meraklısı nasıl olsa bir yerden bulur hepsini. Görür Bedri Rahmi'nin memleketini nasıl memleketinden korkmadan, utanmadan sevdiğini. Ve dönüp bakar iktidar partisinin başbakan yardımcısının memleketinin türküsünden nasıl utandığına. Başbakan Yardımcısı **Bülent Arınç** Bursa'daki Balkan Göçmenleri Federasyonu'nda yaptığı ziyarette şerefine söylenecek **Vardar Ovası** türküsü için "*Onda rakı falan geçiyor. Başka bir şey söyleyin*" demiş... Ziyadesiyle ayıp etmiş bence... Partisi gibi, Başbakan'ı gibi yıllardır üzerinde zorla taşıdığı demokrasi elbisesini çıkardığının bir işareti olarak okunabilir bu sözler. İki yıl önce hayranlıkla dinlediği türküyü iki yıl sonra dinlemekten bile korkar hâle gelmiş Bülent Arınç...

Korkmayın Sayın Arınç; biliyorum rakı masaya geldiğinde şişede durduğu gibi durmaz ama bir türküde geçiyorsa, kimseyi sarhoş edip sizin deyiminizle günaha sokmaz. Ama unuttuğunuz bir şeyi hatırlatayım; memleketini gerçekten seven biri memleketinin türküsünden utanmaz. İçinde "**rakı**" da geçse "**sıla**" da geçse

dinler türküsünü. Çünkü insanın memleketidir türkü... İnsanın kendisidir, insan ancak kendinde değilse kendinden utanır...

Trakya'da doğdum ben, orada büyüdüm, orada okudum, düğünlerim orada oldu. *Vardar Ovası*'nı bilmeyen yoktur benim doğduğum yerde. Çocukken başlarız dinlemeye... Kimse rakıdan korkmaz mesela orada, hatta içilsin de gerçek ortaya çıksın isterler. Dökülsün insanların eteklerindeki taşlar ve işte bu yüzden romanlarım ve hikâyelerimdeki karakterler çok içki içiyorlardır... Hatta bazıları ayık bile gezmiyordur. Ama hiçbir memleketinden utanmıyordur...

Bülent Arınç bu ülkenin Başbakan Yardımcısı, bu ülkenin bir de Kültür ve Turizm Bakanı var... Ne yazık ki **Ömer Çelik**'i bu zamana kadar kültür sanata ilişkin bir konu hakkında layığıyla bir açıklama yaparken görmedim. Belki ben kaçırmışım ama mesela **Guillaume Apollinaire**'in **Genç Bir Don Juan'ın Maceraları** hakkındaki dava yeniden gündeme gelmişken konu ile ilgili bir açıklama yaptı mı Bakan? Yoksa dünyanın tüm dillerinde yayımlanan bir kitabın Türkiye'de ceza alması hakkında hiçbir fikri yok mu?

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kaybolan bir çocuğun özlemi

Ferhat ULUDERE 20.08.2013

İkinci Dünya Savaşı hakkında yazılan, çizilen ve çekilen tüm eserlerde acıyı görmeye o kadar fazla alıştık ki bu acı normalleşti artık; savaşı, edebiyat ve sinemadan öğrenmiş olan bizim kuşak için. İkinci Dünya Savaşı ve sonrası dediğimizde toplama kampları, gaz odaları, idamlar, ölümler, ölümler, ölümler geliyor aklımıza... Tüm yapılan sanatı biraraya getirdiğimizde mükemmellik düzeyinde estetize edilmiş bir şiddet, bir pornografi ile karşılaşuyorduk... Çok az eser bu anlattığımız dışına çıkmayı başardı. Onlardan biri de Ayrıntı Yayınları tarafından yayımlanan **Hans-Ulrich Treichel** imzalı **Kaybolan**...

Tüm Avrupa'nın kanadığı İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ertesinde küçük bir çocuğa söylenen büyük bir yalanın itirafıyla başlıyor kitap. Savaştan yeni çıkmış bir aile savaşın acıları arasında küçük oğullarına bir ağabeyi olduğunu ve onun Ruslardan kaçarken açlıktan ve soğuktan öldüğünü söylemişlerdir. Çocuk ağabeyinin bu hikâyesini o kadar benimsemiştir ki, neredeyse arkadaşları sırf bu hikâye için onunla ilişki kurmaktadır. Çünkü herkesin dinlemek isteyeceği bir hikâyesi vardır elinde. Herkesin anlatamayacağı bir hikâye... Bu hikâye de ona bir ayrıcalık kazandırır. Ama çocuğun kurduğu bu hikâye çevresinde gerçekleşen efsanevi dünyası ailenin anlattığı gerçek ile yıkılacaktır. Annenin suskunluğu, babanın dalgınlığı ve ailenin içine düştüğü karanlık ve vicdan azabı ölü bir çocuktan değil hayattaki bir çocuktan kaynaklanmaktadır. Çocuğa başta anlatıldığı gibi, savaşta soğuktan ve açlıktan hayatını yitirmemiştir küçük Arnold, aksine hayattadır, annesi yakalanacağı sırada kaçmayı başaracağını düşündüğü bir kadının kucağına bırakmıştır onu... Yani açlıktan ölen kardeş masalı ansızın ortaya çıkabilecek bir kardeşe döner. Bu da her şeyi paylaşmak anlamına gelmektedir işte küçük kahramanımız için. Odasını, giyeceklerini, yiyeceklerini başka bir kardeşe, hem de daha önce görmediği bir kardeşe paylaşmaya yanaşmaz. O şimdiki gibi ailenin tek çocuğu olarak kalmak ister. Ama

ailesi onu dinlemeyecek ve evin içindeki bir eksiklik gibi duran kayıp çocuğu her geçen gün daha çok büyüyen bir özlem ile aramaya başlayacaktır.

Çağdaş Alman edebiyatının öne çıkan isimlerinden **Hans-Ulrich Treichel**'in **Tanıl Bora** çevirisi ile yayımlanan kitabı *Kaybolan* yukarıda bahsettiğim gibi İkinci Dünya Savaşı'nın kasvetli atmosferinde yaşanan bir ailenin hikâyesini anlatıyor. *Kaybolan* sadece bir ailenin romanı da değil. Bir dönemin hikâyesi... İkinci Dünya Savaşı'nın ve savaşın hayatlarını kararttığı insanların hikâyesi.

Hans-Ulrich Treichel kendisine hak ettiği ünü getiren bu oldukça kısa sayılacak kitabında sayfalara ve hatta ciltlere sığmayacak kadar büyük bir insanlık dramının altını çiziyor. Bir annenin çaresizlik içindeki çırpınışlarını, oğlunu ararken yaşadığı hayalkırıklığını bir çocuğun gözünden anlatıyor. Kaybolan çocuğun hayali aileyi yavaş yavaş dağıtırken özlemi de büsbütün çoğalıyor...

Kitabın en önemli ve dönem hikâyelerinden ayrılan yanı ise benzeri eserler gibi büyük bir acıyı anlatırken bile gülümsetebilmesi. Hans-Ulrich Treichel savaş sonrasını bir çocuğun gözünden anlatarak yaşananların üzerindeki kasveti eğlenceli bir dil kullanarak kaldırmış. Ama kesinlikle kitabın duygusal ağırlığına dokunmamış. Yazar iki duyguyu da o kadar kontrollü kullanmış ki kitap ne hüzne boğuluyor ne de büsbütün komik hâle dönüşüyor.

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Slaven Bilic'i niçin sevmeliyiz...

Ferhat ULUDERE 03.09.2013

2008 Avrupa Futbol Şampiyonası'nı izlerken gözümüze ilişmişti **Hırvatistan**'ın başındaki ilginç adam. O dönem gazetelerde hakkında küçük küçük haberler çıkıyordu. Ama asıl sükseyi **Fatih Terim**'e posta koymasıyla yapmıştı. **Türkiye- Hırvatistan** maçını izlerken **Slaven Bilic**'in **Beşiktaş**'a ne kadar da yakışacağını düşünmüştüm. Galiba o maçtan sonra tüm Beşiktaşlılar benim gibi düşündü... Çünkü o zamandan sonra Beşiktaş'ın ne vakit bir teknik direktöre ihtiyacı olsa adı ilk anılan isimlerden biri oldu.

Slaven Bilic, Beşiktaş'ın ihtiyaçlarına ne kadar cevap verir ve ne kadar başarılı olur bilmiyorum... Zaten şahsen benim büyük beklentilerim yok ama Bilic'i sevmek için birçok nedenim var...

İlk neden elbette **sosyalist olması**. "**Din ve futbol**" işlerini birbirine karıştıran teknik direktörlerin bolca yer aldığı, iktidara şirin gözükmek için tuttukları takımları terk edip Başbakan'ın büyüdüğü semtin takımına para akıtan yöneticilerin cirit attığı, mafyanın kara parayla kirlettiği, şikenin ayyuka çıktığı, tribünlerdeki muhalefetin devlet eliyle yasaklandığı futbol dünyamızın içinde, biri "**gerçek bir sosyalistim**" deme cesaretini gösteriyorsa o elbette Beşiktaş'ın başında olmalıydı benim nazarımda. Aksi hâlde çok kıskanırdım... Böylesine kirli ve çirkin bir dünyanın içinde sosyalist olduklarını açıklayan bazı futbolcuların başına neler geldiğini yakın tarihten biliyoruz. Bakalım futbolumuz "**Paramı yoksullarla paylaşmadığım gün insanlığımın bittiği gündür**" diyen Slaven Bilic'e ne kadar tahammül edecek.

Slaven Bilic'i sevmemin bir diğ er nedeni ise elbette bir **rock gitaristi olması**. Siyaset yapmanın dışında başka meslekleri olmayan insanlar tarafından yönetilen bir ülkeye adının önüne **teknik direktör dışında avukat ve gitarist** sıfatlarını da koyan biri biraz fazla sanki değil mi?

Bizim futbol algımız tesislerde yatıp kalkan futbol adamlarını övmek üzerine kuruludur. Hayattan tamamen kopup, bir yere tıklılmanın başarıya giden önemli bir adım olduğuna inandırılmışız bir kere... Tesislerde kalmanın evden kaçıp kafa dinlemesi dışında başka bir işe yaramadığını Beşiktaş'ın sabık teknik direktörleri sayesinde  ğrendik... Oysa Bilic'in futbol dışında başka bir hayatı var. Futbolu sevdiği kadar belli ki müzik dinlemeyi de seviyor. Bugün Türkiyeli teknik direktörlere sorun hangi müziği dinliyorsunuz diye hepsi Türk Halk Müziği ya da Türk Sanat Müziği diyecektir.        bunlar Türkiyeli insanda doğuştan gelen bilgidir. **Slayer** dinleyen bir futbolcumuz olmadı ama şimdi en azından Slayer'ın ne olduğunu bilen bir teknik adamımız var.

Slaven Bilic, yazı yazmaya bile bir rock fanzininde başlamış biri olan benim Beşiktaş'a karşı hissettiğim aidiyeti bir kat daha artırdı. Bu aidiyeti benim gibi birçok insan hissediyor. Cumartesi günü 30 kişilik bir taraf grubunun özel yapım **elektrogitarı** Bilic'e hediye etmesi de işte tam da bu aidiyetin bir simgesi... Başka hangi takımın taraftarı teknik direktörüne gitar hediye etmiştir... Sorun bakalım başkasına taraftardan bir tepsi baklava dışında özel bir hediye aldı mı?

Gitarı, Bilic'e verilmeden önce fotoğraflardan gördüm. **Hamit  zkuşak**'ın elinden çıkan gitarın ilk akordunu yapmak Lüleburgaz'ı uzun uzun anlattığım **1001 Fıçı Bira** adlı romanımda adı sıkça geçen **Kola Mehmet**'e nasip olmuş... Gitarın fotoğraflarını bana yollamıştı... Kola Mehmet'in heyecanını anlıyorum,        onun kadar heyecanlıyım... İlk defa Beşiktaş'taki bir adamla Beşiktaş dışında bir ortak noktamız var. Yani bir gün Bilic'le aynı masaya oturursak sadece Beşiktaş konuşmayacağız. Hatta belki de hiç Beşiktaş konuşmayacağız; konu müzik olacak, belki o gitar  alacak biz dinleyeceğiz. Eğer gitarı o  alacaksa **Akdeniz Akşamları**'na bile razıyız...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Side'de festival de devam ediyor ama...

Ferhat ULUDERE 10.09.2013

Türkiye'nin Eurovision şarkı Yarışması izlerken yaşadığı toplumsal histeriye **2020 Olimpiyat Oyunları** için kapılışını festival için gittiğimiz Side'de izledik. Bir yandan **Side 13.Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali** kapsamında sahne alan **Enbe Orkestrası**'nı izliyor diğer yandan da Arjantin'den gelecek son dakika haberlerini takip ediyorduk. Sadece biz değil tüm Side halkı bunu takip ediyordu. Yüzde seksenimiz bir önceki turnuvada en çok madalya kazanan ülkenin ismini bilmesek de lehimize çıkacak olan karar sonrasında patlatılacak havaifişekleri hazırlamıştık...

İktidar basınının gazına gelmiştik bir kere. Olimpiyatlar'ı aldık mı hayatımız değişecekti. Başka bir ülkede yaşayacaktık sanki... Ama bizi bekleyen saadet dolu günlerin önüne **Tokyo** dikildi. Tercih edilmememizin ardından iktidar basını, bakanlar tarafından belirlenen yol haritasını takip edip hemen suçluyu buldu. Ve böylece **Gezi Parkı Direnişi**'ne katılanlar Türkiye'nin Olimpiyat Oyunları'na evsahipliği yapmasını engellemiş oldu. Necip iktidar basınına samimiyetinden sonsuz derece şüphe ettiğim için bir kaç şey hatırlatmak

istiyorum... **Olimpiyatlar'daki asıl engel yaptıkları savaş çığırtkanlığı olmasın sakın... Ya da doping yapan sporcularımız...** Türkiye'nin iki büyük futbol takımının Avrupa Kupaları'ndan men edildiğini ne zaman unuttunuz? Ve buna sebep olan insanlardan birinin hâlâ kulüp başkanı olduğunu, diğerinin Futbol Federasyonu başkanlığı yaptığını, hatta bir diğerinin de Türkiye Jokey Kulübü'nün başkanı olduğunu neden hatırlamak istemiyorsunuz...

Unuttuklarınızın yanında sormak istediklerim de var elbette: Gezi Parkı Direnişi için "**Ermenilere buraktınız meydanı**" diye tweet atan **Rıza Kayaalp**'le mi karşılayacaktınız Ermenistanlı sporcuları... Olimpiyat bilgisi TRT'nin tek kanallı yıllarda yaptığı, mecburiyetten izlenen yayınlara dayanan bir toplumda, kim için düzenlenecekti Olimpiyat? Yahu haziran ayında bu ülkede **20 Yaş Altı Dünya Kupası** düzenlendi ve seyircinin ne kadar az olduğunu herkes görmedi mi?

Böyle bir ruh hâlindeydik Side'de... Herkesin ağzında bir yanda Olimpiyat bir yanda da **Side Belediyesi'nin de kapatılacak olması** vardı. Hâliyle bu durum festivale de yansıyor ve büyük ihtimalle 13 yıldır devam eden festivalin sonuncusuna iştirak etmiş bulunuyorduk. Büyükşehir Belediyeler Kanunu sonucunda 12 bin kayıtlı nüfusu bulunan ve ortalama 80 bine yakın sürekli otel müşterisi olan **Side belediye olmaktan çıkıp mahalle olacak**. Bu karar en az Olimpiyatlar'ı Tokyo'nun alması kadar büyük bir hayal kırıklığı yaratmış durumda Side halkında... Side'nin AK Partili Belediye Başkanı **A. Kadir Uçar** alınan kapatma kararının yanlış olduğunu söylüyor ve veryansın ediyor... Başkanı dinledikçe söylediklerine hak vermemek de elde değil... Side için hazırlanmış ve yapımına başlanmış birçok önemli ve olumlu projesinin eksik kalacağını söylüyor. Haklın desteğini arkasına alıp kente büyük ölçüde yeni çehre vermiş ve verecekken, buna imkânı da varken kurduğu tüm yapının yıkılmasından endişeli. Her fırsatta "**Durmak yok, yola devam**" diye slogan atanlar Side'nin önüne dikilmiş ve yola devam etmesini istemiyor...

A. Kadir Uçar'ın tek endişesi kenti de değil elbette... Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali'nin bir daha yapılamayacak olmasından endişeli ve Side gibi önemli bir tarihî kentte yıllardır devam eden arkeolojik kazılara yeni dönemde eski önemin verilmeyeceğinden endişeli... Kısacası **A. Kadir Uçar kenti bu kararı alanlardan korumaya çalışıyor**.

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Televizyonculuk denen oyunun kırıldığı an

Ferhat ULUDERE 17.09.2013

Televizyon; iktidarların sırlarını gizlemenin dışında, toplumu ekrandakilerin gerçek olduğuna inandırmayı amaçlayan pahalı bir oyun alanıdır. Gerçek olduğu söylenenler de genellikle gerçek olmaz. Onlar gerçekmiş gibi yapılır. İzleyici kurmacanın gerçek olduğunu kabul ettiğinde ise program artık başarılıdır ve devamının gelmemesi için hiçbir neden yoktur... Ama bu kurmacanın kırıldığı anlar da olmuyor değil... **Beşiktaş** maçının ardından spor programlarını dolaşırken ekran kurmacasının kırıldığına tanıklık ettik... **Ertem Şener**'in yönettiği, **Ahmet Çakar**, **Rasim Ozan Kütahyalı**, **Sinan Engin** ve **Ümit Özat**'ın başrollerini paylaştığı kurmacaya **12 Numara Org**'un kurucusu olduğu söylenen **Mehmet Alakuş** telefonla bağlandı. Konuşmasına iktidar jargonu

ile başlayan; önce 28 Şubat mağduru, sonra da AKP'li olduğunu söyleyen Alakuş, mağduriyetlerine bir yenisini daha eklemişti. Programda, 3 Temmuz'da **Gülen Cemaati** tarafından mağdur edildiğini söyledi. Futboldaki şike operasyonunun **Aziz Yıldırım**'ı bitirmek için Gülen Cemaati tarafından organize edildiğini söyleyen Alakuş stüdyodaki bütün oyunu bir anda bozmuş oldu. İktidarın gözbebekleri Ertem Şener, Rasim Ozan Kütahyalı ve Ahmet Çakar bunun üzerine stüdyoda öyle kakofoni yarattılar ki kimse kimin ne dediğini anlamadı. Rasim Ozan ve Ertem Şener Alakuş'a tabir-i caizse ağzının payını vermek isterken Ahmet Çakar karşısındakini sakinliği ve laf cambazlığıyla mat edeceğini biliyordu... Aziz Yıldırım ile yakınlıklarını herkesin bildiği Sinan Engin ve Ümit Özat ise ses çıkarmadan karmaşayı izlemekle yetindiler...

Ertem Şener, telefon bağlantısı yapmadan önce Mehmet Alakuş'un söyleyeceklerinin doğruluğuna kefil olmuştu. Ama Alakuş, birtakım kutsallara dokununca yalancı oldu. Hatta AK Partili bile olmamakla suçlandı. Neredeyse iktidarın popüler yaklaşımıyla suç CHP'ye atılacaktı ki telefon Mehmet Alakuş'un yüzüne kapandı.

Akşam ekranda yaşanan telaşın tek bir açıklaması vardı... Oyun bozulmuştu. Ertem Şener'in yönettiği oyun bahçesine yabancı çocuklar gelmiş ve evsahibinin topunu çalıp gitmişti. Hâliyle topsuz oyunu bilmeyip, doğaçlama becerileri olmayan oyunculardan kurulu takım da bocaladı. Sinan Engin ve Ümit Özat da olayı kenardan izleyince bloklar arasındaki bağlantı koptu ve takım büsbütün fark yedi.

Bunların bir spor programında yaşanması tesadüf değil. Çünkü televizyonculuk denen oyunun en iyi oynandığı yer spor programları ve yarışmalardır... Televizyon bir oyun alanı olmasa Ümit Özat ile Rasim Ozan Kütahyalı tabii ki televizyon ekranında "**hadi gel otoparka hesaplaşalım**" düzeyinde kavgaya ettikten sonra aynı programı sunamazdı. Ahmet Çakar başka bir kanaldaki yarışma programına tabii ki katılmazdı.

Hazır konu gelmişken belirtelim yeni sezonda **Acun Ilıcalı**'nın yerini alan Ahmet Çakar bir grup insana kutu açtırıyor. Her zamanki üslubuyla yapıyor bunu ama program canlı, yarışmacılar da "**farklı**" olunca Çakar yer yer oyundan kopuyor, yaşananları idare edemiyor ve belli ki yaptığı işten sıkılıyor... Haksız sayılmaz karşısında televizyon denen oyunun içinde yer bulmak için akıllarına gelen tüm acayıplıkları yapmaya hazır bir ekip var. Kutu açmak için totem yapıyorlar daha ne olsun...

Dışarıda ise bir yarışmaya katılmak isteyen ve yoksulluğunun çaresini televizyon ekranında arayan ne yazık ki bir sürü yarışmacı adayı var... Ekrandaki bir yarışmaya başvurmak için her yolu deniyorlar. Hayatın akışını kırarak bir umut ışığı arıyorlar, bazen yan komşu, bazen set çalışanı, bazen yırtmayı başarmış bir sınıf arkadaşı, bazen yapımcının şoförü... Onların hayalleri büyürken ne yazık ki ekrandaki görüntüler onların hayallerini gerçekleştiremeyecek kadar sahte...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sınıf mücadelesi asıl şimdi başlıyor

Ferhat ULUDERE 24.09.2013

Çocukluğumun bayramları yaz aylarına gelirdi ve bayram harçlıklarımızla kış aylarına yatırım yapardık. Neticede kasabalı çocuklardık ve büyüklerimizden öğrenmiştik kışın hazırlıklarının yazdan başladığını.

Masaüstü oyunlarının Türkiyeli çocuklar arasında yeni yeni popülerlik kazandığı dönemdi ve bu oyunlar kış için oldukça elverişliydi. **Kızma Birader** ile başlayarak **Milyoner**, **Katil Kim**, **Amiral Battı**, **Borsa**, (Borsa daha sonra **Monopoly** olarak anılmaya başlanacaktı) popüler oyunlarımız arasındaydı. Nasıl olursa olsun bir şekilde zengin olmayı amaçlayan **Monopoly** ve **Milyoner** gibi oyunların kapitalizmi bize sevdirmeyi amaçladıklarını elbette o zaman bilemezdik. Ama sistemin bu anlamda başarısız olduğunu oyunları oynadığım arkadaşlarıma bakarak anlayabiliyorum.

Çağın ve oyunların hızla değiştiği, teknolojinin bütün oyunları ele geçirdiği bir dönem yaşasak bile masaüstü oyunlara karşı olan garip bağlılığımı hiç kaybetmedim. Başta **Milyoner** olmak üzere çeşitli emlak oyunları vardır kütüphanenin üzerinde. Şimdi onların yanına "**Sınıf Mücadelesi**" de eklendi.

Bir çocuğun dünyasında oyunun önemine dair şeyler söylememe gerek olmadığını düşünüyorum. Hepimiz ne kadar önemli bir dönem olduğunu biliyoruz. Hatta bunun üzerinden siyaset yapıldığının da farkındayız. Mesela **Hitler**'in ilk icraatlarından biridir oyuncak fabrikalarına savaşan Nazi askerleri üretme emri vermek. O oyuncaklarla büyüyen çocukları daha sonra savaşa yollamak. Savaş oyunları oynayan bir çocuk için savaş korkulacak bir şey olmaktan çıkar normalleşir. Ve kapitalizm varlığını korumak için çocukları kullanmayı ihmal etmez... Yordam Kitap tarafından yayımlanan "**Sınıf Mücadelesi**" ise benzer bir şeyi tersten yapıyor. Çocukları büyüdüklerinde karşılaşacakları mücadeleye hazırlıyor. **Monopoly** gibi "**zengin olun**" demiyor, birlik çağrısı yapıyor. Sınıfınızı bilin ve insanca yaşamak için mücadele edin diyor.

Sınıf Mücadelesi, iki ana sınıfın kapitalistler ve işçilerin mücadelesi aslında. İlk zarı atıyorsunuz ve hangi sınıfa ait olduğunuz belli oluyor. Daha sonra kapitalist oyuna kimin başlayacağına ve hangi sıra ile zar atılacağına karar veriyor. Kapitalist hâkim sınıfı oluştururken, işçiler devrim yapmak için uğraşılıyor. Bu süre içinde ara sınıfların desteğini almak zorunda. Tabii ara sınıflar kapitalistlerle de hareket edebiliyor. Kısacası dünyanın masaüstüne sıkıştırılmış bir modeli **Sınıf Mücadelesi**... Oyunun amacı **Rosa Luxemburg**'un dediği gibi "**Ya sosyalizm ya barbarlık...**"

Marksist felsefeci ve siyaset bilimci **Bertell Ollman**'ın 1978 yılında geliştirdiği oyun başta oyun üreticileri ve dağıtımçıları tarafından kabul edilmiyor. Ollman ve bir grup arkadaşı oyunu piyasa verebilmek için kendi şirketlerini kurmak zorunda kalıyorlar. Kapitalizmin kendi geleceği için sakıncalı gördüğü oyun engellemelere rağmen İngilizcenin yanı sıra Fransızca, Almanca, İtalyanca ve İspanyolca olarak da üretiliyor ve tüm dünyada 500 binden fazla satıyor.

Türkiye'de Bertell Ollman'ın yayıncısı olan Yordam Kitap tarafından üretilen oyun hakkında daha fazla bilgi edinmek için **İMC TV**'de perşembe günü 14:30'da yayınlanacak olan **Kültür Sanat Söyleşileri**'ni izleyebilirsiniz. Oyunun yayıncısı **Hayri Erdoğan** ile oyunu daha detaylı inceleyeceğiz.

ferhatuludere@gmail.com

[Twitter@ferhatuludere](https://twitter.com/ferhatuludere)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gelin hep birlikte yazalım

Müjdat Gezen Sanat Merkezi Yaratıcı-Yazarlık Bölümü'ne öğrenci olarak dâhil olmadan önce, yani 1998 yılında, zihnimdeki en büyük soru; **"Yazarlığın okulu olur mu"** idi. Dünyanın pek çok konservatuarında **yaratıcı-yazarlık** bölümleri vardı. Türkiye'de ise bu eğitim daha ziyade **dramaturji** bölümlerinde, elbette tiyatro üzerinden veriliyordu. **"Yazarlığın okulu olur mu"** sorusu çok farklı anlamlar taşıyordu benim için. Yazmak elbette ağabeylerimizden öğrendiğimiz üzere kutsal ve üzerine titrenen bir şeydi. Şatolarda inzivaya çekilip şaheserler yaratan şairler vardı, ama onların yanında **Goethe**; **"Şiir neyle yazılır"** sorusuna **"Kalem ile..."** diye cevap veriyordu. Yani kısacası yazmak garip bir şeydi... İlham elbette gerekliydi, yetenek tabii ki vazgeçilmezdi ama tüm bunların yanında yazmaya hevesli birinin önce nasıl yazacağını da bilmesi gerekmez miydi?

Yazmak matematiktir, tekniği ve alıştırmaları vardır. Bunları bilmek ve sonrasında bu bilgiyi yetenek ve estetik ile zenginleştirmek gerekir. **Müjdat Gezen Sanat Merkezi Konservatuarı** bünyesinde bu eğitimi veriyor. İki yıl süren bu eğitim boyunca öğrenciler felsefe, sosyoloji, edebiyat, sinema, tiyatro ve tabii ki yazmak üzerine çalışmalar yapıyor. Ben de okulun bünyesinden geçen yıldan beri bir **"Öykü Atölyesi"** düzenliyorum ve öğrenciler ile birlikte hem öyküye hem de yazmaya dair kafa yoruyoruz... Yeni dönem ile birlikte yeniden öykü üzerine düşünmeye ve öykü üzerine tartışmaya başlayacağız...

Ama bu yıl bir farklılık yapmaya karar verdik. Okulun hocalarından Şair **Göksel Bekmezci** ile birlikte hazırladığımız programı zenginleştirerek MSM'nin **Akşam Okulu** bünyesinde düzenlenecek bir **"Yaratıcı-Yazarlık Atölyesi"** kurduk. Bu zamana kadar yazmak isteyip ama bir hayat galesi yüzünden bir türlü vakit bulamamış, yazmak isteyip nasıl yazacağını bilemeyen, yazım teknikleri öğrenmek isteyen, akşamlarını daha keyifli geçirmeyi amaçlayan, kısacası yazmaya meraklı, yazı üzerine düşünmek isteyen her yaştan kişi **"Yaratıcı-Yazarlık Atölyesi"**ne katılabilir.

Eğer konuyla ilgiliyseniz benzer atölyeler dikkatinizi çekmiştir. İstanbul ve Türkiye'nin birçok yerinde yazarlık atölyeleri var. Hatta bu atölyelerden yetişen ve oldukça başarılı çalışmalara imza atan arkadaşlarımız da mevcut. Göksel Bekmezci ile birlikte bu atölyelerden bir tanesini de Müjdat Gezen Sanat Merkezi bünyesinde yaratacağız ve arkamızda Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nin kurumsallığı ve güvenilirliği olacak.

Yazmaya bizimle birlikte kafa yormaya çalışan arkadaşlarla birlikte yedi ay boyunca edebiyatın sınırsız coğrafyasında dolaşacağız. Karakterler yaratacak ve onların başına türlü çoraplar öreceğiz. Bazılarımızın karakterleri karşılaştıkları sıkıntılara çözüm bulacak, bazılarımız yarı yolda düşecek ama sonuna kadar da savaşmayı sürdürecekler. Bazılarımız öykü, bazılarımız tiyatro oyunu, bazılarımız da senaryo yazacak. Yedi ayın sonunda kendini kapatıp romana başlayan olursa ne ala...

MSM Akşam Okulu Yaratıcı-Yazarlık Atölyesi'nde 4 Kasım'da başlayarak yedi ay boyunca türlü maceralar yaşayacağız. Atölyemizin kayıtları ekim ayı ile birlikte başladı. Sınıfımızdaki sandalyelerimiz dolana kadar kayıtlar devam edecek. Katılmak isteyenler için hemen belirtiyim sınıfımızda çok az sandalye var. Yani kayıt için acele etmek gerekiyor.

Daha geniş bilgi için ise Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nin Ziverbey'deki şubesinden bilgi alabilir, 216 348 80 72- 73 numaralı telefonlar aranabilir ya da bana mail atabilirsiniz...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zeugma Film Festivali'nin ardından birkaç söz

Ferhat ULUDERE 08.10.2013

Klişe deyimle; “**şu sıralar sinemanın kalbi Antalya’da atıyor...**” Aslında Türkiye sinemasının öyle kalbinin attığı bir yer yok da biz atıyormuş gibi yapıyoruz. Çünkü reklam değeri yüksek ve en azından bazı yönetmenlerin bazı filmlerine bütçe dağıtacak bir festivale ihtiyacımız var. Bu yüzden de sinemaya kalp masajı yapıyor **Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali**. Bu yıl 50.’si düzenlenen festival haftasonu başladı. Önümüzdeki hafta da yarışmaların sonuçlanmasıyla bitecek; ardında birçok küskün yönetmen ve birçok öfkeli yapımcı bırakacak. Festival jüri seçerken sinemayı değil de reklamı düşündüğü sürece bu kavgalar bitip tükenmeyecek. Bazıları artık Antalya’da “**sinema**” değil “**geçen yılın portakal rekoltesi**” tartışılın diye çıkışarak bir daha katılmayacağını belirtecek ama 51. festivale ilk olarak o bazıları gidecek... Kim kızarsa kızsın Antalya’nın sinema ve sinemacı için cazip bir tarafı var.

Türkiye için bir lüks aslında bu, çünkü Antalya dışında kalan kentlerde bu denklem terse dönüyor. Pek farkında olunmasa da orada sinema kentler için cazip hâle geliyor. Bu kentlerden biri de **Gaziantep**... Türkiye ekonomisinin yükselen değerlerinden ve önemli kentlerinden biri olan bu şehir üç yıldır film festivali düzenliyor. Hatta Antalya’daki gibi valisinden belediye başkanına kadar kentin tüm ileri gelenlerinin hazırolunda beklediği bir festival değil bu. **Kırkayak Kültür Merkezi**’ndeki bir avuç insanın çabalarıyla gerçekleşen bir festivalden bahsediyoruz. Valilik festivale sadece açılış konuşmasını yaparak destek veriyor örneğin... Onun dışında bir iki imza vs... Kültür ve Turizm Bakanlığı yok denecek kadar az bir bütçe ayırıyor... Ama buna rağmen **Zeugma Film Festivali** düzenleniyor. Takipçilerine isim yabancı gelebilir. Çünkü; isim yeni... Festival geçen yıl **Onat Kutlar** adıyla düzenlenmişti.

Basının neredeyse hiç ilgi göstermediği Zeugma Film Festivali’nin açılışı 2 Ekim Çarşamba akşamı **Kendirli Gazi Kültür Merkezi**’nde yapıldı. Gecede yönetmen **Erden Kıral** ve oyuncu **Selda Alkor**’a “**Yaşam Boyu Onur Ödülü**” verildi. Ödül öncesinde her zaman olduğu gibi kentin mülki amirleri ve ileri gelenleri en ön sırada yerini almıştı. Vali Yardımcısı **Mehmet Taşdöğen** konuşmasında Gaziantep’in artık farklı bir biçimde anılmaya başladığını, kentin ekonomisinin ne kadar ileri gittiğini ve bir marka kent olma yolunda hızla ilerlediğini anlattı. Taşdöğen konuşmasında **Zeugma Antik Kenti**’ne değinmese tipik bir protokol konuşması olacaktı yaptığı. Her yerde yapılabilir her yere uyacak cinsten... Taşdöğen festival açılışı olduğu için konuşmasını Zeugma Antik Kenti ile süsledi ama unuttuğu bir şey vardı. Taşdöğen konuşmasında kültür miraslarına sahip çıktıklarından bahsediyordu. Ürettikleri bir kültürden ya da sanat alanında Gaziantep için yaptıkları yeni çalışmalardan değil...

Gaziantep’in marka kent hayaline en güzel cevabı ise festival konuklarından Gaziantep’li yazar **Ahmet Ümit** verdi. Ahmet Ümit; Gaziantep’lilerin son dönem ilgilendiği ve övündüğü ekonomik gelişmenin bir şehri marka kent yapmayacağını herkese hatırlattı. Ve marka kent olma yolunda işadamlarına değil Kırkayak Kültür Merkezi’ndeki bir avuç insana ihtiyaç olduğunu bir kez daha söyledi. Çünkü görülüyor ki Gaziantep de kültürü ve sanatı onlar yaratıp sürdürüyor...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Amerika'da yalnız bir gezgin

Ferhat ULUDERE 15.10.2013

Sizi bilmem ama **"En iyi yol arkadaşı kimdir"** sorusuna benim vereceğim yanıt oldukça nettir... Tabii ki; **Jack Kerouac**... Çünkü o sadece bir yol arkadaşı da değildir; ayrıca bir yoldaştır... Bazen siz onu takip edersiniz bazen o sizi... **Allen Ginsberg**'in deyişiyle **"yeryüzünün en kutsal serserisi"** ve onun metinleriyle tanışmam ilk gençlik yıllarıma denk geliyor. Sık sık yolculuk yaptığımız küçük bir kasabaya, internetin ve internetten kitap siparişinin olmadığı dönemlere rastlıyor tanışıklığımız... Bir kırtasiyenin küçük kitaplığında bulmuştum **"Zen Kaçıkları"**nı... **Nevzat Erkmən** çevirisiyle Söz Yayınları'ndan yayımlanmıştı. **"Zen Kaçıkları"**, **"Zen Budizmi"**, **"D.T. Suzuki"** diye ilerleyen bir okuma listesi üzerinden Beat Kuşağı'nı hatim etmeye kadar gitti bu yolculuk... Yolculuğun en zahmetli yanı ise Jack Kerouac'ın asıl kitabı **"Yolda"**ya ulaşmak olmuştu. Çünkü bahsettiğim yıllarda **"Yolda"**nın bulunması neredeyse imkânsızdı. Bir kere basılmış ve yeni baskısı yapılmamıştı. Kıyı Yayınları tarafından yayımlanan baskıyı bulduğumda inanılmaz sevinmişim. **"Yolda"** büyük kitaptı, ait olduğu dönemin manifestosuydu ama neden bilmiyorum, belki ilk okuduğumdandır **"Zen Kaçıkları"** benim için hep **"Yolda"**dan bir adım daha önde oldu. Onu hep daha çok sevdim.

"Yolda" ve diğer Jack Kerouac kitapları artık neredeyse popüler romanlar kadar kolay bulunan kitaplar. Daha önce farklı yayınevlerinden yayımlanmış ve oldukça dağınık duran kitapları Ayrıntı Yayınları peş peşe yayımlamaya başladı. **"Yalnız Gezgın"** bu seri içinde yayımlanan kitaplardan biri... **Funda Uncu** tarafından Türkçeye çevrilen kitap Amerika'dan Meksika'ya, Fas'tan Fransa'ya ve oradan İngiltere'ye uzanan bir yolculuğun günlüğü... Ülkeler, şehirler, caddeler, insanlar, oteller, binalar, kafeler, barlar, tepeler, nehirler, dağlar, sahiller, limanlar, demiryolları her Jack Kerouac kitabında olduğu gibi **"Yalnız Gezgın"**ın de muhteviyatını oluşturuyor. Daha önce de yazdığım gibi Kerouac yine sadece bir yol hikâyesi anlatmıyor. O kuralı cümleleri, katı biçimsel anlayışları yıkmaya çalışarak edebiyat dünyasını tümünden sarsacak eserler yaratıyor. Kendi kuşağıyla birlikte savaş ekonomisinden tüketim ekonomisine geçen Amerika'nın yaratmaya çalıştığı yeni kültürü ve yeni insanı reddediyor. Onu yıkmaya çalışıyor. Hükümet, insanları toplu hâlde kontrol etmenin daha kolay olacağını düşündüğünden, alışverişlerde bile topluluklar yaratmaya çalışırken, o yalnızlaşmanın değerine vurgu yapıyor, yalnızlığın şarkısını söylüyor. Jack Kerouac ve Beatnikler yeni kurulacak Amerika'ya yeni yaratılacak dünyaya isyan ediyorlar ve **"Yalnız Gezgın"** de bu isyanın bir parçası...

Ayrıntı Yayınları uzun zamandır **William S. Burroughs** ve Jack Kerouac kitapları yayımlıyor... Ne yazık ki bu kitapların yayımlandığı dizinin adı hâlâ Yeraltı Edebiyatı... Başlarda yeni bir dizi açmak elbette imkânsızdı ama kitaplar çoğaldıkça Beat Kuşağı'nı Yeraltı Edebiyatı'nın sınırları içine dâhil etmek iki türe de haksızlık oluyor. Kitaplar o dizi adıyla yayımlandığı için Yeraltı Edebiyatı'na örnek olarak Jack Kerouac romanlarını gösteren hatta Jack Kerouac'ı bir Yeraltı Edebiyatı içinde ürün veren yazar sanan editörler ortaya çıktı. Halbuki Beat Kuşağı Yeraltı Edebiyatı içine dâhil edilemeyecek kadar özel bir edebî tür...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anadilim Lüleburgaz

Otuz beş yıllık yaşamımın yarısından fazlası, tüm şöhretini yıllar öncesinin popüler oyunu “İsim Şehir”den kazanmış bir kentin belleğinde gizli: **Lüleburgaz**’da... Gençlik heyecanı ile terk ettiğimi düşünsem de geri dönüşlerim yatıyor orada. Büyükşehir yorgunluklarında soluklanmalarım, tüm açmazların kaçışları, korkularımın sığınakları, hüznün alkollü geceleri yatıyor orada... Sabaha kadar içmeler birikiyor Lüleburgaz’da bir sokak kenarında. **Edirne Bayırı**’nda atılan sarhoş naraları evlerin duvarlarında yankılanıyor hâlâ. Sokaklarında hüznün dolaşıyor Lüleburgaz’ın... Hayatımın büyük bir bölümü dolaşıyor o sokaklarda. Bayram “**yüzünden**” mi, “**sayesinde**” mi bilmiyorum ama o sokaklarda geçmişime eşlik ettim yine. Bundan önceki gidişlerimde hiç bakmadığım kadar baktım Lüleburgaz’a... Ayık gözlerle taradım tüm köşe bucağını... Eskiyen zamanı gördüm orada. Eskimişti Lüleburgaz... Hiç özen göstermemiş her gidip gelmede eskitmişiz meğerse onu... Dostlarım tanıdık, tanıdıklarım uzak bir anı olmuş yıllar geçer Lüleburgaz yaşanırken...

Yollar eskimiş, binalar eskimiş, insanlar eskimiş biraz... Aynı kalmış, eskimemeyi başarmış bir şeyler var mıydı? Vardı elbette; mesela mahalle aralarında kahvehaneler aynı hâlâ, ama önünde oturan insanlar eskimiş... Bazıları göçüp gitmişler bu diyardan, bazıları onların sandalyelerine oturmuş bu belirsiz bekleyişi sonrakine devretmek için sabırsızlanıyorlar.

Eskimiş sokaklarına bayram gelmişti Lüleburgaz’ın... Ama eskiyen sokakların eli öpülmüyordu bayram gününde bile... Şehir merkezinin uzağı daha da eskiydi. Daha da belli ediyordu kendini yoksulluk. Orada daha da vahşi oluyordu Lüleburgaz... Gündüz gözüyle ortaya çıkıyordu yasak işler... Kimsenin çekincesi yoktu orada. Kimse korkmuyordu kolluk kuvvetlerinden, atanmışlardan ve seçilmişlerden... Kimse çekinmiyordu kentin ileri gelenlerinden... Çünkü hiçbiri girmemişti kuytularına kentin.

Yeni Sanayi’nin uzaktan görünmesiyle insanın içine buruk bir sevinç düşüren Lüleburgaz her zamanki gibi bir çocuk kadar eğlenceli ve acımasızdı... Benim kuşağım için hep böyleydi ne yazık ki... Hayatımızın büyük bölümünü sokaklarında harcadığımız bu kent bir kere bile hâlimizi hatırımızı sormadı bizim. Biz, onun sanatla, edebiyatla yorulmuş evlatları olarak sanat ve edebiyatla bezemek isterken o çareyi hep başka yerlerde aradı. Komşunun çocuğuna imrenen bir anne gibiydi bizim için. Başarılarımız onun sevinci olmadı hiçbir zaman. Biz üzüldüğümüz zaman bizimle üzülmeydi. Kitap fuarlarına, heykel sempozyumlarına, konserlere hep başkalarını çağırdı da bizden haberi yokmuş gibi davrandı. Ya da kentin o en ileri gelenleri öyle davranmasını istedi ondan...

1001 Fıçı Bira’da uzun uzun anlattım Lüleburgaz’ı... Başka kimse onu anlatmamışken anlattım. Başka kimse yazmamışken yazdım ama Lüleburgaz’ın haberi olmadı bundan... Yine de yazdım; çünkü benim anadilimdi Lüleburgaz...

Serkan Yüksel yıllardır heykel yapıyor İstanbul’da. Türkiye’nin dört bir yanında sempozyuma çağrıldı, ne yazık ki Lüleburgaz’dan doğru düzgün davet almadı. Bir kez çağırdılar ama onda da komik bahanelerle Lüleburgaz’ı Lüleburgazlı bir sanatçının heykelinden mahrum ettiler. **Saints ‘N’ Sinners** dünyaca ünlü birçok müzisyen ve grupla birlikte konser verdi ama Lüleburgaz adını bile bilmiyor. Ne yazık ki öğrenmek için zahmete bile girmiyor...

Mükemmel bir günün sonuna geldik

Ferhat ULUDERE 29.10.2013

Kusursuz bir günden anladığımız parkta **sangria** içmek ve hava karardığında eve gitmekti rock müzik tınılarıyla büyüyen bizler için. Malum memlekette sangria kolay bulunmadığından yerine biray koyduk ve parklarda sabahlara kadar içtik... Kusursuz bir gündü bizim istediğimiz... O gün kusursuz bir gündü işte...

Bazen hayvanat bahçesindeki hayvanları beslemek kusursuz bir gündü, üzerimize vazifeymiş gibi yaptık bunu. **"Kabuklu yemiş"** atılmazdı hayvanlara ama biz attık... Sonra sinemaya gittik... Dönecek evi olanlar evlerine döndü... Kusursuz bir gündü yaşadığımız...

Oysaki her sabah aynı güne uyanıyorduk, her gün bir öncekinin tekrarı gibi devam ederken **Lou Reed** dinleyerek günlerin kusursuz olacağına inanıyorduk... Evet, Lou Reed dinlediğimiz zaman günler kusursuz oluyordu... En mutlu zamanı en hüzünlü şekilde anlatmak ona özgüydü çünkü... O hüznün içinde mutluluğu buluyorduk biz, kusursuzluk oradaydı işte. Hüznün içinde küçük küçük çoğalan mutluluklardı onun anlatmak istediği... Her aşk, içinde ayrılığın acısını taşıyor... İşte Lou Reed'in şiirinde vardı bunlar...

"Ne mükemmel bir gün işte/ Seninle geçirdiğime memnunum/ İşte ne mükemmel bir gün/ Beni ayakta tutuyorsun" diye yazar ama bunu bir ayrılık şarkısıymış gibi okurdu Lou Reed... Ve işte bu yüzden belki de kusursuz bir gün yoktu... Sangria içmediğimiz, hayvanat bahçesine gitmediğimiz gibi... Ama yine de Lou Reed günlerin mükemmel olacağına inandırmıştı bizi. Bir kadeh sangria içsek olacaktı sanki...

Kusursuz ve hüzünlü günlerin sonuna geldik artık. Çünkü Lou Reed veda etti bu dünyaya. 71 yaşındaydı ve rock müziğin son 50 yılına damgasını vurmuştu. Şimdi onun yokluğunda **"Perfect Day"**i bilmem kaçınıcı kez yeniden ama her zamankinden daha farklı dinliyorum. Çünkü günler eskisi gibi olmayacak artık. Onun bıraktığı hüzün bir toz bulutu gibi dağılacak havaya, bir sisin içinde gözyaşları düşecek toprağa... Kusursuzluk hüzünden ayrışacak böylece...

Yıllar öncenin tartışmalarını hatırlıyorum... Dergilerin attığı **"rock müzik öldü"** başlıklarını. Buna karşı bağırma çağırma söylenen şarkıları... **"Rock ölümsüzdür"** sloganlarını, **"rock asla ölmeyecek"** diye yükselen çığlıkları... Ama galiba yavaş yavaş ölüyor rock... Her gün daha da yalnız kalıyor... Lou Reed'in gidişi müziği biraz daha yalnızlaştırdı sanki. Müziği biraz daha hüzünlü kıldı... Hiç ölmeyecekmiş gibi duran bu görkemli adamlar yavaş yavaş ayrılırken dünyadan onların yerine alamayacak hiçbir ergen... Onların cenazesi kalkarken dünya ne yazık ki buluş çağında bir valedi alkışlayacak yine.

Lou Reed ardında muhteşem şarkılar bıraktı giderken. Her satırıyla hayranlık yaratan şarkı sözleri, her notasıyla heyecan veren albümler... **The Velvet Underground** ile başlayan müzikal serüven, **Andy Warhol**'un fabrikasında temelleri atılan underground ruh; onun sayesinde bir parçası oldu hayatımızın. **The Velvet Underground** sonrasında tek başına boy gösterdi Lou Reed. **"Transformers"** gibi büyük bir albüme tek başına imza atmayı başardı. Kusursuz bir gün olabileceğine, bu günün hüzünle birlikte anlatılabileceğine ilk o zaman inandı dünya. Birçok insan ilk kez **"Perfect Day"** dinlerken sangria içti, birçok insan Lou Reed sayesinde hayvanat bahçesine gitti ve birçok insan sevgilisinin yanında ne kadar da mutlu olduğunu Lou Reed sayesinde hatırladı. Sadece bunun için bile bir vedayı hak ediyor Lou Reed...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kitap fuarı mı, kitap panayırı mı

Ferhat ULUDERE 12.11.2013

Her yıl okurla- yazarı, kitapla- edebiyatseveri buluşturmak iddiasıyla yola çıkan ama daha ilk günden itibaren bu iddiasından vazgeçip alışveriş merkezi hâlini alan **Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı** 32. kez sona erdi. Ziyaretçi rakamlarının açıklanmasının eli kulağındadır.

Her yıl meslek icabı yayınevlerini dolaşp "**fuarin nasıl geçtiğine**" dair sorular sorduk yayıncılara. Bu yıl gördük ki elimizde mikrofon peşimizde kamera yayınevlerini dolaşmamız oldukça gereksizmiş. Geçen yıl yaptığımız haberi bu yıl da pekâlâ yayınlatabilirmişiz. Çünkü bir yıl içinde ne yayıncılar değişmiş ne de beklentiler. Her yılbaşı gecesi televizyonun bant yayınlarında tekrar eden "**dünya barışı**" dilekleri gibi kitap fuarı için de "**yazarla okurun buluştuğu yer**" tantanaları devam ediyor. Tadı kaçmasına karşın bu sakızı çiğneyen yayınevleri yazarlarına imza günü bile düzenlemiyor. "**Yazarla okur buluşsun**" diyor ama "**benim tezgâhın önü kapanmasın**" telaşında herkes... Yayıncı yeni kitaplarının ilk baskısını mürekkebi kurumadan satmak dileğinde olunca yazar ile okur vuslatı bir başka kitap fuarına kalıyor.

Ağız birliği etmişçesine söylenen aynı lakırdının aksine durumu analiz etmiş yayınevleri yok mu? Elbette var... Mesela onlardan biriyle yaptığımız kısa söyleşide yayıncımız, kitap fuarı için beylik laflar etmektense fuarı "**panayır**" sözcüğüyle tanımlamayı seçmişti. Neresinden bakarsanız bakın haklı bir tanım. Çünkü bir kültür etkinliğinin ötesine geçmiş durumda kitap fuarları. Bolca kitap satışının yapıldığı, yayınevlerinin güçlerini gösterdiği, çok satan yazarın okura sunulduğu, bazı kültürel etkinlikler ile göz boyamaya çalışanların olduğu, yayıncıların topluca bir histeri nöbetine tutulduğu bir alan oldu artık.

Kitap fuarının eğlenceli yanları da yok mu? Elbette var... Okurla yazarı buluşturma derdinde değilseniz ya da okur olup yazar, yazar olup da okur kovalamıyorsanız oldukça eğlenebiliyorsunuz. Uzun zamandır görmediğiniz yayıncı, editör, yazar, çizer birçok arkadaşınızı birarada bulabiliyorsunuz. Kasaba meyhaneleri gibi herkes farklı masalarda bile olsa birarada, hem de Başbakan'a nazire yapar gibi kızlı erkekli, kültüre kültür katma telaşında herkes... Selamlaşmalar, küçük sohbetler vs. derken herkes bir yayınevinin tezgâhına kapağı atmış, orada soluklanıyor. Kimse kimseye "**gavat**" diye bağırıyor... Biz mesela tezgâhı **Yitik Ülke Yayınları**'na sermiştik. **Kadir Aydemir** şaraplı, viskili, pastalı börekli bir tezgâh hazırlamıştı. Tek problem; tezgâh arkasının önünden kalabalık olmasıydı.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da kitap fuarının en önemli sorunlarından biri de öğrencilerine erken yaşta kitap okumayı aşılama çalışan heveskâr öğretmenlerdi. Okullardan alınan izinle kitap fuarına taşınan dersler sadece kitap tezgâhlarında çalışanları ve yayınevlerini değil; İstanbul'un çeşitli yerlerinden güç bela fuara ulaşmış okuru da zorluyordu. Bu öğretmenler elbette büyük bir özveri ile bunu yapıyorlar ama fuar alanındaki karşılığı bundan öteye geçmiyor. Fuar organizatörleri çocuk ziyaretçileri düşünerek hareket etmeli artık... Doğru bir organizasyon yapılarak çocuklar kendileri ile ilgili stantları dolaşabilir, kendilerine ayrılmış yerlerde

oynayabilir ve zaman geçirebilir... Böylece hem yayıncı, hem öğrenci, hem de öğretmen kitap fuarının tadını çıkartabilir.

En büyük hevesleri yayınevlerini dolaşıp ayraç toplamak olan bu çocukların kaç öğretmenlerini kırmayıp kitap okuru oluyor merak ediyorum. Mesela fuara **Beylikdüzü**'ne taşındığı ilk yıl gelen öğrenci kafilesinin içinde edebiyatla ilgilenen kaç tane öğrenci çıktı. Kaç öğrencinin içine kitap fuarında yazar olma sevdası düştü... Kaç öğrenci bir üst sınıfa geçtiğinden kitap fuarına gelmek istedi merak ediyorum... Ama asıl merak ettiğim o topladıkları ayraçlarla ne yaptıkları... Güzel bir oyun buldularsa bilmek ve oynamak isterim...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Akademi Kitabevi ve yazarlık atölyesi

Ferhat ULUDERE 19.11.2013

 Akademi Kitabevi ve yazarlık atölyesi **Akademi Kitabevi**; nisan sonu yaptığı açılıştan bu yana **Kadıköy**'ün entelektüel hayatı için vazgeçilmez bir yer hâlini aldı. **Muzaffer Olca** ve **Özcan Sapan**'ın hoşgörüsü sayesinde haziran ayından beri *İMC TV*'de yayınlanan **Kültür Sanat Söyleşileri**'nin Kadıköy çekimlerini orada yapıyoruz... Bazen alt katı darmadağın ediyoruz; hatta bazen dinlenmeye çalışan müşterilere rahatsızlık bile veriyoruz, ama buna rağmen herkes rahat çalışmamız için elinden gelini yapıyor...

Caferağa Kapalı Spor Salonu karşısında açılan Akademi Kitabevi; Kadıköy için yeni bir mekân sayılabilir ama Türkçe edebiyat için hiç de o kadar yeni değil. Yaşı tutan edebiyatseverler hatırlayacaktır; çünkü tevellüdü yetmişli yıllara dayanıyor... **Hadi Olca**'nın **Kasımpaşa**'daki **Gemi Kitabevi** adlı mekânını 1971 yılında **Nişantaşı**'na taşınmasıyla başlıyor Akademi Kitabevi'nin macerası. Önceleri Gemi Kitabevi'nin müdavimleri Nişantaşı'nın yolunu tutuyor daha sonra dönemin seçkin yazarları, şairleri, gazetecileri aşındırmaya başlıyor Akademi Kitabevi'nin kapısını... 1991 yılında ekonomik ve dönemin bilindik sorunlarından dolayı kapanana kadar Akademi Kitabevi; Türkçe edebiyatın nefes aldığı yer olarak biliniyor. Açık kaldığı süre boyunca sadece bir kitabevi gibi de işlemiyor Akademi Kitabevi... Bir uğrak yeri, bir buluşma noktası olarak işliyor... 1979 yılında **Akademi Ödülleri** verilmeye başlıyor. **Yaşar Kemal**, **Adalet Ağaoğlu**, **Vedat Türkali** gibi isimlerin değerlendirmeleri sonrasında dönemin genç yazarları ödüllendiriliyor. Edebiyatın hemen hemen tüm dallarında verilen bu ödülleri kazananlar arasında **Ahmet Altan**, **Murathan Mungan**, **Nevzat Çelik**, **İnci Aral**, **Feyza Hepçilingirler**, **Erendiz Atasü** gibi isimler yer alıyor.

Uzun bir aradan sonra Akademi Kitabevi'nin kurucusu **Hadi Olca**'nın oğlu **Muzaffer Olca** ve **Chiviyazıları** Genel Yayın Yönetmeni **Özcan Sapan** tarafından yeniden ama bu kez Kadıköy'de açılan Akademi Kitabevi kaldığı yerden devam ediyor edebiyat hayatına. Hadi Olca nerede ve hangi anlayışla bıraktıysa öyle idare ediliyor mekân ve özelde Kadıköy genelde İstanbul'un kültür sanat hayatına yeni alışkanlıklar kazandırmayı amaçlıyor. Öncelikle Akademi Ödülleri yakın zamanda yeniden verilmeye başlanacak. Kitabevinin duvarında iftihar listesi gibi asılan o panoya yeni isimler eklenecek ve Akademi Kitabevi yeni yazarlar ve okurlar ile daha da büyüyecek gibi görünüyor.

Akademi Kitabevi'nin alt katında bulunan geniş kütüphane bir dizi atölyeye de mekân oluyor. Hatta bir süre önce Müjdat Gezen Sanat Merkezi bünyesinde **Yaratıcı- Yazarlık Kursları** düzenleyeceğimizi bu köşeden duyurmuştum. Lakin hevesle başladığımız çalışma birtakım aksaklıklardan dolayı gerçekleşemedi. Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nde yapmaya çalıştığımız atölye programında bir dizi değişiklik yaparak bunu **Akademi Kitabevi** bünyesinde gerçekleştirmeye karar verdik.

Atölyeye katılmak isteyen arkadaşlarla birlikte üç ay boyunca hafta içi bir akşam Akademi Kitabevi'nin kütüphanesinde biraraya geleceğiz. Hem yazım tekniklerini, hem edebiyat, hem de yazdıklarımız üzerine kafa yoracağız. Yapacak daha iyi bir şeyiniz yoksa sizleri de bekleriz... Konu hakkında detaylı bilgi almak için bana mail atmanız yeterli olacaktır...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ahmet Kaya'yı Suphi'ye sorun

Ferhat ULUDERE 26.11.2013

Geçen hafta **Ahmet Kaya**'ya sahip çıkma kampanyası yaşandı bu ülkede. Başbakan Ahmet Kaya hakkında konuştuktan sonra iktidar gazetelerinin köşe yazarları da aldıkları icazet ile birlikte "**Ahmet Kaya sen bizim her şeyimizsin**" minvalinde bir tezahürata başladılar. Ahmet Kaya ile ilgili kişisel anılarını anlatan arkadaşlarımız bile oldu köşelerinde... Malum köşe yazarlarının bir konu hakkında yazması için önce Başbakan'ın konuya nasıl yaklaşılacağını belirlemesi ve konuyu en azından grup toplantısında yüksek bir sesle haykırması gerekiyor. Zira Başbakan ile ters düşmeyi kimse göze alamıyor. Aceleci davranıp kazaya kurban giden bakanlar bile var neticede... Hâliyle Ahmet Kaya konusunu da ilk önce açan Başbakan oldu. Önce **Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü** müzik alanında Ahmet Kaya'ya verildi. Hemen akabinde **Ahmet Kaya** ve **Gezi Parkı** arasında bir denklem yaratıldı. Hükümet nezdinde Gezi Parkı Direnişi'nin müsebbipleri bulunmadığı için bu tip durumlar sık sık karşımıza çıkacak gibi. Başbakan'ın denklemine göre Gezi Parkı'nda hükümeti protesto edenler ile Ahmet Kaya'yı linç etmek isteyenler aynı kişiler... Hâlbuki **Başbakan daha camide içi içildiğine dair iddialarını kanıtlayan kasetleri kamuoyuyla paylaşmış değil**. Gezi Parkı konusu açılacaksa önce bu iddia kanıtlanmalı sonra hükümeti orada kimlerin protesto ettiğine dair fikir yürütülmeli...

Başbakan'ın Ahmet Kaya denklemi sonrasında herkes bir ağızdan başladı Ahmet Kaya hakkında bir şeyler söylemeye. Seveni sevmeyeni Ahmet Kayacı oldu. 1999 yılında hükümetin Kürt politikaları yüzünden linç edilmek istenen Ahmet Kaya şimdi başka bir hükümet tarafından neredeyse korunmaya alındı. Çünkü **Ahmet Kaya; AK Parti'nin barış mesajları için oldukça gerekli bir figür**. Konu hakkında kafa yormaya hevesli arkadaşlarımız Ahmet Kaya'nın neden şimdi hatırlandığına dair bir şeyler de yazsalar fena olmaz. Çünkü bunu açıklamadıkları sürece ne Başbakan'ın ne de kendilerinin aniden gelişen bu Ahmet Kaya sevdasını samimi bulacağım...

Başbakan'ın Ahmet Kaya ve Gezi Parkı denkleminde sonra Magazin Gazetecileri Derneği Ödül Töreni'nde hep bir ağızdan şarkı ve marş söyleyenler büyük bir telaşa kapılmış durumda. Ahmet Kaya'ya yaşattıkları linç gecesi

şimdi kapılarını çalıyor. Hem de Başbakan tarafından dillendirilmiş olarak... Bundan korktukları için de gördükleri gazeteciye açıklama yapar oldular. *Twitter*'dan fotoğraflar paylaşıldı. Fotoğraftakiler neden orada olduklarını anlattı, fotoğrafta olmayanlar bile **"ben o gecede yoktum"** diye kalabalığa seslendi.

Bir de **"Ahmet Kaya yaşasaydı ne olurdu"** sorusuna cevaplar verildi. Ahmet Kaya yaşasaydı Gezi Parkı'nı desteklerdi, kesin AK Partili olurdu vs... .

Kısacası barışın Ahmet Kaya hakkında yazılıp çizilenlerle gelmeyeceğini hepimiz biliyoruz. Ama **Tayyip Erdoğan da dâhil iktidarlar Ahmet Kaya türkülerini can kulağıyla dinleseydi bu ülkede barış çoktan gelmişti**. Köşe yazarlarının unuttuğu bir şeyi hatırlatmak istiyorum. **Ahmet Kaya sosyalistti ve her zaman ezilenlerin yanındaydı**. İktidar kime zulüm yapıyorsa Ahmet Kaya onun yanındaydı. İşte bu yüzden Recep Tayyip Erdoğan'ın şiir okuduğu için hapse atılmasına karşı çıktı. **Eğer Ahmet Kaya yaşasaydı: Bugün Uludere'de yaşananların hesabını soran türküler söylüyorduk onun sözleriyle. Ceylan'ı vuranları unutmamıştık. Gezi Parklarında ölenleri onun ağıtlarıyla anıyorduk**. Böyle olacağına inanmıyorsanız Ahmet Kaya türkülerine bakın, **Bedirhan'a** sorun kimdi Ahmet Kaya diye? **Nazlıcan'a** sorun... **Suphi** size cevap verecektir muhakkak. Ya da tezgâhtar **Nebahat**... Ondan yanıt alamazsanız **Yorgun Demokrat** ile rakı için... Onlar en doğru cevabı verecektir size...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sinemayı kente getirmezsensiz...

Ferhat ULUDERE 10.12.2013

13. Cuma 'yı sinemada izleyecek kadar küçükken Belediye Sineması vardı doğduğum kasabada. Her haftasonu tek bir bilet fiyatına üç film izlerdik. En çok ablamla giderdik sinemaya, film aralarında bir şeyler yer bütün günümüzü orada geçirirdik. Bu zamanların en keyifli yanı ise film izlerken içtiğimiz gazozlardı. Ablam içer miydi anımsamıyorum ama ben Lüleburgaz'a özgü Şifa Gazozu'nun tadına doyamazdım. Belki başka bir marka bilmediğimizden, belki de gerçekten güzel olduğu için severdim onu... Film aralarının en keyifli içkisiydi o... Sonra sinema ansızın kapandı. Sanata zerre kadar değer vermeyen bürokratların aldığı karar yüzünden sinemasız bir kasabada büyümek zorunda kaldım. İşte bu yüzden sinemasız bir kentin ne demek olduğunu iyi biliyorum. Sinema kapandıktan birkaç yıl sonra video dönemi başlamasaydı sinema sanatına ilişkin tüm birikimimiz TRT'de yayınlanan Kemal Sunal filmlerinden öteye geçmeyecekti. Seksenli yılların sonlarında Trakya'da durum ne yazık ki böyleydi... Ama ülkenin başka yerlerinde benzer sıkıntılar hâlâ yaşanıyor. 2013 yılının aralık ayı itibarıyla Sinop'ta hâlâ bir sinema salonu yok. Kentin sineması kapanmış. Kimse de sinemaya sahip çıkmamış.

Sinop; kentte sinema olmadığı için Gezici Festival ile bu özlemini gideriyor. Yani kente yılda sadece üç gün sinema geliyor. Sinemanın bu yılki kısa ziyareti esnasında 19. Gezici Festival ile birlikte Sinop'a gitme şansımız oldu. Her festival açılışında olduğu gibi 19. Gezici Festival'in açılışında da kentin ileri gelenleri kürsüye çıkıp konuşmalar yaptı. Vali Yavuz Selim Köşger ve Belediye Başkanı Baki Ergül'ün konuşmalarının ana fikri kentte sinema olmayışı ve bunun ne kadar büyük bir kayıp olduğuydu. Bir kentin belediye başkanı ve valisi sinemanın

bir eksiklik olduğunu anladıkları hâlde neden hemen harekete geçmezler ki? Festivallerde benzeri mevki sahipleri tarafından sinema sanatına dair umut dağıtıldığını hepimiz biliyoruz. Genelde bu, günü kurtarma konuşmalarından hiçbir sonuç çıkmadığı da malumunuz.

Lüleburgaz Belediye Sineması'nı kentinde sinema olmayan ve sinemanın tekrar açılmasına dair umut dağıtan Belediye Başkanı Baki Ergül için yazdım. Benim gibi birçok çocuk o sinemada izledi ilk filmlerini, birçok erkek âşık olduğu kızın elini tutmaya ilk o sinemada yeltendi, genç kızlar sevgilileriyle o sinemada buluştu, o sinema insanlara türlü türlü hikâyeler anlattı. Lüleburgaz'da insanların hayalleri üzerine kepenk indiren o belediyeciler hayatta değillerdir artık. Ama onların yaptığı hatalardan öğrenilecek bir sürü şey var. Madem kentin sinema sahibi artık film oynatmak istemiyor. Yeni bir girişimci beklemek yerine sinemayı neden belediye açmasın. Sinemanın ihtiyaç olduğu en yetkili ağızlarca söylendiği hâlde harekete neden geçilmiyor? Hem seneye Gezici Festival kente geldiğinde filmler belediye sinemasında gösterilir.

Sinemayı kente siz getirmezsensiz ileride yapılması muhtemel bir alışveriş merkeziyle birlikte sinema tekelleri getirecek. Siz de sineması olan bir kentte festival için yer bakıyor olacaksınız. Benden söylemesi...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İktidardan önce gidip izleyin

Ferhat ULUDERE 17.12.2013

İktidarın tiyatroya karşı aldığı tavır, uyguladığı sistematik baskı ve yıpratma politikası artık alenen ortada. İktidar bu baskıcı tutumunu hiçbir zaman saklamadı ama mesleğin erbapları hep görmezden geldi. İktidarın Ankara'da sakızla başlattığı nefret projesi Duru Tiyatro'ya kolluk kuvvetlerinin baskınına kadar ilerdi. Emre Kınay'ın senelerce çabalayıp yoktan var ettiği Duru Tiyatro'nun içinde polisler cirit atıp tiyatro kapatmaya çalışırken iktidarın Kültür ve Turizm Bakanı Manavgat'ta konuşma yapıyordu. Başbakan'ın Manavgat mitinginde açılış konuşması yapan Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik, Manavgat ve Antalya belediyelerini kazanırlarsa bakanlığın ismini değiştireceğine dair söz verdi. Tiyatrolar polis zoruyla kapatılırken iktidarın "kültür ve sanat"tan sorumlu kişisi bakanlığın adını "Kültür ve Turizm Manavgat Bakanlığı" olarak değiştirme niyetinden bahsediyordu. (Eskiden gittikleri kasabayı il yapacaklarını haykıran politikacıların ileri demokrat hâli bu olsa gerek... Değil mi?)

Şimdiye kadar kültür ve sanata dair tek bir kelime etmemiş birinin, belli ki idareten başında olduğu kurumun ismi sadece Manavgat Bakanlığı olsa ne değişir Kültür ve Turizm Manavgat Bakanlığı olsa... Tiyatroyu polisler bastı ötesi var mı bunun?

Tiyatro her zamankinden biraz daha zor bir dönem yaşıyor bu ülkede. Başta sanattan ve sonra hayatın tüm alanlarından muhalefetin çıkarılmasını isteyen iktidarın bu tutumuna rağmen güzel şeyler de yok değil. Tiyatroadam tarafından sahnelenen Arturo Ui'nin Önlenebilir Tırmanışı mesela... Bertolt Brecht'in 1941'de yazdığı ve ilk kez 1958 yılında sahnelenen oyun Arturo Ui adlı bir katilin güç yürüyüşü üzerinden Hitler'in yükselişine odaklanıyor. Bertolt Brecht, Arturo Ui'nin yükselişi için "önlenebilir" diyor ama ne Almanlar

önleyebildi bu yükselişi ne de biz becerebiliyoruz.

Tiyatroadam, böylesine zor bir zamanda oldukça zor bir oyun sahneye koyuyor. Bi'Şey öncesinde Bir Heves Bir Kalas başlığı altında sadece tiyatro eleştirileri yazdığım dönemi takip edenler ekibin Generaller, Savaş ve Barbekü ile Babaannem Yüz Yaşında adlı oyunların hakkında yazdığım yazıları hatırlayacaktır. İki oyunu da oldukça başarılı bulmuş hatta Babaannem Yüz Yaşında'ya hayranlığımı içtenlikle belirtmişim. Türkiye'de tiyatro adına doğru işleyen bir ödül mekanizması kurulmuş olsaydı oyun bol bol ödüllendirilirdi, ama nafile...

Ümit Aydoğdu'nun yönettiği oyunda Aşkın Şenol, Ayça Koyunoğlu, Berk Yaygın, Çetin Kaya, Deniz Özmen, Fatih Koyunoğlu, Gökhan Azlağ ve Neslihan Arslan rol alıyor. Bu sekiz oyuncu oyun boyunca otuzun üstündeki karaktere dönüşümlü olarak hayat veriyor. Oldukça meşakkatli olan bu rol değişimi ve geçişleri başarıyla yapıyorlar ve seyirci oyunu takip etmekte zorlanmıyor. Oyun hakkında olumsuz tek bir şey söyleyebilirim o da oyunun müzikleri. Şu dönemde tiyatronun en çok ihtiyaç duyacağı Epik Tiyatro ruhunu daha da yakalayabilmek için müziği oyuncular sesleriyle kendileri yapıyor. Başlarda iyi giden müzik daha sonra, özellikle sesler yorulunca aksamaya başlıyor. Bazen diyalogların önüne çıkıyor bazen de gerisinde kalıyor...

Her sezon tiyatro edebiyatının en başarılı metinlerini sahneye aktaran ekibin elinden çıkan Arturo Ui'nin Önlenebilir Tırmanışı "çerçeveyi" görmek isteyenler için oldukça önemli bir çalışma diye düşünüyorum. Oyun bir aksilik olmazsa her perşembe Ortaköy Afife Jale Sahnesi'nde izlenebilir. İktidardan önce gidip izleyin derim.

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hobbit'e dair bazı şeyler

Ferhat ULUDERE 24.12.2013

Yazının başlığına bakıp da 13 Aralık'ta vizyona giren **Hobbit: Smaug'un Çorak Toprakları** hakkında gecikmiş bir yazı olarak düşünmeyin bunu. Filmi vizyona girdiği gibi izlemiş olsam da film hakkında söz söyleme önceliğini sinema yazarlarına bırakmak zorunda hissettim kendimi. Neticede kırk yılın başı sinema hakkında yazan biri olarak Hobbit'in vizyona girişini fırsat bilip rol çalmak ayıp olacaktı. İşte bu yüzden de Hobbit hakkındaki yazım bu haftaya sarktı.

Peter Jackson ile "**Orta Dünya**" **George Lucas** ile **Star Wars** gibi oldu artık. Birbirini tamamlayan iki parça... Yakın zamanda **Tolkien**'in pabucu dama atılacak ve herkes "**Orta Dünya**" deyince Peter Jackson'ı anacak diye korkmuyor değilim ayrıca... İlk uyarılamanın 2001 yılında vizyona girdiğini düşünürsek; Peter Jackson son yıllarını bu seriye adanmış durumda. Bu adanmışlığa rağmen **Hobbit: Beklenmedik Yolculuk**, yönetmeni bilmem ama bir izleyici olarak beni hayal kırıklığına uğratmıştı. Filmi ister istemez **Yüzüklerin Efendisi**'nin son filmi **Kralın Dönüşü**'nü ile mukayese ediyorduk ve **Kralın Dönüşü** daha ağır basıyordu. Yönetmen de haksız sayılmaz elbette. Elinde **Yüzüklerin Efendisi** kadar karanlık ve etkileyici olmayan bir roman vardı. Bu yüzden **Hobbit: Beklenmedik Yolculuk** üçboyut sosuna batırılmış bir çocuk filmi gibi kalmıştı diğerlerinin yanında.

Hobbit: Smaug'un Çorak Toprakları için aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Çünkü Peter Jackson bu kez dengeyi bulmuş ve daha karanlık, hatta *Yüzüklerin Efendisi Üçlemesi*'nden bile daha karanlık bir film ortaya çıkarmış. Açıkçası böylesine karanlık ve başarılı bir film beklemiyordum. *Hobbit* pastelliğinde olacak gibi düşünüyordum her şeyi. İlk filmdeki komik cüceler gitmiş, vatanlarını geri almak için cümle âlemin gördüğü en büyük güç ile savaşmaya hazır bir ordu gelmiş onların yerine. Eğer ilk filmdeki cüceler dağın içine girip Smaug ile karşı karşıya kalsalardı yönetmene hayallerimize karıştığı için itiraz edecektim.

Ben itiraz etmedim ama itiraz edenler de yok değil... **Bristol Üniversitesi**'nde geçmiş iklim değişimleri üzerine uzman olan **Dr. Dan Lunt**, Peter Jackson'ın filmi yanlış yerde çektiğini söylüyor. Orta Dünya'nın iklimini yeniden yaratmak için kolları sıvayan ve Tolkien'in haritaları üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapan biliminsanının bulgularına göre filmler çekilirken iklim pek gözönünde tutulmamış. Mesela **Hüküm Dağı** çevresindeki iklimde **Los Angeles**'ın meşhur sisine benzer bir etki yaratan volkanik kül varmış. **Shire** kenti iklim bakımından en çok İngiltere'deki **Leicestershire**'in yanı sıra Yeni Zelanda'nın **Dunedin** kentini andırıyormuş. Lunt'a göre yönetmenin hatası da burada başlıyormuş. O, filmin adanın kuzeyinde değil güneyinde çekilmesi gerektiğini düşünüyor.

Bu tartışma nereye varır bilmiyorum ama ben *Hobbit* gündeme gelmişken Orta Dünya hayranlarına bir kitap önermek isterim. **Paul Erickson**'un Türkçede Aylak Kitap etiketiyle yayımlanan kitabı **Wobbit**, adından da anlaşılacağı gibi oldukça eğlenceli bir *Hobbit* kitabı. Ama tabii Tolkien'in masalından biraz farklı... Kitap "**Tolkien işsiz bir bankacı olsaydı nasıl bir roman yazardı**" sorusuna odaklanıyor ve böylece Bulbo Bunkins adlı karakteri yaratıyor. Hobbitlerden aşağı kalır yanı olmayan bu Wobbit, 13 banker cüce ve kötü şöhretli büyücü Dangalf ile birlikte maceraya atılıyor. Amaç yine aynı; cücelerin hazinesini ejderhanın elinden geri almak. Özellikle resort işletmecisi elflerle kitap boyunca eğlence neredeyse garantili.

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Neler neler olmuş 2013 yılında

Ferhat ULUDERE 31.12.2013

Bir grup "**dindar gencin**" Sultanahmet Meydanı'nda **Noel Baba** dövmesinin ardından 2013 yılı sona erdi. Başka kültürlerin İslam kültürüne yaptığı saygısızlığı cezalandırmak için ortalığı ayağa kaldıran gençliğimiz nedense başka bir kültürün inanç figürüne bu saygısızlığı yapmakta çekinmedi. Hatta kendini haklı gördü. Yolsuzluk ortalığı sarmışken "**yılbaşı kutlamayın**" diye manşet atan gazetecilerin ekmek yediği bir ülkede Noel Baba dövmesinin bir nefret suçu olduğunu söyleyecek kimse çıkmadı ortaya...

Temsili Noel Baba dövme töreniyle nihayete eren 2013 senesi 6 Ocak'ta **Metin Kaçan**'ın intiharı ile başlamıştı. İntihar haberi öncesinde Metin Kaçan'ın ortadan kaybolduğuna ilişkin haberler duyuldu. İlk başta kimse kulak asmamıştı bu kayıp haberine, çünkü Metin Kaçan'dan beklenmedik bir şey değildi bu... Bir şekilde ortaya çıkar diye düşündük ama o ortaya çıkmamış cesedi sahile vurmuştu.

Dünya, Altın Küre ve Bafta alan **Ben Affleck** ve filmi **Argo**'yu konuşurken Türkiye ressam **Burhan Doğançay**'ın ölümü ile sarsıldı. Ben Affleck En İyi Film Oscar'ını aldı, haftasına **Müslüm Gürses** veda etti...

Müslüm Gürses'in ölümü arabesk müziğin de artık eskisi gibi olmayacağını habercisiydi. Son yıllarında özellikle entelektüeller tarafından desteklenen ve Müslümcüleri kızdıracak denli ilginç çalışmalar yapan Gürses'in ölümü Türkiye çapında büyük bir etki yarattı... Ama cenaze töreninin en renkli tarafı Müslümcülerin babalarını entelektüellerden geri alma çabasıydı. Sadece Müslüm Gürses'i yitirmedik 2013'te ama bu beni üzen üç ölümden biriydi. **Reign in Blood** gibi tüm zamanların en iyi heavy metal albümüne imza atmış **Slayer**'ın efsane kadrosundan **Jeff Hanneman** ve rock tarihinin en önemli müzisyenlerinden **Lou Reed**'in ölümleri 2013 yılının hüznleriydi...

2013 yılında bir şairin vedasına da tanık olduk. İlk gençliğimden beri şiirlerini satır satır ezberlediğim, ucuz şaraba meze yaptığım, sarhoş sesimle defalarca okuduğum **İsmet Özel**, şiiri bıraktığını açıkladı. "**Şiiri bırakmak**" ne demek bir türlü anlamadım... Yani şimdi İsmet Özel hiç mi şiir yazmayacak? Yoksa şiir yazacak da kimseye mi göstermeyecek? Yoksa onun şiiri bırakması da Teoman'ın müziği bırakması gibi mi olacak? Umarım 2014 yılında bu soruların cevaplarını bulabilirim.

Ölümleri, terk edişleri ve isyanlarıyla bir başkaydı 2013... İktidar ve tiyatro arasındaki savaş 2013 yılında daha da çekişmeli hâle geldi. İktidar Gezi Parkı Direnişi'ne destek veren tiyatrolara artık yardım yapmayacağını açıkladı. Hatta verdiği parayı geri istemeye bile kalktı. "**Biz para vermeksek memlekette tiyatro olmaz**" diye düşünen ve kendini tiyatro karşısında nimetten sayan bu kurula rağmen 2013 yılında tiyatro yükselişini sürdürdü. Tiyatro 2014'te daha da yükselecek gibi duruyor. Aynı ekip tiyatrodan sonra yılın sonuna doğru sinemaya da ayar vermeye kalktı. "**Filmleri ahlaklı yapın valla para vermeyiz**" gibi açıklamalar yaptılar...

İktidar basını Gezi Parkı Direnişi karşısındaki şaşkınlığını gizleyemezken **Memet Ali Alabora**'nın oyunu "**Mi Minör**"ü Gezi Parkı'nın provası olarak değerlendirdi. İşin tuhafı faiz lobisi, birtakım güç odakları, "**camide içki içtiler**" diyen Başbakan da basının bu yaklaşımını beğendi ve Memet Ali Alabora'yı Gezi Parkı Direnişi'ni örgütlemekle suçlamaya başladı. Aynı ekip 2014'e girerken yolsuzluğu yapanı cezalandırmak yerine yolsuzluğu ortaya çıkarana kızmakla meşgul.

2013 yılına kanımca iki roman damga vurdu. Biri **Sabit Fikir** dergisinin "**2013 yılının öne çıkan 50 romanı**" anketinde ilk sırayı alan **Hasan Ali Toptaş** imzalı "**Heba**" diğeri ise **Yaşar Kemal**'in "**Tek Kanatlı Kuş**" adlı çalışması. Yazdıklarını her zaman severek okuduğum Hasan Ali Toptaş'ın bence en başarısız romanı olan **Heba**'nın böyle bir seçkiden nasıl birinci çıktığı konusunda hâlâ şüphelerim var. Dil ve konu arasında dengenin bir türlü sağlanmadığı bu roman benim için 2013 yılının hayal kırıklığıydı. Telefon rehberi yazsa okuyacağım Yaşar Kemal'in "**Tek Kanatlı Kuş**" adlı çalışması ise oldukça önemli bir ticari başarıydı. Bir roman girişi "**roman**" olarak okura sunuldu...

2013 yılında bu satırlara sığamayacak kadar şey oldu ve 2014 yılında da olacak. Bakalım 2014 yılının son yazısında bu satırlarda neler yer alacak...

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ayakkabı kutusuna nota koymak suçtur

Ferhat ULUDERE 07.01.2014

Bilmiyorum farkında mısınız ama Türkiye’de artık yeni bir protesto biçimi ve yeni bir suç aleti var. Yeni kuşak protesto iktidara **ayakkabı kutusu** göstermek ile gerçekleşiyor. Mesela polis geçenlerde AK Parti binası önüne ayakkabı kutusu bırakmak isteyenlere izin vermedi. Çünkü ayakkabı kutuları çevreyi kirletiyormuş. Yılın son günlerinde Türkiye’nin çeşitli illerindeki Türkiye Halk Bankası’nın önüne gidip ayakkabı kutusu bırakan vatandaşlar oldu... Mağdur edebiyatıyla iktidara gelenlerin mağdur ettiği insanların böylesine bir protesto yapmasından doğal bir şey yoktu. Doğal olmayan şey ise Gezi Parkı Direnişi sırasında **“tencere tava çalmayı”** suç ilan eden iktidarın şimdi de ayakkabı kutusunu suç aleti saymaya başlaması. Kullandığı biber gazını, plastik mermiyi, kimyasal katılmış tazyikli suyu, polis kurşununu suç aleti olarak görmeyen hükümet sıradan bir ayakkabı kutusundan korkar oldu...

İktidardakilere **Jason Voorhees** gibi görünen ayakkabı kutusu bir yılbaşı konserinde karşımıza çıktı. **Antalya Devlet Senfoni Orkestrası**’nca düzenlenen yılbaşı konserinde sahne alan **Vokaliz** grubu **notalarını bir ayakkabı kutusuna koymuş** ve sahneye öyle çıkmıştı. Hatta bu korkutucu nesneyi ihtiyaç duyacakları bir yere koymuşlardı. Bir müzisyenin ya da bir grubun sahnede notalarını nasıl muhafaza etmesine dair bir kural var mı? Elbette yok. İsteyen notasını istediği yere koyar... Peki, grubun sahneye nasıl çıkacağına dair bir yönetmelik var mı? Varsa bile eminim o yönetmelikte **“sahneye ayakkabı kutusu ile çıkılmaz”** diye bir madde yoktur... Tüm bunlara rağmen konser sonrasında Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü tarafından grup hakkında soruşturma başlatılıyor. Grup, Antalya Devlet Senfoni Orkestrası bünyesinde olmadığı için haklarında bir işlem yapılamıyor ama müdüriyet kafasına göre açtığı soruşturmayı yine kafasına göre cezalandırıyor. Bundan sonra grubu bünyesindeki etkinliklere davet etmeme kararı almış. Hatta müdüriyet bundan sonra daha dikkatli davranacakmış. Herhâlde konsere çıkan herkesin eşyalarına bakacak ve ayakkabı kutusu olanların konserlerini iptal edecekler...

Vokaliz protestosunda sonuna kadar haklıdır. Burada hatalı olan kendini bu protestoyu cezalandırmak zorunda hissedenlerdir. Ama AK Parti’nin 11 yıllık iktidarı boyunca bu, defalarca yapıldı. Hangi alanda olursa olsun sanatçılar AK Parti ile uzlaşmak zorunda bırakıldı. Bazıları iş yapabilmek için AK Partili oldu bazıları ise öyle görünmek zorunda kaldı. AK Parti döneminde hacca ve umreye giden popüler sanatçı haberlerinin neden bu kadar arttığını düşündünüz mü hiç?

11 yıl içinde çok az sanat insanı **Vokaliz** kadar cesaretli olabildi. Ve yaptıkları protestonun karşılığında grup AK Parti’nin bünyesinde yönetilen pek çok kurum ve kuruluşun sahnesine çıkamayacak. Olası bir sürü işi iptal olacak. İktidar tiyatroyu, sinemayı, kısacası kendi muhalif olanları nasıl cezalandırıyor ve kimse ses çıkarmıyorsa iktidarın en küçük birimleri de ellerindeki yetkiyi abarta abarta kullanıyor. Ama tabii ki güçlerini başkanlarından alıyorlar. Çünkü o da Akhisar’daki toplu açılış töreninde kendisine ayakkabı kutusu gösteren bir vatandaş polislere gözaltına alırken sesini çıkarmamıştı.

Artık ayakkabı kutusuna koyacakların bir listesi yapılmalı. Kutuya rüşveti, yolsuzluğu ve kirli paraları koyarsanız suç işlemiş olmazsınız. Hatta biri size suçlu derse karşısında basını, bakanları, hatta **“yedirmeyizcileri”** bulur. Ama ayakkabı kutusuna nota koyarsanız suçlu olursunuz.

Kültür Bakanlığı'nın sevdiği filmler

Ferhat ULUDERE 14.01.2014

Geçen hafta Kültür ve Turizm Bakanı **Ömer Çelik**, Türkiye sinemasının 100. yılı vesilesiyle devlet erkânının yabancı konuklarına verilmek üzere bir DVD seti hazırladı. Bu set bazı gazetelerde haber oldu, belki gözünüze ilişmiştir. Bakan Çelik, Türkiye sinemasının 100 yıllık macerasını özetleyen yedi filmlik set için bir de önsöz kaleme almış ve şöyle diyor: *"Türk sinemasının son dönemde büyük bir gelişme kaydederek ortaya koyduğu seçkin eserlerle uluslararası alanda beğeniyle takip edilir hale gelmesi ülkemiz açısından önemli bir kazanımdır. Gün geçtikçe gelişen ve marka değerini gün geçtikçe güçlendirerek yolunda emin adımlarla ilerleyen Türk sinemasının bu nadide örneklerini siz değerli dostlarımızla paylaşmaktan büyük bir mutluluk duyuyoruz..."*

"**Türkiye sinemasının marka değeri ve gelişmesi**" gibi sözcüklerle önsöz yazan birinin sinemayı desteklediğini düşünürsünüz değil mi? Ama Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından sinema filmlerinin desteklenmesi hakkındaki yönetmelikte yapılan değişiklik sonrasında bunları söylemek pek mümkün olmayacak. Amacım yeni yönetmeliği tekrardan tartışmak değil. Bakanlığın hazırladığı sete göz atmak. Ömer Çelik'in devletin yabancı konuklarına vermek için hazırladığı yedi filmlik listede şu filmler yer alıyor:

Memduh Ün: Üç Arkadaş

İsmail Güneş: Ateşin Düştüğü Yer

Seyfi Teoman: Bizim Büyük Çaresizliğimiz

Yavuz Turgul: Eşkiya

Ahmet Uluçay: Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak

Yılmaz Erdoğan: Neşeli Hayat

Mahsun Kırmızıgül: New York'ta 5 Minare

Bu listedeki filmleri kimin seçtiğini gerçekten merak ediyorum. Çünkü 100 yaşını kutlayan Türkiye sinemasını bu yedi filmle özetleyen kişinin sinema bilgisinden şüpheliyim. Bu liste, biri beğendiği filmlerin sıralamasını yapmaya kalkarsa ortaya çıkar sadece. Bakanlığın, Türkiye sinemasının 100. yılında böyle bir DVD seti yapılacaksa sinema yazarlarına ya da sinemaya kafa yormuş insanlara danışması gerekmez miydi? Bu ülkede yıllarını sinemaya vermiş insanlar var ama bakanlığın **Emek Sineması** yıkımı sonrasında sinemacıların karşısına çıkmaya yüzü var mı? Ben olduğunu sanmıyorum... Ayakkabı kutularına daha fazla para saklamak uğruna

yıkılan Emek Sineması sonrasında Bakanlığa yardım edecek tek sinema yazarı şarkı söyleyendi, ona bile danışsalar bundan daha iyi bir liste hazırlardı...

Bu topraklarda sinemanın 100 yılını tanıtan bir DVD seti yapıp oraya **Yılmaz Güney** filmi koymayan cidden ayıp eder ki Bakanlık bunu yapmış bulunmakta. Yılmaz Güney'in olmadığı bir liste ne kadar yansıtacak ki Türkiye sinemasını? Filmleri seçilen yönetmenleri tartışmak istemiyorum, ama bu, listenin tartışılmazlığı anlamına gelmesin, bazılarının Türkiye sinemasına ne kadar katkısı olduğunu saatlerce tartışabilirim. Türkiye sinemasını böyle bir liste ile tarif etmek bu topraklarda sinemaya hizmet etmiş insanların emeklerini görmezden gelmek değil midir sizce?

Şu neden bu listede diye sormak yerine **Metin Erksan**'ın bu listeye girmemiş olmasının nedeni nedir bilmek istiyorum. **Susuz Yaz**, **Sevmek Zamanı**, **Yılanların Öcü** gibi Türkiye sinemasının başyapıtlarını çekmiş olmasından dolayı mı listeye giremedi? Ya da sorun sizin sinema konusundaki engin bilginizde mi?

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yakında bilgisayarda Kafka oynayacağız

Ferhat ULUDERE 21.01.2014

Günlerden bir gün, yani şimdi gibi olmayan bir zamanda; Tanrı'nın Azrail'i yanına çağırıp ondan **Kafka**'nın canını almasını istediği rivayet edilir. Azrail, Tanrı'nın buyruğunu yerine getirmek için hemen yola çıkar ve dünyayı dolaşmaya başlar. Bir süre sonra Tanrı katına geri dönmek zorunda kalır. Hayal kırıklığı içindedir, çünkü ilk defa Tanrı'nın kendisinden istediği bir şeyi yerine getirememiştir. Tanrı'nın huzuruna çıkar ve "**Yarattığınız bütün evreni dolaştım ama ne yazık ki sizin yarattığınız evrede 'Kafka' adında biri yaşamıyor**" der... Tanrı bu kez Azrail'e "**O zaman git onu kendi yarattığı evrende bul ve bana getir**" der...

Bu öyküyü nerede okuduğumu hatırlamıyorum. Hatta okudum mu, bana biri mi anlattı onu bile bilmiyorum. Belki de ben uydurmuşumdur, emin değilim. Ama **Kafka**'nın dünya edebiyatı için ne ifade ettiğinin ve neden bu kadar önemli olduğunun en doğru özetinin bu olduğunu düşünüyorum. **Kafka**, kendine bir dünya yaratmış ender yazarlardan biridir. Bizler **Kafka**'nın yarattığı bu dünyayı edebiyatın dışında sinema ve tiyatrodaki görme şansını elde etmiş bir kuşağız. Ve **Kafka**'nın dünyasına girmek için şimdi önümüzde daha da farklı bir olanak var.

Aynı anda hem edebiyat hem de bilgisayar oyunlarına meraklı olanlar elbette **Franz Kafka'nın hikâye ve romanlarını temel alan bir bilgisayar oyunu** için yapılan çalışmaların haberini atlamamışlardır. Fragmanından ve hakkındaki ilk haberlerden anladığımız kadarıyla oyun, **Kafka'nın dünyasında bulmaca çözmeye** dayalı olacak ve bu atmosferin içinde **Josef K.** ile maceradan maceraya geçilecek.

Çocukluğumdan beri bilgisayar oyunlarına düşkün olsam da **Kafka**'nın yarattığı dünyanın bir bilgisayar oyununa ilham olacağı aklıma bile gelmezdi. Bunun çeşitli sebepleri var tabii ki... Oyun dünyasının bugüne kadar edebiyatla kurduğu ilişki istisnaları saymazsak genellikle sinemayla popülerleşen roman ve çizgiromanlar üzerinden ilerlemişti. Bu anlamda **Kafka** hem bu alan hem de **edebiyat ve bilgisayar oyunları ilişkisi için**

devrimsel bir nitelik taşıyabilir. Son on yıl içinde yaşanan teknolojik gelişmeler ile birlikte bilgisayar oyunları büyük bir atılım yaptı. Artık görsel anlamda Hollywood sinemasıyla yarışan ve hatta çoğu zaman onu aşan bir sektör var karşımızda. Daha önce sinema ve tiyatroya göz kırpmış, ama bir türlü beklediği etkiyi yaratamamış olan **Kafka'nın dünyası bilgisayar oyunlarında nasıl bir etki yaratacak** şimdiden merak ediyorum...

Kafka'nın bilgisayar oyunu olması daha oyun piyasaya çıkmadan bazılarını rahatsız etti. **Kafka'nın** içinin boşaltılacağı, **Kafka'nın** ismiyle rant sağlanacağı gibi tartışmalar da ortaya atıldı. **Kafka** ya da bir romanın başka bir sanat dalı ile ilişki kurmasına karşı çıkanların kopardıkları bu küçük kıyameti ziyadesiyle komik buluyorum. **Kafka'nın bilgisayar oyunu olmasını önemsiyorum. Hatta dünyanın belli başlı pek çok romanı işinin ehli ustalarca bilgisayar oyunu olarak yeniden tasarlanmalı.** Korkmayın, edebiyat bilgisayar oyunu oldu diye edebiyatlığından bir şey kaybetmez. Hatta uzun vadede kazanan edebiyatın kendisi olacaktır. Bir roman nasıl tiyatro ve sinemaya yeniden uyarlanıyorsa ya da bir sanatçının elinde nasıl yeniden resimle, heykelle, gravürle inşa ediliyorsa, bilgisayar oyunları ile de yeniden yaratılmalı. Çünkü **insan gerçek edebiyatla her yerde karşılaşmalı...**

ferhatuludere@gmail.com

Twitter@ferhatuludere

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)